

ÅRSRAPPORT 2016

Innholdsfortegnelse

Administrerende direktørs kommentarer	3
Bankens hovedstyre	4
Bankens ledergruppe	4
Personmarkedet	5
Næringslivsmarkedet	7
Verdiskapning i ett bredt perspektiv	11
Hovedtall konsern og morbank	15
Årsberetning	16
Eierstyring og selskapsledelse	28
Resultatregnskap konsern og morbank	31
Balanse konsern og morbank	32
Endring i egenkapital konsern	33
Kontantstrømoppstilling konsern	35
Innholdsfortegnelse noter	36
Regnskapsprinsipper og noter konsern og morbank	38

Administrerende direktørs kommentarer

Helgeland Sparebank leverer et historisk godt resultat for 2016. Riktignok kan deler av resultatet tilskrives engangseffekter, men resultatet fra bankens basisdrift er det all grunn til å være stolt av.

Bak årets resultat ligger hardt arbeid og en offensiv holdning fra alle bankens ansatte.

Høy aktivitet på Helgeland og DNB sin nedleggelse av flere kontor ga oss en utlåns- og innskuddsvekst både i personmarkedet og bedriftsmarkedet godt over landsgjennomsnittet. Vi har styrket bankens posisjon i 2016 og opplever at helgelendingene setter pris på en lokal bank som tilbyr kompetent rådgivning kombinert med en unik lokalkompetanse.

Vi står foran et år med fortsatt høy aktivitet i vårt markedsområde, og er svært tilfreds med at vi etter en vellykket emisjon er kapitalisert til å yte finansiering og bidra til lønnsom vekst på Helgeland.

Vi deler ut et betydelig høyere utbytte for 2016 enn 2015, og likestiller samfunnskapitalen med egenkapitalbeviskapitalen slik at vi også i år setter av et betydelig beløp til gavemidler. Gavemidlene skal komme kulturliv, idrett, forskning og undervisning til gode. Gode oppvekst- og levevilkår er viktige for at Helgeland skal tiltrekke seg unge mennesker. Befolkningsutviklingen er regionens største utfordring. Barn og unges oppvekstvilkår har derfor høy prioritet i vår gavetildeling.

Kundenes bruk av banken endres, og finans som bransje er inne i en voldsom digitalisering. Dette stiller krav både til endret kompetanse hos bankens ansatte, og ytterligere effektivisering av bankens organisasjon.

Det er med stor tilfredshet at vi i februar kunne sende ut pressemelding om at Helgeland Sparebank sammen med over 100 banker har gått sammen og satser på Vipps som en felles mobil lommebok for hele det norske folk. Gjennom Frende-samarbeidet får vi en eierandel i et selskap som er helt i fremste linje internasjonalt innen mobilbetaling. Dette gir oss tilgang til inspirasjon og kunnskap, samtidig som våre kunder er sikret gode produkter.

Vår strategi som selvstendig lokalbank med Helgeland som marked videreføres i trygghet om at dette er rett og viktig for regionen. Selv om vi gjør tilpasninger for å møte fremtiden, skal helgelendingene møte kompetente rådgivere som kjenner lokalsamfunnet, kunden og bedriften.

På slutten av 2016 ble Hanne J Nordgaard ansatt som ny administrerende direktør for Helgeland Sparebank med tiltredelse 1. september 2017. Hun kommer fra stillingen som konserndirektør for Helgeland i Sparebank1 Nord-Norge, og har i tillegg bred økonomi- og ledererfaring fra privat og interkommunal virksomhet.

Undertegnede går inn i pensjonistenes rekke fra september, og benytter anledningen til å takke for 32 fantastiske år i en bank som har hatt en eventyrlig utvikling, og som helt åpenbart er viktig for et vel-fungerende Helgeland.

Lisbeth Flågeng

Lisbeth Flågeng
Administrerende direktør

Bankens styre

Bankens styre består av (fra venstre): Administrerende direktør i Helgeland Kraft, Ove A. Brattbakk, administrerende direktør i Torghatten Trafikkselskap, Stein Andre Herigstad-Olsen, rådgiver i Alstahaug kommune, Inga-Marie Lund, ansattes vararepresentant i Helgeland Sparebank, Martin Søreng, økonomidirektør i Mo Industripark AS og daglig leder i Economica AS, Eva Monica Hestvik, ansattrepresentant i Helgeland Sparebank, Birgitte Lorentzen, daglig leder i Kunnskapsparken Helgeland AS, Bjørn Audun Risøy, rådgiver Nils Terje Furunes og førsteamanuensis ved Senter for Industriell Forretningsutvikling ved Nord Universitet, Marianne Terese Steinmo

Bankens ledergruppe

Bankens ledergruppe består i dag av (fra venstre): Direktør bedriftsmarked, Bjørn-Tore Brønlund, direktør personmarked, Dag-Hugo Heimstad, adm. direktør Lisbeth Flågeng, finansdirektør Sverre Klausen, økonomidirektør Ranveig Kråkstad, direktør organisasjonsutvikling, Ann Karin Krogli, direktør risikostyring, Anne Ekroll, og direktør forretningsutvikling, Øyvind Karlsen.

Personmarkedet

Banken har styrket sin sterke markedsposisjon på Helgeland.

Med en utlånsvekst i personmarkedet på 9,3% er bankens markedsandel på rundt 50 prosent styrket i løpet av 2016. Konkurransen er betydelig, spesielt i byområdene, med DNB og Sparebank 1 Nord-Norge som viktigste konkurrenter lokalt.

Helgeland Sparebank er regionens egen bank, med 12 bankkontor på hele Helgeland og et kundesenter som er tilgjengelig til klokken 20.00 hver dag, mandag til fredag. I tillegg er banken tilgjengelig gjennom gode nett- og mobilløsninger 24/7.

Bruken av bankens automatiserte løsninger, og spesielt mobilbank, fortsetter å øke, og er nå blitt en av bankens mest brukte kudekanaler.

Banken opplever likevel at betydningen av personlige møter mellom bank og kunde fortsatt er like viktig som tidligere. Dette gjelder særlig i forbindelse med låneopptak til store investeringer som kjøp av bolig/fritidshus, og kompliserte finansielle løsninger knyttet til pensjon, bankinnskudd og annen sparing.

Det er i slike samtaler den lokale banken kan vise sin helt spesielle faglige og markedsmessige kompetanse, og fremstå som ansvarsbevisst rådgiver i en fremtidsrettet lokalbank med mål om å finne de optimale løsningene for akkurat denne kunden.

Derfor fortsetter innsatsen med å autorisere alle vår kunderådgivere, slik at kundene skal oppleve førsteklasses fagkvalitet, omtanke og service.

Utvikling 2016

Utlånsveksten i personmarkedet var i 2016 større enn forventet ved inngangen til året. Dette skyldes flere forhold som høy arbeidsdeltakelse/sysselsetting, stigende priser i boligmarkedet og endringer i markedssituasjonen da DNB avviklet sine kontorer i Brønnøysund, Sandnessjøen og Mosjøen.

Boligprisveksten på Helgeland var i 2016 på 9,5% for eneboliger, mens snitt for Norge var 5,6%. Tilsvarende tall for leiligheter viser en prisstigning på 7,2% for Helgeland og 10,8% for landet for øvrig. Dette er tall som også er med på å forklare noe av den økte utlånsveksten i vårt personmarked.

Boligprisene på Helgeland har historisk sett vært relativt stabile sammenlignet med større byer som for eksempel Bodø, Trondheim og Tromsø. En lav rente gjør det lettere å komme inn på boligmarkedet, og det forventes en fortsatt stabil utvikling i boligprisene i regionen.

Banken har iverksatt en rekke tiltak for å beholde posisjonen i personmarkedet og ta vår del av veksten i vårt markedsområde. Boliglånsrenten er tilpasset konkurransesituasjonen, og organisasjonen er sterkt fokusert gjennom offensivt markedsarbeid.

Innskuddene/sparingen fra privatkunder var omtrent som forventet, med 6,1%. Våre privatkunders vilje til sparing har vært stimulert av konkurransedyktige betingelser.

Det blir spennende å følge utviklingen i rentenivået i 2017 fordi dette vil ha betydning for viljen til formålssparing og pensjonssparing i bank. Dagens velferdsordninger utfordres gjennom fallende inntekter fra oljesektoren og en aldrende befolkning, og det blir i framtiden stadig viktigere for de unge å sikre sin egen pensjon gjennom å starte pensjonssparing i ung alder.

Banken har lyktes veldig godt i salg av skade- og personforsikring for Frende Forsikring, og er nå den største forsikringsleverandøren på Helgeland med en markedsandel på 23% både på skadeforsikring og personforsikring.

Fokuset på salg av salgspantlån gjennom Brage Finans økte betydelig, og banken tar en stadig økende andel av denne typen finansiering på Helgeland.

Næringslivsmarkedet

Bilde: Øvre Forsland Kraftstasjon - Illustrasjon: stein hamre arkitektkontor as / mir

Bankens gode vekst gjennom 2016 gjenspeiler den positive utviklingen som næringslivet på Helgeland har hatt gjennom året.

Med en stor offentlig sektor som bl.a. Statens innkreivingsentral, NRK Lisensavdelinga, Nasjonalbiblioteket, Helgelandssykehuset og Brønnøysundregistrene, utgjør de offentlige virksomhetene en stabilitet for både person- og bedriftsmarkedet i banken. Selv med utsiktene til endring i lisens-innkrevingen og eventuell bortfall av Lisensavdelinga, gir økte bevilgninger til utvikling og utbygginger knyttet til Nasjonalbiblioteket og Brønnøysundregistrene håp om at Helgeland skal beholde en fortsatt sterk offentlig sektor.

Det har vært høy aktivitet også i det private næringslivet og arbeidsledigheten har holdt seg lav gjennom hele 2016.

Vi oppsummerer status slik:

- Industrien produserer for fullt
- Oppdrettsnæringen tjener godt på høye laksepriser
- Anleggsbransjen har stor aktivitet på alle områder
- Eiendomsbransjen bygger både boliger og næringsbygg
- Reiselivsnæringen har hatt godt belegg og stor aktivitet

Industrien

Den kraftforedlende industrien på Helgeland, med Alcoa, Celsa, Glencore og Elkem (Fesil), nyter fortsatt godt av en gunstig kronekurs. Det har vært tilfredsstillende etterspørsel etter industriens produkter, og flere bedrifter har gjennomført og planlegger nye investeringer knyttet til grønn industri, digitalisering og økt produktivitet.

Celsa flyttet mot slutten av året en videreforedlingsfabrikk (armeringsnett) fra Oslo til Mo i Rana for å effektivisere selskapets verdikjede og øke foredlingsgraden innen armeringsstål.

Den lave oljeprisen preger oljeindustrien også på Helgeland. Men oljeleting utenfor kysten fortsetter og det er gjort interessante nye funn. Aasta Hansteen-utbyggingen gjennomføres som planlagt med aktivitet til Helgeland, noe som har bidratt til at den lokale offshoreindustrien har opprettholdt noenlunde normal produksjon i 2016.

Bygge- og entreprenørbransjen

Året har vært positivt og godt for bygg- og anleggsbransjen på Helgeland. Det har vært spesielt stor aktivitet med utbyggingen av E6 Nord. En utbygging til en verdi av ca. 2,1 mrd. kr, og der kontrakter for

7-800 mill. kr er tildelt lokale entreprenører. I tillegg forventes oppstart av E6 Sør i løpet av 2017 kostnadsberegnet til ca. 3 mrd. kr.

Øvrig anleggsaktivitet er god knyttet til flere mindre veiprosjekter og fornying av vann- og avløpssystemene i flere kommuner. Det pågår store eiendomsutbygginger, særlig i Mo i Rana og det planlegges nye byggeprosjekter både i Mo i Rana og Mosjøen innenfor bolig- og næringsutbygging, og i Sandnessjøen også i offentlig regi.

Flere store prosjekter innen fornying og utbygging av eksisterende vannkraftverk er gjennomført i 2016, og dette fortsetter inn i 2017 med betydelig aktivitet ved renovering og nybygging av kraftverk.

Handels- og servicenæringen

Helgeland hadde i 2016 en lønnsvekst på høyde med resten av landet, og alle prognosene viser en normal utvikling i omsetning av dagligvarer, forbruksvarer og kapitalvarer.

Også regionens servicenæringer har hatt et normalår i 2016.

Fiskeri og oppdrett

Som i resten av Nordland, er det også på Helgeland lakseoppdrettsnæringen som er drivkraften innen fiskeriene. Oppdrettsbransjen har oppnådd priser som aldri før, og selv om en del sykdom også har rammet

oppdrettere på Helgeland, er det likevel tidenes resultater i norsk oppdrettsbransje i 2016. Det er gledelig at bransjens lokale selskaper benytter de gode resultatene til sykdomsbekjempelse og til forskning/utvikling av nye produksjonsmetoder, nye forsammensetninger og til kjemikaliefri bekjempelse av lakselus (ferskvannsbehandling, oppdrett av rognkjeks og lignende).

Vi registrerer også en betydelig fornying av infrastrukturen med nye servicebåter, fôrflåter og bedre driftsmiljø i mærene.

Fiskerne som driver med villfiskfangst har hatt et godt år i 2016 med gode fangster og høye priser på råvarene. Dette gjelder også for produksjonsbedriftene.

Landbruksnæringen

Utviklingen i retning av færre og større produksjonsenheter har fortsatt også i 2016, med reduksjon i antall melkeprodusenter og antall sysselsatte i jordbruket på Helgeland. Samtidig har verdiskapingen økt gjennom produksjonsvekst på grunnlag av leid jord, leide melkekvoter og mer effektiv drift.

Gårdbrukerne på Helgeland er faglig dyktige, innovative og arbeidsomme. Rekrutteringen til næringen er bra og det investeres fortsatt i nye driftsbygninger og oppgradering av eksisterende bygninger og produksjonsutstyr.

Reiselivsnæringen

Reiselivsnæringen har hatt et godt belegg gjennom 2016 både innen turist- og forretningsmarkedet. Kombinert med utviklingen i opplevelsesturismen og naturgitte tur- og fjellmål forventes en økt aktivitet i 2017. Markedsføringen av Helgeland gjennom sykkelrittet Arctic Race of Norway profilerte Helgeland på en meget positiv måte.

Verdiskapning i et bredt perspektiv

Bilde: Rabothytta , Hemnes Kommune Foto: Jan Inge Larsen/Helgeland Reiseliv

Helgeland Sparebank har en visjon om å være en drivkraft for vekst på Helgeland.

For Helgeland Sparebank er både privat, offentlig og frivillig sektor på Helgeland viktige partnere i arbeidet med å gjøre Helgeland til et livskraftig samfunn for alle.

Som lokal sparebank bruker vi betydelige deler av overskuddet etter skatt og utbytte til allmennyttige formål, og i 2016 delte banken ut nesten 17 millioner kroner til glede og nytte for store og små på Helgeland.

Helgeland Sparebank har over mange år satset offensivt på å vise samfunnsansvar gjennom å gi bidrag til allmennyttige formål, og bankens gavefond og gavestiftelse har siden 2007 tildelt økonomiske bidrag på ca 150 millioner kroner til nærmere 1500 gode formål på Helgeland.

I 2016 avsatte banken 26 millioner kroner av bankens overskudd til allmennyttige formål.

I sin gavepolitikk prioriterer banken barn og ungdoms oppvekstvilkår i bred forstand innenfor områder som:

- Idrett og kultur samt opplevelsesøkonomi
- Kunnskap og forskning samt innovasjonstiltak
- Idretts- og kulturstipend
- Instrumentbank (låneordning)
- Samfunnsprisen Horisont

Disse satsingsområdene er på ulike måter viktige for vekst og utvikling på Helgeland. Selv om allmennyttige gaver ikke krever motytelser fra mottakerne, skal midlene fra gavefondet og gavestiftelsen betraktes som krevende kapital. Vårt mål er å sikre best mulig avkastning av de tiltakene som vi støtter, både i form av kompetanseheving, kompetansedeling og nytteverdi for mange lokalsamfunn og små og store helgelendinger.

Bilde: Mottakere av idretts- og kulturstipend 2014

Bankens gavetildelinger

Idrett og friluftsliv er en del av vår kulturarv, og et rikt kulturliv er en viktig faktor for stedsattraktivitet. Gode idretts- og kulturtilbud tiltrekker seg nye mennesker, noe Helgeland trenger for å møte rekrutteringsutfordringene vi står ovenfor.

Barn og unges oppvekstvilkår har derfor høy prioritet i bankens gavetildeling. Dette kommer til uttrykk i alle satsingsområdene. Å arbeide med oppvekstvilkår er å investere for fremtiden. Regionen er helt avhengig av skaperkraften og kompetansen til generasjonene som kommer etter oss. Vi vet at barne- og ungdomsårene har stor betydning for menneskers evne til å klare seg senere i livet, og på Helgeland er det mange frivillige lag og organisasjoner som legger ned et formidabelt arbeid for barn og unge. Vi ønsker å være en aktiv medspiller på dette laget.

Idretts- og kulturstipend

Banken ønsker å bidra til at unge talent innenfor idrett og kultur får oppmerksomhet og støtte til å satse videre på sitt talent. I 2016 fikk 8 idrettsutøvere og 2 kulturutøvere et stipend på 30.000 kroner hver.

Kunnskap, forskning samt innovasjonstiltak

Næringslivet på Helgeland er internasjonalt orientert, og store deler er basert enten på fornybar og kortreist energi fra lokale vannkraftverk eller fra det som naturen har gitt oss i gave. Vi vet at næringslivet i framtiden for en stor del vil bestå av kompetansebedrifter som har en miljøvennlig og globalt bærekraftig produksjonsteknologi.

Helgeland er rik på naturressurser som alltid vil være en viktig premiss for framtidig verdiskaping og utvikling.

Framtiden vil stille krav til ny kunnskap og innovasjon og Helgeland Sparebank bidrar aktivt i samarbeidsprosjekter med høyskoler og universitet for å fremme lokal kompetanse og konkurransekraft. Samlet sett har Helgeland Sparebank de siste årene bidratt med mer enn 15 millioner kroner til kunnskap og forskning på Helgeland.

Samfunnsprisen Horisont

Helgeland Sparebank har innstiftet samfunnsprisen Horisont. Prisen er tidligere tildelt 9 personer og virksomheter som har utmerket seg gjennom sitt engasjement for enkeltpersoner, grupper eller lokalsamfunnet som helhet.

I 2016 ble samfunnsprisen Horisont tildelt Knut Berntsen fra Nesna. Det er Knut Berntsen som gjennom sitt virke i Polarsirkelen Friluftsråd har fått barn, unge, familier og voksne til å ta i bruk naturen på enkle og fantasifulle måter som for eksempel Polarsirkelen friluftsskole og skoleprosjektet «Full fres i Nordland».

A close-up photograph of a cluster of purple flowers, likely a hydrangea, with many pointed petals. The flowers are in sharp focus, with some petals in the foreground and others receding into the background. The lighting is soft, highlighting the texture of the petals.

ÅRSBERETNING OG REGNSKAP
2016

Hovedtall

Morbank				Konsern				
%	2015	%	2016	(tall i millioner kroner og %)	2016	%	2015	%
Fra resultatregnskapet								
1,74 %	404	1,90 %	467	Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter ¹	520	1,84 %	463	1,76 %
0,38 %	87	0,35 %	85	Netto provisjonsinntekter	85	0,30 %	87	0,33 %
0,06 %	15	0,02 %	6	Andre driftsinntekter	6	0,02 %	11	0,04 %
1,13 %	261	1,03 %	253	Ordinære driftskostnader ²	271	0,96 %	270	1,03 %
1,05 %	245	1,24 %	305	Resultat av ordinær drift ³	340	1,20 %	291	1,10 %
0,27 %	62	0,43 %	105	Netto resultat finansielle instrumenter	74	0,26 %	21	0,08 %
		0,30 %	74	Inntekter ved omd. til innskuddspensjon ⁴	74	0,26 %		
0,14 %	32	0,14 %	35	Nedskrivninger på utlån, garantier m.v.	36	0,13 %	32	0,12 %
1,19 %	275	1,83 %	449	Resultat før skatt	452	1,60 %	280	1,07 %
Balansetall								
	23.802		25.371	Forvaltningskapital per 31.12.	29.383		27.132	
	18.295		19.169	Brutto utlån	24.748		22.541	
	14.644		16.490	Innskudd fra kunder	16.173		14.418	
80,0 %		86,0 %		Innskudd i % av brutto utlån	65,4 %		64,0 %	
9,8 %		4,8 %		Vekst brutto utlån ⁵	9,8 %		8,2 %	
4,8 %		12,6 %		Vekst kundeinnskudd ⁶	12,2 %		5,0 %	
Soliditet								
	2.652		3.332	Ansvarlig kapital per 31.12. ⁷	3.373		2.705	
	13.931		15.381	Vektet beregningsgrunnlag	16.439		14.676	
19,0 %		21,7 %		Totalkapitaldekning	20,5 %		18,4 %	
15,6 %		16,9 %		Ren kjernekapitaldekning	16,1 %		15,2 %	
9,6 %		12,5 %		Egenkapitalprosent ⁸	10,9 %		9,6 %	
9,9 %		13,5 %		Egenkapitalavkastning ⁹	13,0 %		9,3 %	
Kontorer og bemanning								
	164		152	Antall årsverk ¹⁰	152		164	
	14		12	Antall kontorer ¹¹	12		14	
Nedskrivninger og mislighold								
	0,4		0,4	Netto mislighold i % av brutto utlån	0,3		0,3	
	0,5		0,6	Sum totale nedskr. i % av brutto utlån ¹²	0,5		0,4	
	0,1		0,2	Tap på engasjement i % av brutto utlån ¹³	0,1		0,1	
Egenkapitalbevis								
	59,0		81,0	Børskurs, kroner per egenkapitalbevis	81		59,0	
	6,9		5,9	Pris/resultat per egenkapitalbevis ¹⁴	6,0		7,1	
	0,6		0,8	Pris/bokført egenkapital ¹⁵	0,8		0,6	
	75,1		76,5	Egenkapitalbevisbrøk 31.12 ¹⁶	76,5		75,1	
	91,6		100	Egenkapital per egenkapitalbevis ¹⁷	101		93,7	
	8,6		13,8	Resultat per egenkapitalbevis, i kroner	13,5		8,4	
	2,75		3,75	Kontantutbytte, i kroner				
	4,60		7,20	Avsatt til utjevningsfond, i kroner				

Se definisjoner side 110 og tabell side 111 som viser tall justert for prinsippendringer og engangseffekter.

Årsberetning 2016

Innledende kommentar 2016

Helgeland Sparebank er en selvstendig sparebank og er den ledende banken på Helgeland. Helgeland Sparebank er den eneste banken med hovedkontor i regionen og har en solid og lokalbasert egenkapital. Nærhet til kundene gjennom et desentralisert kontornett, høy kompetanse og kunnskap om lokale forhold er våre viktigste konkurransefordeler.

2016 har vært et godt år for konsernet med god lønnsomhet i bankens basisdrift. Engangseffekt ved omdanning til innskuddspensjon ble inntektsført i Q1 og gevinst ved salg av Visa i Q2. Økt resultatandel fra Helgeland Invest AS har også bidratt positivt.

Det ble i styremøte i februar 2016 vedtatt bemanningsreduksjon med inntil 15 årsverk. Banken er i mål med planlagt nedbemanning og vedtatte endringer av kontornettet ble gjennomført i 2016. Banken vil fortsatt tilpasse bemanningen som følge av endringer i kundeadferd og teknologisk utvikling.

Bankens ansatte med ytelsesordning (som ihht. pensjonslovgivningen kan overføres fra ytelsespensjonsordningen) ble overført til innskuddspensjon med virkning fra 01.03.16. Dette medførte en betydelig engangseffekt som ble inntektsført i 2016.

Banken fikk opprettholdt Moodys rating A3 og "stable outlook" i mai 2016.

Ihht nytt kapitalmål som ble vedtatt i september 2016 skal konsernet ha en ren kjernekapitaldekning på minimum 14,5 % og en totalkapitaldekning på minimum 18,0 %. Øvrige finansielle mål - utbyttepolitikk og avkastningsmål egenkapital er uendret.

For å kunne bidra til lønnsom vekst på Helgeland gjennomførte banken i 2016 en vellykket rettet emisjon med påfølgende reparasjonsemisjon. I tillegg har banken tatt opp et nytt fondsobligasjonslån.

2016 har vært et år med god vekst både i personmarkedet og bedriftsmarkedet. Bankens sterke markedsposisjon kombinert med den faglig kompetanse bankens rådgivere har, konkurransedyktig pris og solid egenkapital gjør at banken er godt rustet til å møte konkurransen fremover.

Administrerende direktør i Helgeland Sparebank, Lisbeth Flågeng, gjør bruk av sin pensjonsavtale ved fylte 60 år og slutter 31.08.17.

Styret i Helgeland Sparebank har ansatt Hanne J. Nordgaard i stillingen som ny administrerende direktør, med tiltredelse 01.09.17

Om Helgeland Sparebank

Historikk

Helgeland Sparebank ble dannet ved sammenslutning av Vefsn Sparebank, Herøy Sparebank, Brønnøysund Sparebank, Velfjord Sparebank og Vevelstad Sparebank den 01.04.77. Den eldste av disse bankene var Vefsn Sparebank, som ble opprettet så tidlig som i 1860. I 1982 ble også Vega Sparebank og Brønnø Sparebank fusjonert inn i Helgeland Sparebank. Den 1. april 2005 ble den omtrent like store Sparebanken Rana fusjonert inn i Helgeland Sparebank.

I 2007 fikk banken konsesjon som verdipapirforetak. Banken var med og etablerte og startet salg av Frenes Forsikrings produkter, først livsforsikring i 2007 og senere skadeforsikring fra 2011.

Helgeland Boligkreditt AS ble etablert i november 2008 som et heleid datterselskap av banken. Selskapet fikk konsesjon som finansforetak i februar 2009 og ble etablert for å være bankens foretak for utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett.

Forstanderskapet i banken fattet den 26.10.10 vedtak om å konvertere deler av bankens grunnfond til eierandelskapital ved utstedelse av Egenkapitalbevis. Egenkapitalbevisene ble utstedt vederlagsfritt til Sparebankstiftelsen Helgeland, som ble opprettet samtidig med konverteringen. Banken utstedte Egenkapitalbevis for NOK 684 millioner som ble overført til stiftelsen.

Banken og Helgeland Boligkreditt AS ble ratet av ratingbyrået Moody's i 2014.

I 2014 inngikk banken sammen med tre andre banker (Sparebanken Sør, Sparebanken Sogn og Fjordane og Gjensidige Bank) en omfattende avtale med EVRY om leveranse av banktjenester. Avtalen omfattet også fornyelse av kjernesystemer. Avtalen videreførte samarbeidet om en komplett portefølje av bankløsninger, som vil støtte de fire bankene i deres satsing på å utvikle gode digitale løsninger uavhengig av kanal. Avtalen gjelder fra 01.01.15 og løper til 31.12.19. Avtalen har en opsjon på forlengelse med ytterligere to år.

Visjon, forretningsidé og strategi

Banken har som visjon å være en drivkraft for vekst på Helgeland.

Forretningsideen er å være en lønnsom og ledende bank på Helgeland som skal selge finansielle produkter og tjenester til privatkunder, små og mellomstore bedrifter, kommuner og institusjoner tilknyttet Helgeland.

Banken har en strategisk målsetting om å opprettholde sin sterke markedsposisjon og være en aktiv støttespiller i utviklingen av region. Utlånsvirksomheten skal hovedsakelig være konsentrert om Helgeland. Banken skal være en attraktiv, positiv og utviklende kompetansearbeidsplass og skal

ÅRSBERETNING

tilstrebe en kjønnsmessig lik representasjon i styrende organer og ledelse.

Bankens mål er å gi eierne en god og stabil langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning. De to eiergrupperingene skal likebehandles og inntil halvparten av overskuddet kan utbetales som utbytte og gaver. Banken har som målsetting å oppnå en egenkapitalavkastning som er konkurransedyktig i markedet sett i forhold til bankens risikoprofil. Mål for egenkapitalavkastning er minimum 10 % (konsern).

Banken har en målsetting om å ha en ren kjernekapitaldekning på minimum 14,5 % og en totalkapitaldekning på minimum 18,0 %. Etter emisjoner gjennomført i 2016 var ren kjernekapitaldekning 16,1 % og totalkapitaldekning 20,5 % pr 31.12.16.

Bankens målsetting er en årlig kostnadsvekst i perioden frem mot 2018 på maksimalt 1,0 %. Bankens innskuddsdekning skal være minst 60 % og personmarkedsandelen skal utgjøre minst 60 % (på konsernnivå).

Konsernets virksomhetsområde

Virksomheten er i hovedsak konsentrert om tradisjonell bank- og finansieringsvirksomhet med tilhørende formidlingstjenester som salg av spare-, plasserings-, og forsikringsprodukter, samt leasing og salgspantlån.

For å tilby et fullstendig finansielt tjenestespekter har banken samarbeids- og distribusjonsavtaler med Frende Forsikring AS, Norne Securities AS, Brage Finans AS, Enter Card AS og flere fondsforvaltningsselskaper.

Banken har videre et tett samarbeid med REDE Eiendomsmegling AS, som er et eiendomsmeglerselskap som banken eier sammen med Mo og Omegn Boligbyggelag og Mosjøen Boligbyggelag.

Banken har 12 kontorer i 12 kommuner på Helgeland og er den 12. største sparebanken i Norge. Konsernet betjener i hovedsak personmarkedet, næringsliv og offentlig sektor på Helgeland

Konsernet driver også eiendomsutleie gjennom sine datterselskaper og har strategisk eierskap i tilknyttede selskaper og produktselskaper.

Helgeland Sparebank er registrert i Foretaksregisteret med organisasjonsnummer 937 904 029. Besøksadressen for bankens hovedkontor er Jernbanegata 15, 8622 Mo i Rana. Postadressen er Postboks 68, 8601 Mo i Rana. Telefonnummer er 75 11 90 00.

Datterselskaper

Helgeland Boligkreditt AS

Selskapet har konsesjon som kredittdirektør med tillatelse til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Selskapets hovedformål er å sikre konsernet stabil og langsiktig finansiering til konkurransedyktige vilkår. Banken eier 100 % av aksjene i selskapet. Daglig leder leies ut fra banken i 35 % stilling.

AS Sparebankbygg

Virksomheten består av å eie og drive utleie av lokaler i Storgt. 75 i Brønnøysund, hvor banken er største leietaker. Selskapet er lokalisert i Brønnøy kommune. Banken eier 100 % av aksjene i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

Helgeland Sparebanks Eiendomsselskap AS

Selskapet driver utleie av fast eiendom med beliggenhet i Mosjøen i Vefsn kommune, hvor banken er største leietaker. Banken eier 100 % av aksjene i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

Helgeland Utviklingsselskap AS

Helgeland Utviklingsselskap AS driver utleie av fast eiendom, kjøp og salg av fast eiendom. Selskapets kontor er lokalisert i Vefsn kommune. Banken eier 100 % av aksjene i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

ANS Bankbygg Mo

Virksomheten består av å eie og drive utleie av forretningslokaler i Jernbanegata 15 i Mo i Rana. Banken er største leietaker i bygget og banken eier 97 % av andelene i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

Storgata 73 AS

Selskapet er et eiendomsselskap i Brønnøysund i Brønnøy kommune. Banken eier 53 % av aksjene i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

Tilknyttede selskaper

Helgeland Invest AS

Helgeland Invest AS er et investeringsselskap lokalisert på Helgeland, stiftet i 2011 som et resultat av en fusjon mellom ROI Invest AS og Helgeland Vekst AS. Selskapet har 3 ansatte. Banken eier 48,3 % av aksjene i selskapet.

REDE Eiendomsmegling AS

Selskapet er markedsledende innen eiendomsmeglingsbransjen på Helgeland og er bankens samarbeidspartner. Banken eier 40 % av aksjene i selskapet. REDE Eiendomsmegling AS ble etablert 01.06.15 gjennom en sammenslåing mellom Eiendomsmegleren Helgeland AS, GARANTI Eiendomsmegling AS og MOBO Eiendomsmegling AS. Selskapet har i dag 25 ansatte, hvorav 18 er eiendomsmeglere/meglere og meglerfullmektige med lang erfaring fra eiendomsmarkedet på Helgeland. REDE Eiendomsmegling AS har kontor i Bankens lokaler i Mo i Rana, Mosjøen, Sandnessjøen og Brønnøysund.

Produktselskaper

Frende Forsikring AS

Frende Forsikring består av selskapene Frende Livforsikring og Frende Skadeforsikring. Selskapet ble startet i 2007 og har hovedkontor i Bergen. Banken har en eierandel på 7,9 % i morselskapet Frende Holding AS. De resterende andeler er eid av fjorten andre frittstående sparebanker.

ÅRSBERETNING

Norne Securities AS

Norne Securities AS ble startet i 2008 og har etablert tre forretningsområder: netthandel, aksjemegling og corporate finance. Selskapet har hovedkontor i Bergen, og bankens eierandel er 7,5 %. De resterende andeler eies av tretten andre frittstående sparebanker og Must Invest AS.

Brage Finans AS

Brage Finans AS er et finansieringsselskap med hovedkontor i Bergen, som ble startet i 2010. Foruten banken som eier 10 % har Brage Finans AS ni andre frittstående sparebanker med på eiersiden. Selskapet tilbyr tilpassede finansieringsprodukter med hovedvekt på leasing av alle typer driftsmidler, samt personbilfinansiering med salgspant.

Marked

Banken har sitt hovedmarked i de 18 Helgelandkommunene avgrenset av Saltfjellet i nord og grensen mot Trøndelag i sør. De største byene/tettstedene i markedet er Mo i Rana, Mosjøen, Brønnøysund og Sandnessjøen. Befolkningen i disse bykommunene omfatter ca. 60 % av befolkningen på hele Helgeland, som er ca. 78 600 innbyggere. Bankens største konkurrenter er Sparebank 1 Nord Norge, DNB Bank ASA og Handelsbanken. I tillegg har Grong Sparebank etablert seg i Mosjøen.

Helgeland Sparebank har en sterk og ledende markedsposisjon innenfor personkundemarkedet, med en markedsandel på rundt 50 % av alle boliglånskunder på Helgeland. Bankens primære markedsområde er Helgeland, men gode personkunder med tilknytning til Helgeland som tilfredsstillende bankens krav til betjeningsevne og sikkerhetsstillelse kan også innvilges finansiering. Konkurransen er betydelig i hele markedsområdet. Helgeland Sparebank tilbyr rådgivning og gode finansiell løsninger til sine kunder gjennom kompetente rådgivere. Banken har et stort distribusjonsnett på Helgeland, samt moderne løsninger for å betjene kunder i digitale kanaler. Banken har som mål at alle PM rådgivere skal være autoriserte finansielle rådgivere.

Helgeland Sparebank har også en sterk markedsposisjon overfor små- og mellomstore bedrifter, med en markedsandel på godt over 50 %. I landbrukssegmentet, som tradisjonelt er et lavrisikosegment, er banken ledende med en markedsandel opp mot 75 %. Kundeporteføljen består av små og mellomstore bedrifter innen ulike næringer. Bankens rådgivere har spisskompetanse innen mange bransjer, og tilbyr næringslivet profesjonell rådgivning. Bankens markedsområde er Helgeland, og kun unntaksvis følges gode bedriftskunder ut av regionen.

Eierstyring og selskapsledelse

Helgeland Sparebanks prinsipper og policy for eierstyring og selskapsledelse skal sikre at bankens virksomhetsstyring er i tråd med allmenne og anerkjente oppfatninger og standarder, samt lover og forskrifter. God virksomhetsstyring i Helgeland Sparebank omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres

etter. Dette for å sikre et godt samspill mellom bankens ulike interessenter som egenkapitalbeveiere, långivere, kunder, ansatte, styringsorganer, ledelse og samfunnet for øvrig.

Virksomhetsstyringen skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir iverksatt og nådd. Konsernets prinsipper og rammer for intern kontroll og risikostyring er nedfelt i egne styringsdokumenter som årlig gjennomgås av styret. Styringsdokumentene er konsernets interne rammeverk for god styring og kontroll, og policyen gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risikostyring.

Styret i Helgeland Sparebank legger vekt på å etterleve prinsippene som er gitt i Norsk Anbefaling for Eierstyring og Selskapsledelse i virksomhetsstyringen.

Helgeland Sparebank har sammenholdt egen policy med den reviderte norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse. Det er styrets oppfatning at bankens virksomhetsstyring er tilfredsstillende og i overensstemmelse med Norsk Anbefaling.

Det er i 2016 avholdt 13 styremøter i banken. Oppfølging av strategi, strukturendringer, risiko- og kapitalstyring og driftskostnader har vært styrets fokusområder.

Styret har utarbeidet en årsplan for sitt arbeid. Det legges vekt på å sikre tilstrekkelig kunnskap og kompetanse blant styrets medlemmer. Det er gjennomført egenevaluering av arbeidsform, kompetanse, prioriteringer og samarbeid mellom styre og ledelse.

Styret har som et ledd i sitt arbeid nedsatt revisjonsutvalg, risikoutvalg og godtgjørelsesutvalg. Utvalgene skal se til at Helgeland Sparebank har en uavhengig og effektiv intern og ekstern revisjon, at regnskaps- og risikorapportering er i samsvar med lover og forskrifter, samt bidra til å fremme og gi incentiver til god styring og kontroll med foretakets risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Medlemmene i alle tre styreutvalgene er Ove Brattbakk (leder), Stein Andre Herigstad-Olsen og Eva Monica Hestvik. Revisjonsutvalget har hatt 7 møter i 2016, risikoutvalget har hatt 4 møter og godtgjørelsesutvalget 1 møte.

En fylldig redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse finnes i eget kapittel i årsrapporten.

Årsregnskap 2016

Regnskapsprinsipper

Helgeland Sparebank utarbeider konsernregnskapet og morbanken sitt regnskap i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS). Konsernregnskapet fremkommer ved konsolidering av morbanken og datterselskapene. Nærmere beskrivelse av regnskapsprinsippene er gitt i noter til årsregnskapet.

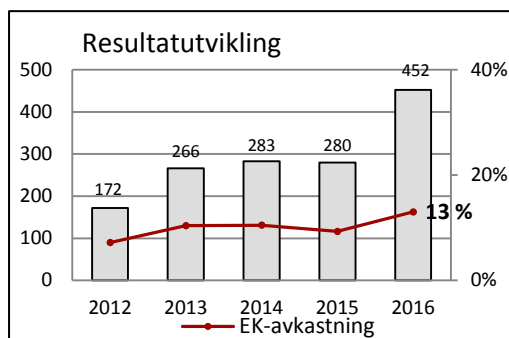
I årsregnskapet er forutsetningen om fortsatt drift lagt til grunn. Konsernet er ikke involvert i rettstvister som vurderes

ÅRSBERETNING

å ha betydning for konsernets soliditet eller lønnsomhet. Styret kjenner ikke til forhold etter årsskiftet som har vesentlig betydning for årsregnskapet. Tallene det refereres til er konserntall med mindre det er angitt at de gjelder morbanken.

Hovedtrekk

Konsernet fikk et resultat før skatt på 452 (280) mill kr. Resultatet gir en egenkapitalavkastning etter skatt på 13,0 (9,3) %. Resultat per egenkapitalbevis er kr 13,4 (8,4). Det foreslås en utdelingsgrad på 41,9 (37,4) % som gir et kontantutbytte på kr 3,75 per egenkapitalbevis. Som tidligere kommunisert er engangseffekt pensjon i sin helhet tilført kapitalen. Bankens egenkapitalbevis noteres ex utbytte 30.03.17.

Nøkkel tall 31.12.16:

(sammenligning per 31.12.15)

- Nettorente 1,84 (1,76) %
- Kostnader i % av forvaltning 0,96 (1,03) %
- Nedskrivninger på utlån 0,13 (0,12) %
- 12 mnd utlånsvekst 9,8 (8,2) %
- 12 mnd innskuddsvekst 12,2 (5,0) %
- Ren kjernekapitaldekning 16,1 (15,2) %
- Totalkapitaldekning 20,5 (18,4) %

Nettorenten

Konsernets hovedinntektskilde er nettorenten. Banken har klart å opprettholde nettorenten til tross for generelt lavt rentenivå og sterk konkurranse. Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter ble 520 (463) mill kr eller 1,84 (1,76) % av gjennomsnitt forvaltningskapital. Renter fondsobligasjoner er belastet egenkapitalen. Tidligere ble renter fondsobligasjon utgiftsført mot nettorenten. Dette har forbedret nettorenten hittil i år med 4 bp sammenlignet med fjoråret.

Banken har i løpet av 2016 gjennomført flere rentenedsettelse på utlån til privatkunder. Helgeland Sparebank har som målsetting å ha konkurransedyktige boliglånsrenter. Reduserte marginer på boliglån er i stor grad kompensert ved reprising av innskuddsrenten og dette har bidratt sterkt til opprettholdelse av nettorenten. Sikringsfondsavgiften er belastet med 4 basispunkter (bp) i 2016.

Gjennom Helgeland Boligkreditt AS har konsernet tilgang til lavere innlånskostnader gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett.

Netto provisjonsinntekter

Netto provisjonsinntekter er redusert med 2 mill kr, fra 87 mill kr i 2015 til 85 mill kr i 2016. Depotgebyr ble i 2016 flyttet fra provisjonsinntekter til nettorente og har redusert provisjonsinntektene med 4 mill kr. Provisjon fra skadeforsikring utgjør en betydelig del av inntektene og utgjør per 31.12.16 18,0 (16,8) mill kr. I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital ble netto provisjonsinntekter 0,30 (0,33) %.

Banken eier 7,9 % av forsikringselskapet Frende Holding AS. Selskapet eies sammen med 14 andre sparebanker. I leasingselskapet Brage Finans AS er Helgeland Sparebanks eierandel 10 %. Selskapet eies sammen med ni andre sparebanker. Bankens eierskap i produktselskapene er med å komplettere bankens tjeneste- og produktspekter. Breddesalg med fokus på forsikring og leasing vil fortsatt være et satsningsområde for banken.

Netto verdiendring og gevinst/tap på finansielle instrumenter

Netto inntekter fra finansielle investeringer ble 74 (21) mill kr. Av dette er resultatbidrag fra tilknyttede selskap 51 (27) mill kr, hvorav resultatandel fra Helgeland Invest AS utgjør 50 mill kr REDE Eiendomsmegling utgjør 1 mill kr. I tillegg har banken i 2016 mottatt utbytte fra Frende med 6 mill kr. Salget av Helgeland Sparebanks eierandel i Visa Europe ga en gevinst på 14 mill kr i Q2.

Andre driftsinntekter

Andre driftsinntekter utgjør 6 (11) mill kr. Dette er i hovedsak inntekter av solgte tjenester og leieinntekter bygg. Reduksjon er knyttet til gevinst ved salg av to hytter i 2015.

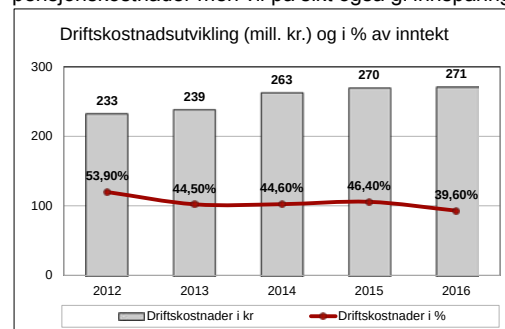
Driftskostnader

Samlede driftskostnader ble 271 (270) mill kr.

Banken er i mål med planlagt nedbemanningsprosess og har redusert med 11 årsverk i 2016. Banken vil fortsatt tilpasse bemanningen som følge av endringer i kundeatferd og teknologisk utvikling.

Det er i desember 2016 gitt ekstra vederlag til ansatte og tildeling av egenkapitalbevis på til sammen 2,4 mill kr. Dette har bidratt til høyere kostnader i siste kvartal. Kostnadsveksten for året 2016 ble 1,4 mill kr eller 0,5 %. Dette er innenfor konsernets måltall (maksimal kostnadsvekst på 1 %).

Alle bankens ansatte med ytelsesordning ble overført til innskuddspensjon med virkning fra 01.03.16. Dette medførte en engangseffekt som er inntektsført med 74 mill kr i 2016. Overgang fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjonsordning vil først og fremst gi mer forutsigbare pensjonskostnader men vil på sikt også gi innsparinger.

ÅRSBERETNING

Driftskostnader i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital ble 0,96 (1,03) %, og kostnader målt mot inntekter ble 39,6 (46,4) %.

Kostnadsførte nedskrivninger på engasjement

Samlede nedskrivning på utlån og garantier utgjør 36 (32) mill kr og fordeler seg med nedskrivning på bedriftsengasjement med 29 mill kr og nedskrivninger på grupper av utlån med 8 mill kr. Gruppenedskrivningene er i hovedsak økt som følge av bankens vekst i utlån og baserer seg på en samlet vurdering av modell (PD/LGD), utvikling bonitet PM og mislighold.

Utvidet resultat

Banken har verdiøkning på urealiserte gevinster i Frende-selskapene og Brage Invest AS.

Balanseutviklingen (konsern)

Forvaltningskapitalen utgjør 29,4 mrd kr. De siste 12 månedene er forvaltningskapitalen økt med 2.251 mill kr eller 8,3 (5,2) %.

Kontantstrøm

Kontantstrømpoppstillingen viser hvordan Helgeland Sparebank har fått tilført likvide midler og hvordan disse er brukt. Det er utarbeidet med utgangspunkt i brutto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter, investerings- og finansieringsaktiviteter.

Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter er 130 (-263) mill kr. Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteten i 2016 er 9 (5) mill kr. Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteten er -138 (81) mill kr. Utlånsveksten er i stor grad finansiert med innskuddsvekst i tillegg til emisjoner av egenkapitalbevis og fondsobligasjon. Likviditetsbeholdningen er tilnærmet uendret fra 2015.

Rentebærende verdipapirer

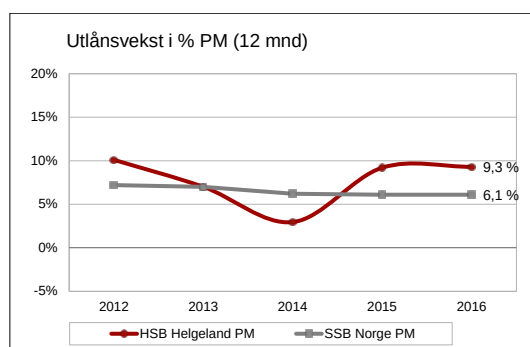
Konsernets beholdning av rentebærende verdipapirer var per 31.12.16 3.295 (3.235) mill kr. Durasjon portefølje er 2,0 (2,3) år. 96 % av porteføljen er ratet A- eller bedre. 88 % er OMF eller stats-/kommunegaranterte obligasjoner.

Engasjement

Ved utgangen av året utgjorde brutto utlån 24.748 mill kr. Samlet 12 månedsvekst utlån ble 2.207 (1.714) mill kr, eller 9,8 (8,2) %. 84,0 (84,4) % av konsernets utlån er lånt ut til kunder på Helgeland.

Av brutto utlån utgjør 16.735 mill kr eller 67,6 (67,7) % lån til personkunder, som er innenfor måltall (PM andel på minst 60 %). 5.629 mill kr (22,7 %) er overført til bankens boligkreditselskap.

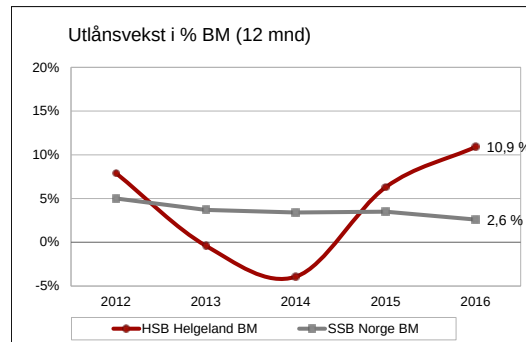
12 mnd. veksten i personmarkedet ble 1.422 (1.284) mill kr eller 9,3 (9,2) %. I bedriftsmarkedet ble 12 mnd veksten 785 (429) mill kr eller 10,9 (6,3) %.

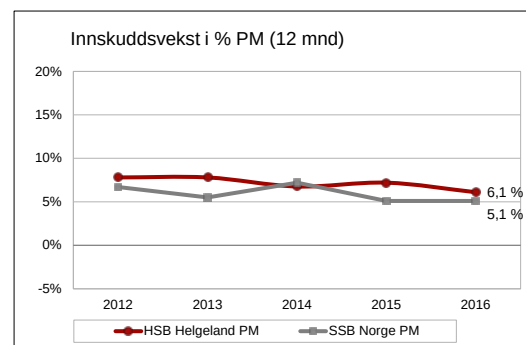
Bankens utlånsvekst speiler et markedsområde med høyere aktivitet enn landet for øvrig. Veksten i personmarkedet er i tillegg påvirket av DNBs nedleggelse av 3 av 4 kontorer på Helgeland. Både i personmarkedet og bedriftsmarkedet har veksten vært høyere enn i 2015 og også høyere enn den nasjonale veksten.

Innskudd fra kunder

Ved utgangen av året utgjorde kundeinnskuddene 16.173 mill kr. Innskuddene har de siste 12 månedene økte med 1.755

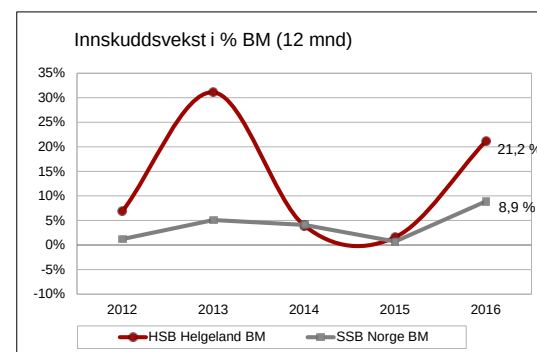
betydelig høyere enn til samme tid i fjor. Banken har også høyere vekst enn den nasjonale innskuddsveksten.

Konsernet har en stabil og lokal innskuddsmasse, hvorav 91,0 (91,1) % er innskudd fra kunder på Helgeland. 12 mnd veksten i personmarkedet ble 520 (609) mill kr eller 6,1 (7,2) %. Av totale innskudd på 16.173 mill kr er 9.104 mill kr eller 56,3 (59,5) % innskudd fra personkunder.

12 mnd veksten i bedriftsmarkedet ble 1.235 (84) mill kr eller 21,2 (1,6) %. Banken har fått flere nye kunder i kommunal sektor, det har også vært betydelig innskuddsvekst i eksisterende kunder i havbruk.

Innskuddsdekningen er god og ble 65,4 (64,0) % i konsernet og 86,0 (80,0) % i morbanken. Dette er godt innenfor måltall.

ÅRSBERETNING

Finansiering

Innskudd fra kunder er en prioritert finansieringskilde for banken. Volumforskjellen mellom utlån og innskudd er finansiert i det norske penge- og verdipapirmarkedet og gjeldspapirer utstedt av konsernet utgjorde 9.500 (9.549) mill kr. Banken signerte i tredje kvartal en låneavtale med Nordic Investment Bank.

Konsernet har en langsiktig finansiering, ved utgangen av året var andel innlån med gjenværende løpetid over ett år 88,2 (81,4) %. Gjennomsnittlig gjenværende løpetid for disse gjeldspapirene var 2,8 (2,5) år. Durasjon i boligkredittselskapet er noe høyere med 3,1 år.

Banken tilrettelegger løpende for overføring av godkjente boliglån til det heleide boligkredittforetaket. Fastsatt maksimal grense for overføring av lån til Helgeland Boligkreditt er p.t. på 30 % av brutto utlån. Per 31.12.16 er 22,7 (19,5) % overført.

Egenkapitalbevis – HELG

For å kunne bidra til lønnsom vekst på Helgeland gjennomførte Helgeland Sparebank i 4. kvartal 2016 en rettet emisjon med en etterfølgende reparasjonsemisjon som samlet gav et nettoproveny på 147 mill kr. Tildeling av nye bevis ble gjort 24. november og 16. desember for reparasjonsemisjonen. Etter emisjonen har eierbrøken økt fra 75,1 % til 76,5 %. Veid gjennomsnitt ble 75,3 %. (Fondsobligasjon er klassifisert som egenkapital er holdt utenfor ved beregning av eierbrøk).

Antall egenkapitalbevis har etter emisjonen økt fra 18.700.00 til 20.871.427 stk. Veid gjennomsnitt i 2016 ble 18.941.995 stk egenkapitalbevis.

Ved utgangen av året utgjør antall egenkapitalbevisiere 2.037 stk. De 20 største eierne er notert med 79,2 % av eierandelskapitalen. Sparebankstiftelsen Helgeland er fremdeles største eier med 34,8 % av egenkapitalbevisene i HELG. Før emisjonen var deres eierandel 35,3 %. Kursen på HELG per 31.12.16 var på kr 81,00 som er en økning på kr 22,00 per egenkapitalbevis fra årsskifte.

Banken ønsker å stimulere sine ansatte til å eie egenkapitalbevis i egen bedrift og tildelte i desember 65 stk egenkapitalbevis til alle fast ansatte (totalt 10.142 stk egenkapitalbevis til 156 ansatte) som et ekstra vederlag for inntektsåret 2016.

Utbyttepolitikk

Gjeldende utbyttepolitikk ble sist vedtatt i styret i Helgeland Sparebank september 2016.

Utbyttepolitikken lyder som følger:
Helgeland Sparebank sitt mål er å forvalte konsernets ressurser på en måte som gir egenkapitalbevisiere en tilfredsstillende samlet avkastning i form av utbytte og verdistigning.

Overskuddet vil bli fordelt mellom eierandelskapitalen og grunnfondskapitalen i samsvar med deres andel av bankens egenkapital.

Inntil halvparten av eierandelskapitalens andel av overskuddet kan utbetales som utbytte, og tilsvarende inntil halvparten av grunnfondskapitalens andel av overskuddet kan utbetales som gaver eller overføres til stiftelse(r). Resterende del av overskuddet overføres henholdsvis utjevningsfondet og grunnfondet.

Konsernets egenkapitalutvikling og soliditet vil bli tillagt vekt ved fastsettelse av utbyttensnivå. Det samme vil forventet resultatutvikling i en normalisert markedssituasjon, eksterne rammebetingelser og konsernets behov for kjernekapital.

Disponering av resultat i morbanken

Morbankens resultat etter skatt ble 359 mill kr. Korrigert for endring fond for urealiserte gevinster, renter fondsobligasjon og engangseffekt pensjon (som i sin helhet tilføres egenkapitalen: 41,6 mill kr til utjevningsfond og 13,8 mill kr til grunnfondet) ble utbyttegrunnlaget på 248 mill kr. Styret har valgt å foreslå et noe økt utbyttensnivå for 2016. Dette er i tråd med tidligere informasjon som er gitt til markedet.

Forslag til overskuddsdisponering:

Utdelingsgrad 41,9 (37,4) %. Engangseffekt pensjon er da holdt utenfor ved beregning av utdelingsgrad.

Utbyttemidler

- 78,3 millioner kroner i kontantutbytte, tilsvarende kr 3,75 per egenkapitalbevis
- 25,7 millioner kroner til gavefond / gavestiftelse

Styrking av egenkapitalen

- 150,2 millioner kroner til utjevningsfond, som tilsvarer kr 7,20 per EK-bevis
- 49,5 millioner kroner til grunnfondet

Utbytte utbetales til de egenkapitalbevisiere som er registrert som eiere per 29.03.17. Bankens egenkapitalbevis noteres ex utbytte 30.03.17.

Risiko- og kapitalstyring

Risiko- og kapitalstyring støtter opp under konsernets strategiske utvikling og ambisjoner. Hovedmålsettingen er å sikre realisering av konsernets finansielle og operasjonelle mål. Uansett hvor god risikostyringen er vil det kunne oppstå uventet tap som krever at konsernet har tilstrekkelig egenkapital. Som en del av risikostyringsarbeidet er det for de ulike risikoområdene vurdert behov for tilleggskapital. Vurderingene er underbygget med ulike interne vurderinger og beregningsmodeller. Dette er oppsummert i bankens interne kapitalbehovsvurderingsprosess (ICAAP).

Risikokategorier og definisjoner:

- Kredittrisiko: risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne til å oppfylle sine forpliktelser
- Likviditetsrisiko: risikoen for at konsernet ikke

ÅRSBERETNING

klarer å oppfylle sine forpliktelser ved forfall.

- Markedsrisiko: risikoen for tap som følge av endringer i markedspriser knyttet til aktiviteter og posisjoner i verdipapirer (renter og aksjer) og valuta
- Operasjonell risiko: risiko for direkte eller indirekte tap grunnet svikt i interne rutiner, systemer og prosesser, utilstrekkelig kompetanse, skader på eiendeler, driftsavbrudd, systemfeil, internt eller eksternt bedrageri.

Risikostyringen er sentral i den daglige driften og i styrets løpende arbeid. Risikoen styres primært gjennom policy og retningslinjer, rammer, fullmakter, rapporteringskrav og krav til kompetanse.

Styret fastsetter konsernets kredittstrategi som dekker kredittrisiko, og konsernets finansstrategi som dekker likviditetsrisiko og markedsrisiko. Banken har kredittutvalg og finansutvalg for styring og oppfølging av risiko i tråd med styringsrammer og fullmakter gitt av styret.

Bankens risikostyringsenhet utgjør fire årsverk. Direktør risikostyring er direkte underlagt adm. direktør og har ansvaret for å overvåke og koordinere den samlede risikostyringen i banken. Direktør risikostyring rapporterer også direkte til styret.

Konsernets internrevisjon utgjør to årsverk og er direkte underlagt styret. Intern revisor skal vurdere om det er etablert betryggende rutiner på de viktigste områder i banken for å redusere risiko. Styret godkjenner årlig intern revisors instruks og arbeidsplan. Intern revisor kan benytte eksterne tjenester ved behov.

Kredittrisiko

Kredittrisikoen er risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke kan overholde sine forpliktelser.

Kredittrisikoen er konsernets største risiko

Kredittrisikoeksponeringen styres gjennom kredittstrategi, kredittpolicy, kredittrutiner og bevilgningsreglement.

Konsernets strategi på kredittområdet er utledet fra den overordnede strategien og inneholder retningslinjer og styringsrammer for risikoprofil og risikokonsentrasjoner. Det er satt styringsrammer for fordeling av utlån mellom person- og bedriftsmarkedet, størrelse på engasjement, eksponering innenfor bransjer (konsentrasjonsrisiko) og geografiske begrensninger. Styringsrammene for risiko overvåkes og rapporteres kvartalsvis til styret.

Kredittstrategien fastsettes årlig. Gjeldende strategi ble vedtatt av styret og implementert i november 2016.

Utviklingen i kredittrisiko følges opp gjennom regelmessige analyser av misligholdsutviklingen i konkrete bransjer, geografiske områder, låntakeres og potensielle låntakeres evne til å betjene renter og avdrag, samt en vurdering av den sikkerhet som ligger til grunn for kredittengasjementet. For løpende oppfølging av risiko er det definert et sett av rapporter som fremlegges periodisk i styret.

Samlet kapitalbehov for kredittrisiko framkommer i konsernets ICAAP. Toleransenivå for kredittrisiko er definert for utvalgte bransjer og områder. Styringsnivå for bedriftsmarkedsporteføljen er etablert, og etterlevelse rapporteres periodisk. Stresstester anvendes for å vurdere tapspotensialet i kredittporteføljen som følge av stort fall i eiendomspriser.

Risikoen i personmarkedsporteføljen har over tid vært lav. Boligprisutviklingen viser at prisøkning på solgte eneboliger på Helgeland over tid har vært stabil. Selv om prisøkningen i 2016 ble på nivå med de største byene i Nord-Norge ligger pris pr kvadratmeter fortsatt vesentlig lavere. 98 % (98 % i 2015) av personmarkedsporteføljen er sikret i bolig.

Risikoen i bedriftsmarkedsporteføljen er stabil, misligholdte og tapsutsatte engasjement er vurdert som moderat/lavt. Brutto utlån til bedriftsmarkedet økte i 2016 med NOK 785 mill. Streng inntakspraksis i forhold til nye kunder har høyt fokus i alle ledd og styret fastsatte ved behandling av kredittstrategien i november 2016 kvalitetskrav (PDnivå) for nye kunder.

Banken har en mindre portefølje av garanterte valutalån, motverdien i utgjorde pr 31.12.16 119 (143) mill kr. Porteføljen er fordelt på en rekke kunder hvor sikkerhet er stilt i fast eiendom og/eller innskudd. Kredittrisikoen i denne porteføljen vurderes som lav.

Banken har i 2016 videreført årlig validering av modellen for beregning av gruppenedskrivninger basert på egne scoremodeller. Modellen baserer seg på sannsynlighet for mislighold og tapsgrad gitt at et engasjement går i mislighold. Scoremodellene benyttes av flere andre sparebanker som samarbeider om validering og eventuell justering av parameterne. Valideringen viser at scoremodellene er tilfredsstillende og at den differensierer godt mellom kunder med ulik risiko.

Kostnadsførte nedskrivninger på utlån ble i 2016 36 (32) mill kr. Gruppenedskrivningen er økt med NOK 8 (NOK 7) mill. Nedskrivningene vurderes fortsatt å være på et moderat nivå og utgjør 0,14 % (0,14) % av brutto utlån.

Sum netto misligholdte (>90 dager) og tapsutsatte engasjement utgjorde 113 (NOK 75) mill kr, som tilsvarer 0,5 (0,3) % av brutto utlån.

Med bakgrunn i Finanstilsynets utlånsforskrift og interne retningslinjer, følges engasjementene løpende med henblikk på identifisering av mulige tapsutsatte engasjementer.

Det er høyt fokus med regelmessige gjennomganger i hele organisasjonen for å sikre god kvalitet i kredittarbeidet og riktig forståelse av god styring og kontroll. Etterlevelse i enkeltsaker sikres bl.a gjennom ledernes nøkkelkontroller og arbeidsdeling mellom rådgivere og etterbehandlere. For styring og overvåkning av risiko i bedriftsmarkedsporteføljen gjennomføres løpende vurdering av kundeforhold, betalingsevne og sikkerhet ved låneopptak, samt gjennomganger i bankens kredittutvalg. For overvåkning av

ÅRSBERETNING

utvikling av risiko i personkundeporteføljen foretas kvartalsvise analyser av bonitet på nyinnvilgede lån, og halvårsbasis på totalporteføljen.

Risikofordelt utlånsportefølje fordelt på lav, middels og høy risiko rapporteres basert på scoremodellene. Risikoemigrasjon rapporteres kvartalsvis som del av samlet risikorapport til styret. Tett oppfølging av større bedriftskunder, overvåkning av misligholdsansynlighet i porteføljen, og for konkrete definerte bransjer, er videreført som prioriterte fokusområder for banken.

Maksimal grense for et enkelt engasjement, fastsatt av Finansdepartementet, er 25 % av konsernets ansvarlige kapital. Ved utgangen av 2016 hadde konsernet 3 kundegrupperinger hvor innvilget engasjement samlet sett var ut over 10 % av ansvarlig kapital.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser når disse forfaller, eller erstatte innskudd når disse trekkes ut, med den konsekvens at banken misligholder forpliktelsene til å innfri innskudd og gi lån. Bankens skal til enhver tid ha tilstrekkelige likvide midler til å møte forpliktelser ved forfall, samt å ha en likviditetsstrategi som sikrer tilgang til langsiktig finansiering. Bankens skal benytte seg av de vanlige innlånskildene i markedet for å optimalisere en diversifisert innlånsstruktur.

Styret har vedtatt en strategi for likviditetsstyring som angir hensikt, styringsmål og risikotoleranse for styring av likviditetsrisiko. Strategien har som hovedformål å sørge for at konsernet har en forsvarlig likviditetsstyring som bidrar til å sikre konsernets evne til å innfri sine betalingsforpliktelser. Likviditetsstrategien gjennomgås årlig av styret

Bankens likviditetsreserveportefølje består hovedsakelig av solide utstedere av rentebærende verdipapirer som kvalifiserer til LCR rapportering. Bankens skal tilfredsstille LCR/NSFR i henhold til gjeldende opptrappingsplan.

Overvåking og måling av likviditetssituasjonen baseres på ulike stresstestscenarier som tar hensyn til både markedsspesifikke og bankspesifikke hendelser. Bankens hadde LCR (Liquidity Coverage Ratio -kortsiktig likviditetsstress, 31 dager) på 145 (132) % ved årsslutt, mens NSFR ble 131%. Det er stilt sikkerhet i bankens eiendeler (obligasjoner) for låneopptak i Norges Bank på tilsammen NOK 520 millioner, som i sin helhet er ledig ved årsskiftet.

Likviditetsrisikoen reduseres gjennom å spre innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. I styringen av konsernets likviditetsrisiko anvendes målkrav for likviditetsindikator 1 (i henhold til retningslinjer fra Finanstilsynet), langsiktig finansierungsgrad, innskuddsdekning og krav til likviditetsbufferkapital.

Styret har for 2016 fastsatt et minstekrav til likviditetsindikator 1. Dette minstekravet er i samsvar med Finanstilsynets krav på minimum 105 %. Per 31.12.16 var likviditetsindikator 1 på 113

(112) %. Styret har også fastsatt at andel langsiktige innlån i % av samlede innlån skal utgjøre minst 70 %. Per 31.12.16 var andel langsiktig finansiering 88,2 (81,4) %.

Banken har likviditetsreserver i form av kontanter, innskudd i Norges Bank og andre banker, rentebærende verdipapirer, samt ubenyttede trekkrettigheter. Det er fastsatt minstekrav til nivå på likviditetsbufferne i konsernets likviditetsstrategi. Konsernet har de siste årene gradvis tilpasset bufferne til likviditetsbufferkrav i henhold til Basel III. Pr 31.12.16 utgjorde likviditetsbufferkapitalen 13,2 (14,1) % av forvaltningskapitalen. Konsernets samlede likviditetsbufferkapital vurderes å være tilfredsstillende.

Innskuddsdekningen er et viktig parameter for oppfølging av likviditetsrisiko, det vil si hvor stor andel av utlån til kunder som er dekket ved innskudd fra kunder. Styret har fastsatt minstekrav til innskuddsdekning. Dette kravet var innfridd gjennom hele 2016.

Helgeland Boligkreditt AS ble etablert i 2008 og er et heleid datterselskap. Selskapet er blitt en stadig viktigere finansieringskilde for konsernet. Helgeland Boligkreditt AS har gradvis økt sin aktivitet og har de siste 8 årene utstedt ordinære obligasjonslån med fortrinnsrett i markedet. Ved utgangen av 2016 har banken overført godt sikrede boliglån som utgjør 22,7 (19,5) % av brutto utlån. Overdekning i sikkerhetsmassen i selskapet anses å være god og var på 21 (29) % ved utgangen av året. Gjennomsnittlig belåningsgrad for lånemassen var på 53 (52) %.

Markedsrisiko

Styret har vedtatt en strategi for markedsrisiko som fastsetter rammer og overordnet mål for konsernets markedsrisikotoleranse, samt rammer for rente-, kredittspread og aksjepriserisiko. Strategien revideres årlig. Konsernet har ingen aktive handelsporteføljer innenfor renter, aksjer eller valuta.

Bankens likviditetsreserver består hovedsakelig av rentebærende verdipapirer som kvalifiserer innenfor LCR. Papirene består for det meste av likvide 0/10/20 % – vektete papirer. Verdipapirene er primært basert på FRN struktur og har således en lav renterisiko. Kredittdurasjonen på hele porteføljen skal være innenfor 2,5 år samt godt diversifisert. Bankens utlån til kunder og innskudd fra kunder er hovedsakelig basert på flytende rentebetingelser. Likeså bankens likviditetsportefølje. Bankens innlånsportefølje består av både FRN-baserte lån, men også lån til fast rente.

Banken påtar seg kredittspreadrisiko, i første rekke gjennom forvaltning av rentebærende verdipapirer i bankens likviditetsportefølje. Porteføljen består i hovedsak av verdipapirer utstedt av norske banker, boligkredittforetak, kommuner, stat og ikke finansielle foretak. Kredittspreadrisikoen er innenfor styrevedtatte rammer.

Den totale renterisikoen styres mot det ønskede nivå gjennom en samlet vurdering av rentebærende balanseposter, samt ved bruk av rentebytteavtaler. Renterisikoen er på et lavt nivå.

ÅRSBERETNING

Konsernet har en relativt konservativ strategi for plasseringer i rentebærende verdipapirer, hvor hovedformålet er å sikre en tilfredsstillende likviditetsbufferkapital for konsernet. Det stilles krav om utsteders rating. I tillegg er det fastsatt maksimal ramme for durasjon på rentebærende verdipapirportefølje, samt at sammensetningen skal være diversifisert mellom ulike bransjer og typer utstedere.

Bankens posisjoner i aksjer er i hovedsak strategisk motivert gjennom investeringer i aksjer i datterselskaper, tilknyttede selskaper, produktselskaper og lokale investeringsselskaper. Markedsrisikoen knyttet til disse aksjeinvesteringene vurderes å være moderat.

Banken har en stor eierpost i Helgeland Invest AS. Eierposten vil være utsatt for verdissingninger avhengig av resultatene i underliggende selskaper. Eierskapet påfører derved banken en eierisiko.

Valutarisiko

Helgeland Sparebank er ikke valutabank, og konsernet har ingen aktive valutaporteføljer. Konsernets valutarisiko er derfor ubetydelig.

Operasjonell risiko

God intern kontroll og kvalitetssikring er en forutsetning for tilfredsstillende håndtering av operasjonell risiko.

Styringsdokumentene og kontrollsystemene er bygget opp for å ivareta effektiv drift, risikokontroll, fornuftige forsiktighetshensyn, korrekt finansiell- og ikke finansiell informasjon, overholdelse av lover og retningslinjer, og interne retningslinjer og strategier.

Det gjennomføres risikovurdering på alle nivå. Risikovurderingen dokumenteres, og gir også oversikt over prosess og nøkkelkontroller i de operative funksjonene. Fokus på systemer og prosesser i de operative funksjonene bidrar til stadig økt fokus på kvalitet og effektivitet, så vel som målrettet drift i konsernet. Operasjonell risiko måles ved vurdering av operasjonelle hendelser tilordnet definerte tapshendelseskategorier for tilfeldige hendelser og for oppsummert kvalitet av avvik avdekket gjennom rutinemessig nøkkelkontroll. Operasjonell risiko kvantifiseres i tillegg ved beregning av kapitalbehov for operasjonell risiko. Dette summeres opp i krav om å holde en viss ansvarlig kapital som sikkerhet for framtidig forventede tap, som konsernet kan bli påført som følge av operasjonell risiko. Vurdert ut fra organisasjonens kompetanse, organisering og ansvarsdeling, samt konsernets inntjening og soliditet, mener styret at konsernets samlede risikoeksponering er forsvarlig.

Compliance

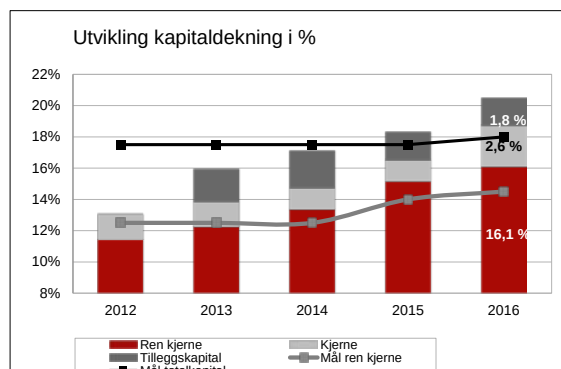
Det er konsernets grunnleggende holdning at driften skal innrettes i tråd med gjeldende lover og regler. MiFID-reglene, autorisasjon av rådgivere, samt generelt økte regulatoriske krav til konsernets virksomhet, vies stor oppmerksomhet.

Soliditet

Konsernet har en ren kjernekapitaldekning på 16,1 (15,2) %, som er godt over lovbestemt minstekrav på 11,5 % fra 1. juli

2016. Kjernekapitaldekningen er 18,7 (16,5) %, totalkapitalen er 20,5 (18,4) %.

Volum fondsobligasjon etter fradrag for emisjonskostnader er netto økt med 223 mill kr og utgjør totalt 443 mill kr. Av dette innfris 147 mill kr i 2017.

Bankens styre har vedtatt en kapitalplan for 2015 - 2019, hvor tilfredsstillende av de nye kapitalkravene i Norge som følge av CRD IV er sentralt. Styret har fastsatt kapitalmål, der målsettingen er en ren kjernekapitaldekning for konsernet på minimum 14,5 % og en totalkapitaldekning på minimum 18,0 %.

Datterselskapene

Helgeland Boligkreditt AS (100 %)

Resultat etter skatt ble 33,1 (38,1) mill kr for 2016 og egenkapitalen pr 31.12.16 er 427 (332) mill kr.

AS Sparebankbygg (100 %)

For 2016 ble resultat etter skatt -0,03 (-0,2) mill kr og egenkapitalen ved årsskiftet var på 1,0 (0,1) mill kr.

Helgeland Sparebanks Eiendomsselskap AS (100 %)

Resultatet etter skatt i 2016 ble 0,2 (0,6) mill kr og egenkapitalen i årsskiftet var på 5,8 (5,6) mill kr.

Helgeland Utviklingsselskap AS (100 %)

Resultat etter skatt i 2016 var på -10,6 (-4,5) mill kr og egenkapitalen i årsskiftet var på 2,3 (7,6) mill kr. Det er i 2016 solgt en samlet eiendomsmasse som ga et tap på 7 mill kr. Dette er en engangseffekt, avskrivninger og vedlikehold bygg vil bli redusert fremover.

ANS Bankbygg Mo (97 %)

Resultat etter skatt i 2015 ble 0,2 (0,9) mill kr, og ved årsskiftet var egenkapitalen på 48,4 (48,2) mill kr.

Storgata 73 AS (53 %)

Resultatandel per 31.12.16 var på 0,5 (0,4) mill kr, og egenkapitalandel 4,5 (4,1) mill kr.

ÅRSBERETNING

Tilknyttede selskaper

Helgeland Invest AS (48,3 %)

Banken omarbeider HI sitt regnskap etter IFRS og konsoliderer inn underliggende selskaper. Bankens resultatandel er per 31.12.16 beregnet til 50 (28) mill kr og egenkapitalandelen til 300 (253) mill kr.
(Tallene er basert på foreløpige regnskaper).

REDE Eiendomsmegling AS (40 %)

Resultatandel per 31.12.16 var på 1,3 (-0,7) mill kr og egenkapitalandelen var 15 (14) mill kr.

Samfunnsansvar

Vår visjon om å være en drivkraft for vekst på Helgeland er et uttrykk for at våre verdier og handlinger er forankret i et tydelig samfunnsansvar.

Vi er en samfunnsaktør som skal være en drivende kraft og medspiller i lokalsamfunnet som vi er en del av, både innen kulturliv, idrett, talentutvikling, undervisning, forskning og næringsutvikling.

Vi henter motivasjon fra våre kunder og våre samarbeidspartnere gjennom tett dialog, læring, oppfølging og vi bidrar med økonomisk støtte til hundrevis av aktiviteter hvert eneste år.

Barn og ungdom er samfunnets viktigste ressurs og vi har stort fokus på alt som skaper en meningsfull og innholdsrik oppvekst for barn og ungdom.

For Helgeland Sparebank er både privat, offentlig og frivillig sektor på Helgeland viktige partnere i arbeidet med å gjøre Helgeland til et livskraftig samfunn for alle.

Som lokal sparebank bruker vi betydelige deler av overskuddet etter skatt og utbytte til allmenntilretteleggende formål, og i 2016 delte banken ut nesten 17 millioner kroner til glede og nytte for store og små på Helgeland.

Helgeland Sparebank har over mange år satset offensivt på å vise samfunnsansvar gjennom å gi bidrag til allmenntilretteleggende formål, og bankens gavefond og gavestiftelse har siden 2007 tildelt økonomiske bidrag på ca 150 millioner kroner til nærmere 1500 gode formål på Helgeland.

I 2016 avsatte banken 26 millioner kroner av bankens overskudd til allmenntilretteleggende formål.

Idrett og friluftsliv er en del av den vår kulturarv, og et rikt kulturliv er en viktig faktor for stedsattraktivitet.

Gode idretts- og kulturtilbud tiltrekker seg nye mennesker, noe Helgeland trenger for å møte rekrutteringsutfordringene vi står ovenfor. Barn og unges oppvekstvilkår har derfor høy prioritet i bankens gavetildeling.

Næringslivet på Helgeland er internasjonalt orientert, og store deler er basert enten på fornybar og kortreist energi fra lokale vannkraftverk eller fra det som naturen gir oss. Vi vet at næringslivet i framtiden for en stor del vil bestå av kompetansebedrifter som har en miljøvennlig og globalt bærekraftig produksjonsteknologi.

Helgeland er rik på naturressurser som alltid vil være en viktig premiss for framtidig verdiskaping og utvikling.

Framtiden vil stille krav til ny kunnskap og innovasjon og Helgeland Sparebank bidrar aktivt i samarbeidsprosjekter med høyskoler og universitet for å fremme lokal kompetanse og konkurransekraft.

Samlet sett har Helgeland Sparebank de siste årene bidratt med mer enn 15 millioner kroner til kunnskap og forskning på Helgeland.

Etikk

Konsernets virksomhet er avhengig av tillit fra kunder, offentlige myndigheter og samfunnet for øvrig. Helgeland Sparebank vektlegger at de ansatte har høy etisk standard. De etiske retningslinjene er en del av personalhåndboken, og gjøres kjent for alle nyansatte.

Medarbeidere og arbeidsmiljø.

Helgeland Sparebank hadde ved årsskiftet 161 ansatte fordelt på 12 kontorer. Dette utgjør 152 årsverk (inkludert renholdspersonell, vaktmestere og kantineansatte).

Styret er opptatt av at banken skal ha et godt arbeidsmiljø. Bankens medarbeidere, deres lokalkunnskap og kompetanse er et av bankens viktigste konkurransefortrinn.

Trivsel måles årlig gjennom ulike undersøkelser. I 2016 ble det gjennomført en intern Helse, Miljø og Sikkerhetsundersøkelse. Det viktigste med denne undersøkelsen var å måle «temperaturen» på trivselen, ettersom det i løpet av året har vært gjennomført en omorganisering og nedbemanning i kontornettet. Mange svarte og bekreftet en fortsatt høy trivsel og tilfredshet med å jobbe i banken.

Helgeland Sparebank er en veletablert Inkluderende Arbeidslivsbedrift, med gode rutiner og praksis for oppfølging av medarbeidere. Det er kultur for ivaretagelse, aktivitet og omsorg. Bankens målsetting er 96,5 % nærvær.

Det samlede sykefraværet i 2016 ble 5 %. Det er høyere enn tidligere år, og skyldes dessverre flere ansatte med alvorlige sykdommer. Vi ser at graderte sykemeldinger, tett oppfølging og god tilrettelegging er en nøkkel til å lykkes.

Autorisasjoner og godkjenninger via både AFR og GOS er med på å styrke bankens samlede kompetanse på rådgiverområdet. Banken er tilsluttet autorisasjonsordningen innenfor kreditt med oppstart i 2017.

Behovet for digital kompetanse i et fremtidsrettet perspektiv er stadig mer påtrengende. Banken har i 2016 opprettet en ny stilling som digital leder, samt tilsatt ny leder på IT-området. Like viktig som påfyll er systemer for kontinuerlig vedlikehold av medarbeidere sin kompetanse. Banken bruker derfor årlig mye ressurser på kompetanseheving, det er konkret utdanning på høyskoler, intern opplæring, hospitering og veiledning.

Det arbeides konkret for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Banken har en utarbeidet politikk og handlingsplan for å ivareta likestilling og likelønn. I lederstillinger ønskes en jevn fordeling mellom kjønnene, mens på medarbeidernivå arbeides det for at begge kjønn skal være

ÅRSBERETNING

representert på de ulike avdelingene. Det er både positivt og givende med en god miks av kvinner og menn.

I bankens Forstanderskap er det 25 medlemmer med leder, hvorav 7 kvinner og 18 menn. I bankens styre er det 9 faste medlemmer, hvorav 4 kvinner og 5 menn. Bankens ledergruppe består av 8 medlemmer, hvorav 4 er kvinner og 4 er menn.

Korrupsjon og interne misligheter

I arbeidet med å forebygge og bekjempe uønskede hendelser er det utarbeidet mål, rutiner og tiltak på flere områder. På personalområdet er arbeidet med å forebygge ran- og andre trusselsituasjoner stadig like aktuelt selv om ansatte ikke håndterer kontanter i det daglige.

Banken har system for melding av uønskede hendelser både ved rutine for varsling, og i avvikssystemet på HMS området. Personal-, leder og HMS håndbøkene er gjort tilgjengelig for alle via en egen App. Viktig informasjon i normale eller kritiske situasjoner er da lettere tilgjengelig uansett hvor en er.

Det er også etablert rutine for hvitvasking og rutinen ivaretar at bankens hvitvaskingspolicy er i tråd med de lover og regler som gjelder. Fra 2016 er det også satt i gang opplæring på antikorrupsjonsområdet.

Hvitvasking og terrorfinansiering

Helgeland Sparebank arbeider systematisk med å avdekke og bekjempe økonomisk kriminalitet.

Den etablerte rutinen for hvitvasking ivaretar at bankens hvitvaskingspolicy er i tråd med de lover og regler som gjelder. Myndigheter, kunder og konkurrenter skal ha tillit til bankens profesjonalitet og redelighet. Mistenkelige transaksjoner håndteres og rapporteres til økokrim dersom aktuelle kriterier er oppfylt.

Miljø

De to største kontorene til Helgeland Sparebank, Mo i Rana og Mosjøen er godkjente Miljøfyrtårnsbedrifter.

Fokus er energisparing i egne bygg, søppelsortering og reduksjon i papirbruken. Bruk av nettbrett, samkjøring ved reising mellom kontorene, og mer bruk av videomøteutstyr og Skype i møter mellom kontorene og med kunder blir vanligere. På opplæringsområdet har vi oftere nytte av e-læring, nettmøter og andre delingsforum i sosiale medier.

Konsernets godtgjørelsespolitikk

Alle godtgjørelsesordninger i Helgeland Sparebank utformes i samsvar med finansforetaksloven, lov om verdipapirhandel med tilhørende forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond. Retningslinjer som omhandler godtgjørelsesordning i Helgeland Sparebank ble sist oppdatert og vedtatt i styret november 2016.

Utsiktene fremover

Den reduserte aktiviteten i boligmarkedet og utfelingen i eiendomsprisene i bankens markedsområde som vi så på slutten av fjoråret har fortsatt inn i første kvartal. Vår vurdering er at dette skyldes en kombinasjon av sesongvariasjoner og noe større utbud av eneboliger og leiligheter i bankens markedsområde. I bedriftsmarkedet er det fortsatt relativt høy aktivitet. Effekten av DNBs kontornedleggelse avtar og samlet sett forventes noe lavere utlånsvekst i 2017.

Etter vellykket gjennomført emisjon som samlet styrket bankens rene kjernekapital med 147 mill kr, og en fondsobligasjon som øker kjernekapitalen ytterligere med 80 mill kr, er banken rustet for å ta lønnsom vekst.

Konkurransen om gode person- og bedriftskunder gjør at vi forventer en utfaling av nettorenten. Usikkerheten i markedet som har ført til svingninger i kredittspredene vil kunne innvirke på dette.

Banken har en sterk salgsorganisasjon. Dette kombinert med gode forsikrings- og leasingsprodukter gjør at vi forventer et uendret nivå på provisjonsinntektene.

Finansskatten rammer oss på linje med bransjen forøvrig. Digitalisering og endret kundeatferd gir økte investeringsbehov. Dette utfordrer kostnadsnivået og stiller ytterligere krav til effektivisering i bankens organisasjon.

Misligholdte og tapsutsatte engasjement er fortsatt moderat /lavt sett mot brutto utlån. Vi må på sikt forvente et normalisert nedskrivningsnivå.

Arbeidsledigheten (helt ledige) er fortsatt lav innenfor regionen med en samlet ledighet på Helgeland på 2,1 % ved utgangen av året. Nordland fylke hadde en ledighet på 2,3 % og landsgjennomsnittet var 2,8 %. Det forventes at nivået på arbeidsledige også i 2017 vil være lavt. Regionens utfordring er den svake befolkningsveksten. Uten tilflytting ville denne vært negativ. Kombinert med en økende aldrende befolkning gir dette utfordringer i forhold til reell arbeidsstyrke.

Fortsatt er det optimisme i de fleste bransjer som forventer en høyere samlet omsetningsvekst i regionen enn den nasjonale veksten. Dette skyldes flere faktorer. På tross av havbruksnæringens sykdomsutfordringer leverer oppdrettsselskapene eventyrlige resultater. Selv om det forventes en viss reduksjon i prisene fra de høyeste nivåene, er bransjens inntjening svært solid og selskapene fortsetter sine investeringer i miljørettede tiltak, fremtidsrettet utstyr og produksjonsmetoder. Utbyggingen av E6 fortsetter med full styrke i 2017 og gir lokale aktører i flere bransjer gode ordrebøker. Den eksportrettede industriens inntjening og dermed investeringsvilje er påvirket av flere utenforliggende rammebetingelser som kronekurs og internasjonale makroforhold, men det er høyt fokus i mange ledd på industriens muligheter innenfor det mye omtalte «grønne skifte». Regionen har en unik industriell kompetanse og er rik på fornybar energi. En synlig utfordring er å skape et grunnlag for utnyttelse av den høye kraftproduksjonen lokalt. Skal vi

ÅRSBERETNING

lykkes med det er vi avhengig av en god og offensiv næringspolitikk med internasjonale gode rammevilkår og investeringsincentiver som tiltrekker seg etablering av nye og lønnsomme industrietableringer.

På tross av en noe dempet aktivitet i deler av regionen, ser vi inn i 2017 med positiv forventning om lønnsom vekst og moderate tap. Banken har styrket sin posisjon i 2016 og vi vil fortsatt arbeide hardt for å oppfylle vår visjon om å være en drivkraft for vekst på Helgeland. I det ligger både ivaretagelse av vår samfunnsrolle og evne til å nå våre avkastningsmål.

Takk til bankens ansatte, kunder og samarbeidspartnere

Styret er meget fornøyd med resultatet som er skapt i 2016, og vil rette en stor takk til alle ansatte for den flotte innsatsen de har vist gjennom året som har gått. Styret vil også takke bankens kunder og gode forretningsforbindelser for godt samarbeid i året som har gått.

Ove Brattbakk
styreleder

Styret for Helgeland Sparebank
Mo i Rana, 22. februar 2017

Stein Andre Herigstad-Olsen
nestleder

Eva Monica Hestvik

Bjørn Audun Risøy

Inga Marie Lund

Nils Terje Furunes

Marianne Terese Steinmo

Birgitte Lorentzen
ansattetrepre.

Martin Søreng
ansattetrepre.

Lisbeth Flågåeng
adm. direktør

Eierstyring og selskapsledelse (Corporate Governance)

Eierstyring og selskapsledelse

Bankens policy for eierstyring og selskapsledelse skal sikre at bankens virksomhetsstyring er i tråd med allmenne og anerkjente oppfatninger og standarder, samt lover og forskrifter. Policyen beskriver de verdier, mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres etter for å sikre eiernes, innskytternes og andre gruppers interesser i banken. Bankens policy er konkretisert i ulike styringsdokumenter for Helgeland Sparebanks virksomhet. Dette omfatter blant annet bankens samfunnsengasjement, vedtekter, etiske retningslinjer, strategidokument, policydokumenter, budsjett, fullmakter og rammer, rutinebeskrivelser, innsiderelement og egenhandel, rammeverk for styring og kontroll: retningslinjer for systemer og prosesser som fokuserer på risikovurdering og intern kontroll i banken.

Helgeland Sparebanks røtter er dypt forankret på Helgeland, og banken er levende opptatt av det som skjer i regionen. Derfor har banken en visjon om å være en drivkraft for vekst på Helgeland.

Fordi Helgeland Sparebank er en solid og robust lokal sparebank med sterk markedsposisjon, kan banken bidra aktivt til samfunnsutviklingen. Lovgiver har gitt sparebankene anledning til å gi deler av overskuddet tilbake til lokalsamfunnet i form av gaver til allmenntilgode formål. Sparebankene kan betale utbytte til lokalsamfunnet av den egenkapitalandelen som eies av kundene/samfunnet. Bosetning og vekst er en forutsetning for bankvirksomhet. Uten livskraftige og attraktive lokalsamfunn blir det vanskelig å rekruttere arbeidskraft til bedrifter og offentlig virksomhet, noe vi trenger for å fremme samfunnsutviklingen. Vi lever derfor i skjebnefellesskap – banken og helgelendingen. Helgeland Sparebank Gavefond er en del av bankens bidrag til utvikling, optimisme og vekst i bygder og byer på Helgeland. I tillegg til de strategiske og finansielle målsettingene har Helgeland Sparebank valgt å ta sitt miljøansvar på alvor, og har derfor vedtatt en egen miljøstrategi.

Styringsdokumentene bygger blant annet på Norsk anbefaling til eierstyring og selskapsledelse, samt Committee of European Banking Supervisors prinsipper for overordnet styring og kontroll.

Helgeland Sparebank har som ambisjon å følge de nevnte anbefalinger så langt de passer.

I tråd med punkt en i Norsk Anbefaling for Eierstyring og Selskapsledelse følger en redegjørelse for bankens etterlevelse av punktene i anbefalingen.

Forstandskapet er bankens øverste organ og er sammensatt av tre grupper med til sammen 25 medlemmer. Innskytterne velger 9 medlemmer, eiernes av egenkapitalbevis 10 medlemmer og de ansatte i banken 6 medlemmer. For å endre vedtektene kreves det at to tredjedeler av forstanderne som er

til stede, og minst halvparten av alle forstandere stemmer for forslaget om endring.

Forstandskapet velger bankens styre som skal påse at banken har god eierstyring og selskapsledelse.

Virksomhet

Helgeland Sparebank er et finanskonsern som består av morbanken samt datterselskaper. Henvisninger til banken og/eller konsernet Helgeland Sparebank i denne artikkelen gjelder konsernet Helgeland Sparebank.

I henhold til vedtektene i Helgeland Sparebank er formålet til virksomheten å fremme sparing ved å ta imot innskudd fra en ubestemt krets av innskyttere, levere investeringstjenester og andre finansielle tjenester, og å forvalte på en trygg måte de midler den får over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker og verdipapirforetak.

Styrets beretning inneholder en beskrivelse av bankens mål og strategier. Det strategiske grunnlaget evalueres av styret og ledelsen minimum årlig, og bankens planer justeres og tilpasses løpende. Bankens strategiske plattform sammenfattet i hovedpunktene visjon, forretningsidé, kjerneverdier, strategiske og finansielle mål, samt etiske retningslinjer, oppdateres som et resultat av ovennevnte minimum årlig. Banken har en kunderettet organisasjon med fokus på personmarked, bedriftsmarked og kapitalmarked som forretningsområder. Dette er supplert med støtteområder og stabsfunksjoner. Bankens organisatoriske struktur er dynamisk og vurderes ut fra endrede behov og rammebetingelser.

Selskapskapital og utbytte

Bankens egenkapital er sammensatt av egenkapitalbeviskapital, overkursfond, grunnfondskapital, fond for urealiserte gevinster, gavefond, utjevningsfond, fondsobligasjon og annen egenkapital. Bankens målsetting er en ren kjernekapitaldekning (konsern) på minimum 14,5 % og en totalkapitaldekning på minimum 18,0 %.

Bankens utbyttepolitikk:

Helgeland Sparebank sitt mål er å oppnå økonomiske resultater som gir eierne av kapitalen en god og stabil langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen. Det er en målsetting for banken å likebehandle bankens to eiergrupperinger.

Banken har som målsetting å oppnå en egenkapitalavkastning som er konkurransedyktig i markedet sett i forhold til bankens risikoprofil. Mål for egenkapitalavkastning er minst 10 % (konsern).

Likebehandling av egenkapitalbevisene

Eierne av egenkapitalbevis skal ha forutsigbare vilkår både med hensyn til likebehandling, avkastning og styringsmessig innflytelse.

Børsnoteringen av egenkapitalbevisene sikrer at banken aksepterer og imøtekommer de markedsvilkår som til enhver tid gjelder i egenkapitalmarkedet og for egenkapitalbevis.

Fri omsettelighet

Vedtektene inneholder ingen begrensninger i omsetteligheten av egenkapitalbevisene.

Sparebankstiftelsen Helgeland eier egenkapitalbevis i Helgeland Sparebank. Stiftelsen skal i henhold til sine vedtekter ikke eie mindre enn 35 % av egenkapitalbevisene i Helgeland Sparebank.

Ut over dette er eneste begrensning de lovmessige krav som for tiden fastsetter at ervervelse av egenkapital (10 % eller mer) krever samtykke fra Finanstilsynet.

Forstanderskap

Bankens øverste organ er forstanderskapet (kan sammenlignes med generalforsamling i et AS) som er sammensatt av egenkapitalbevisiere, kunder og ansatte. Forstanderskapet skal se til at banken virker etter sitt formål og i samsvar med lov, vedtekter og forstanderskapets vedtak.

Forstanderskapet har 25 medlemmer og 25 varamedlemmer. Vedtak treffes med alminnelig flertall. Imidlertid krever vedtak om vedtektsendringer 2/3 flertall av de frammøtte og at minst 50 % av forstanderskapets medlemmer stemmer for forslaget.

Valgene skjer i tråd med lov om finansforetak og finanskonsern. Innkalling og referater fra forstanderskapsmøter sendes Oslo Børs.

Valg til forstanderskapet skjer i valgmøter og på valgdag(er) og alle valg skal være avholdt innen utgangen av april, og før konstituerende møte i forstanderskapet. Invitasjon til egenkapitalbevisierens valgmøte med saksliste, påmeldingsskjema og valgkomiteens innstilling sendes samtlige egenkapitalbevisiere fjorten dager før valgmøtet, og annonseres i tillegg i aviser og på bankens hjemmeside. Innskytternes valg kunngjøres ved oppslag i bankens lokaler, avisannonser og på bankens hjemmeside 6 uker før valget.

Valgkomiteer

Bankens valgkomitee forbereder

- de valg som foretas i forstanderskapet
- egenkapitalbevisierens valg til forstanderskapet
- innskytternes valg til forstanderskapet

Forstanderskapets valgkomité foreslår også honorarsatser.

Bankens hjemmeside inneholder opplysninger om hvem som sitter i valgkomiteen.

Styrets sammensetning og uavhengighet

Helgeland Sparebanks valgkomité foreslår kandidater til styret i tråd med bestemmelser om sammensetning i lov og vedtekter. Ingen styremedlemmer eller representanter for ledelsen er medlem av valgkomiteen. Styrets leder og nestleder velges i egne valg.

Styret består av inntil 9 medlemmer og inntil 4 varamedlemmer. Styret består nå av 9 faste medlemmer. For tiden er 4 av de faste medlemmene kvinner.

Viktige kriterier for styrets medlemmer og sammensetning er kvalifikasjoner, kapasitet, uavhengighet og kjønn. Flertallet av styrets medlemmer skal være uavhengige av bankens ledelse og hovedforretningsforbindelser. Styret foretar en årlig evaluering av medlemmenes uavhengighet og styrets samlede kompetanse.

Styrets arbeid

Styret møtes gjennomsnittlig en gang i måneden og arbeider etter oppsatt plan for året. I tillegg til de valgte medlemmene møter administrerende direktør.

Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av Helgeland Sparebank og for å føre tilsyn med den daglige ledelse og bankens virksomhet.

Med styrets forvaltningsansvar menes blant annet ansvaret for å organisere banken på en forsvarlig måte, ansvaret for å fastsette planer og budsjetter for banken, ansvaret for å holde seg orientert om bankens økonomiske stilling og at bankens virksomhet, formuesforvaltning og regnskaper er gjenstand for betryggende kontroll.

Den årlige strategiprosessen med rullering av strategiplanen vektlegges. Her fastsettes overordnede mål og strategier, og på grunnlag av disse utarbeides handlingsplaner og budsjetter. Administrerende direktør forbereder saker som skal behandles av styret, i samarbeid med styrets leder.

Styret har nedsatt revisjonsutvalg, risikoutvalg og godtgjørelsesutvalg som skal se til at Helgeland Sparebank har en uavhengig og effektiv ekstern og intern revisjon, at regnskaps- og risikorapportering er i tråd med lover og forskrifter, samt sikre at banken har godtgjørelsesordninger som bidrar til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med bankens risiko, samt motvirke for høy risikotaking.

Risikostyring og intern kontroll

God risiko- og kapitalstyring er sentralt i Helgeland Sparebanks langsiktige verdiskapning.

Banken skal identifisere - analysere - handle - og leve med et akseptabelt risikonivå på bankens viktigste forretningsmessige

risikoer. Helgeland sparebank har en målsetning om at bankens risikoprofil skal være moderat.

Risikostyring er knyttet opp mot våre viktigste forretningsområder:

- Kreditt
- Marked
- Likviditet
- Operasjonell risiko, herunder HMS, IT og anti hvitvask(AHV)

Valg av metode for risikovurdering skal begrunnes i bankens kompleksitet og omfang i de ulike forretningsområder. Styret i Helgeland Sparebank legger til grunn at bankens skal være godt kapitalisert. Kapitalvurderinger (ICAAP) gjennomføres minst en gang pr år, og bankens kapitalstrategi vil være basert på reell risiko i virksomheten supplert med effekt av ulike stress scenarioer.

Ansvar for gjennomføring av bankens risiko, kapitalstyring og kontroll er delt mellom styret, ledelsen og operative enheter. Styret har ansvar for å påse at banken har tilstrekkelig kapital ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet. Administrerende direktør har ansvaret for bankens samlede risikostyring, herunder utvikling av gode modeller og rammeverk for styring og kontroll. Administrerende direktør leder bankens kredittutvalg, som behandler kredittsaker innenfor fullmakter vedtatt av styret. Finansdirektør leder bankens finansutvalg, som behandler innlån og tilhørende vurdering innenfor fullmakter vedtatt av styret. Administrerende direktør er fast medlem av finansutvalget.

I bankens ledelse inngår stilling som direktør risikostyring. Avdeling for risikostyring ivaretar funksjoner som compliance ansvar, styring, kontroll og rapportering. Kvantifisering av kapitalbehov i tilknytning til risiko i bankens ulike forretningsområder er en integrert del av styrets strategiarbeid og bedømmelse av risikoområder (ICAAP prosessen). Direktør risikostyring rapporterer til administrerende direktør. Alle ledere i Helgeland Sparebank har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor eget salgsansvars - fagansvarsområde i tråd med bankens risikoprofil. I enkelte definerte saker rapporterer direktør risikostyring direkte til styret.

Helgeland Sparebank har vedtatt policy for risikostyring og intern kontroll som fastsetter målsettinger, organisering og gjennomføring av internkontrollarbeidet. Her inngår også krav til rapportering av status for bankens risikobilde og kvaliteten i intern kontrollen samt oppfølging av risikoreducerende tiltak. Banken har ansatt intern revisor, som på vegne av styret skal vurdere, og kontrollere at det er etablert betryggende rutiner for å redusere risiko. Intern revisors kontroll skjer på grunnlag av årlig utarbeidet revisjonsplan. Bankens etiske retningslinjer omfatter informasjonsplikt for ansatte angående brudd på interne retningslinjer, lover og forskrifter og framgangsmåte for hvordan slik informasjon skal avgis.

Godtgjørelse til styret

Forstanderskapet fastsetter bankens honorarsatser. Godtgjørelsen til styret reflekterer styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og kompleksitet. Honoraret til det enkelte styremedlem fremgår av note til regnskapet.

Godtgjørelse til ledende ansatte

Styret fastsetter godtgjørelse til administrerende direktør og prinsippene for godtgjørelse til ledende ansatte. Banken har ingen opsjons- eller bonusavtaler. I note til årsregnskapet framgår oversikt over lønn og ytelser til ledende ansatte. Banken har etablert rutiner for å sikre etterlevelse av forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond.

Informasjon og kommunikasjon

Helgeland Sparebank er notert på Oslo Børs og melder inn datoer for viktige hendelser som valgmøter, forstanderskapsmøter og offentliggjøring av finansiell informasjon i form av delårsrapporter og årsoppgjør. Informasjon til markedet formidles gjennom åpne investorpresentasjoner ved kvartals regnskapsrapportering, samt ved børs- og pressemeldinger.

Tilsvarende informasjon legges ut på bankens nettsider.

Overtakelse

Finansieringsvirksomhetsloven setter begrensninger for hvor stor andel av egenkapitalbevisene som kan eies av en eier. Spørsmål om fusjon avgjøres av forstanderskapet i de aktuelle sparebankene.

Revisor

Forstanderskapet har valgt PriceWaterhouseCoopers som ekstern revisor, og godkjenner dennes godtgjørelse.

R E S U L T A T

<i>Morbank</i>		Resultatregnskap	<i>Konsern</i>	
2015	2016	(beløp i mill. kroner)	2016	2015
814	767	Renteinntekter og lignende inntekter (note 5)	889	940
398	288	Rentekostnader og lignende kostnader (note 5)	357	465
12	12	Sikringsfondsavgift	12	12
404	467	Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	520	463
97	96	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester (note 6)	96	97
10	11	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester (note 7)	11	10
87	85	Netto provisjonsinntekter	85	87
50	47	Utbytte	8	1
27	51	Netto resultat fra tilknyttede selskaper	51	27
-15	7	Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	15	-7
62	105	Netto resultat på finansielle instrumenter (note 8)	74	21
15	6	Andre driftsinntekter (note 9)	6	11
	74	Inntekter ved omdanning til innskuddspensjon	74	
261	253	Driftskostnader (note 10,11,12, 13,14,15,28,44)	271	270
32	35	Tap på utlån, garantier m.v. (note 16)	36	32
275	449	Resultat før skatt	452	280
61	90	Skatt på ordinært resultat (note 17)	102	72
214	359	Årsresultat (note 18)	350	208
8,6	13,8	Resultat per egenkapitalbevis i kroner (note 18)	13,5	8,4
8,6	13,8	Utvannet resultat per egenkapitalbevis i kroner (note 18)	13,5	8,4
214	359	Årsresultat etter skatt	350	208
		<u>Poster som senere reverseres over resultat:</u>		
14	10	Netto endring i virkelig verdi fin. eiendeler tilgjengelig for salg	10	12
0	0	Skatt på utvidet resultat	0	0
14	10	Netto utvidet øvrige resultatposter	10	12
228	369	Periodens totalresultat	360	220

STYRETS ÅRSBERETNING

Morbank		Balanse	Konsern	
31.12.15	31.12.16	(beløp i mill. kroner)	31.12.16	31.12.15
EIENDELER				
91	93	Kontanter og fordringer på sentralbanker (note 19,22,27,32)	93	91
1.007	1.489	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (note 20,22)	509	510
18.201	19.057	Utlån til og fordringer på kunder (note 2.1,21,22)	24.632	22.444
127	103	Finansielle derivater (note 22,23)	103	127
3.643	3.759	Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg (note 2.2,22,24,25)	3.536	3.462
267	315	Investeringer i tilknyttede selskaper (note 25,27)	315	267
345	444	Investeringer i datterselskaper (note 25,26,28)		
33	10	Utsatt skattefordel (note 29)	14	37
36	45	Varige driftsmidler (note 30)	123	138
52	56	Andre eiendeler (note 31)	58	56
23.802	25.371	Sum eiendeler	29.383	27.132
GJELD OG EGENKAPITAL				
18	250	Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid (note 2.2,22,33)	252	20
14.644	16.490	Innskudd fra kunder (note 2.2, 22,34)	16.173	14.418
6.058	4.982	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (note 2.2,22,23,35)	9.258	9.549
58	36	Finansielle derivater (note 22, 23)	36	58
224	150	Andre forpliktelser (note 12,36)	156	232
300	300	Ansvarlig lånekapital (note 37)	300	300
21.302	22.208	Sum gjeld	26.175	24.577
Egenkapital				
187	208	Eierandelskapital (Note 20)	208	187
-4	-3	Egenbeholdning eierandelskapital	-3	-4
845	971	Overkursfond	971	845
425	575	Utjevningsfond	575	425
1.453	1.751	Sum eierandelskapital	1.751	1.453
466	516	Grunnfondskapital	516	466
29	40	Gavefond	40	29
495	556	Sum grunnfondskapital	556	495
281	335	Fond for urealiserte gevinster	335	281
219	443	Fondsobligasjon	443	219
52	78	Annen egenkapital (note 38)	121	105
2.500	3.163	Sum egenkapital ekskl. minoritetsinteresse	3.206	2.553
0	0	Ikke kontrollerende interesse	2	2
2.500	3.163	Sum egenkapital	3.208	2.555
23.802	25.371	Sum gjeld og egenkapital	29.383	27.132

Betingede forpliktelser utenom balansen (note 11)

Ove Brattbakk
styreleder

Styret for Helgeland Sparebank
Mo i Rana, 22. februar 2017

Stein Andre Herigstad-Olsen
nestleder

Eva Monica Hestvik

Bjørn Audun Risøy

Inga Marie Lund

Nils Terje Furunes

Marianne Terese Steinmo

Birgitte Lorentzen
ansattrepr.

Martin Søren
ansattrepr.

Lisbeth Flågå
adm. direktør

ENDRING EGENKAPITAL

Endring egenkapital: korrigert balanse (se note 1.1. regnskapsprinsipper)

Konsern

31.12.15

	Innskutt egenkapital					Opptjent egenkapital						Sum
	Ek bevis kapital	Overk. fond	Egne EK b.	Fonds- obligasj.	Fond for ureal.gev.	Grunn- fond	Gave- fond	Gave- stiftelse	Utjevn. fond	Annen EK	Ikke kont. Interes.	
Egenkapital 01.01.15	187	845	-4	0	241	437	20	8	336	107	2	2.179
Reklassifisering FO				219								219
<i>Korrigert EK 01.01.15</i>	<i>187</i>	<i>845</i>	<i>-4</i>	<i>219</i>	<i>241</i>	<i>437</i>	<i>20</i>	<i>8</i>	<i>336</i>	<i>107</i>	<i>2</i>	<i>2.398</i>
Årsresultat					31	29	8	8	89	43		208
Årets utvidede resultat					9					3		12
<i>Årets totalresultat</i>					<i>40</i>	<i>29</i>	<i>8</i>	<i>8</i>	<i>89</i>	<i>45</i>	<i>2</i>	<i>220</i>
Utdelt gaver							-8	-8				-16
<i>Transaksj. med eierne</i>												0
Utbetalt utbytte/overf.gj.										-47		-47
Egenkapital 31.12.15	187	845	-4	219	281	466	20	8	425	106	2	2.555
Innsk./opptj. egenkap.			1.028								1.308	2.555

I fond for urealiserte gevinster inngår urealisert mer verdi aksjer med 276 mill. kr.

Konsern

31.12.16

	Innskutt egenkapital					Opptjent egenkapital						Sum
	Ek bevis kapital	Overk. fond	Egne EK b.	Fonds- obliga.	Fond for ureal.gev.	Grunn- fond	Gave- fond	Gave- stiftelse	Utjevn. fond	Annen EK	Ikke kont. Interes.	
<i>Egenkapital 01.01.16</i>	<i>187</i>	<i>845</i>	<i>-4</i>	<i>219</i>	<i>281</i>	<i>466</i>	<i>20</i>	<i>8</i>	<i>425</i>	<i>106</i>	<i>2</i>	<i>2.555</i>
Resultat				11	44	50	11	15	150	69		350
Utvidet resultat					10							10
Årets totalresultat	0	0	0	11	54	50	11	15	150	69	0	360
Utbetalt renter FO				-11								-11
Skatt på rente FO mot EK												0
Utdelt gaver												0
Tilbakekjøp FO				-77								-77
Transaksj. med eierne	21	126	1	300			-6	-8				434
Utbetalt utbytte/renter										-52		-52
Egenkapital 31.12.16	208	971	-3	442	335	516	25	15	575	123	2	3.208
Innsk./opptj. egenkap.			1.176								2.032	3.208

I fond for urealiserte gevinster inngår urealisert mer verdi aksjer med 329 mill. kr.

ENDRING EGENKAPITAL

Morbank

31.12.15

	Innskutt egenkapital					Opptjent egenkapital					Sum
	Ek bevis kapital	Overk. fond	Egne EK b.	Fonds-obligasj.	1)Fond for ureal.gev.	Grunn-fond	Gave-fond	Gave-stiftelse	Utjevn. fond	Annen EK	
Egenkapital 01.01.15	187	845	-4	0	240	438	20	8	338	45	2.117
Reklassifisering FO				219							219
<i>Korrigert EK 01.01.15</i>	<i>187</i>	<i>845</i>	<i>-4</i>	<i>219</i>	<i>240</i>	<i>438</i>	<i>20</i>	<i>8</i>	<i>338</i>	<i>45</i>	<i>2.336</i>
Resultat					31	29	8	8	89	49	214
Årets utvidet resultat					10					4	14
Årets totalresultat	0	0	0	0	41	29	8	8	89	53	228
Utdelt gaver							-8	-7			-16
<i>Transaksjoner med eierne</i>											0
Utbetalt utbytte/overf.gjeld										-47	-47
Egenkapital 31.12.15	187	845	-4	219	281	467	20	9	425	51	2.500
Inns./opptj. egenkap.			1.028							1.472	2.500

I fond for urealiserte gevinster inngår urealisert mer verdi aksjer med 276 mill. kr.

Morbank

31.12.16

	Innskutt egenkapital					Opptjent egenkapital					Sum
	Ek bevis kapital	Overk. fond	Egne EK-bev.	Fonds-Obliga.	Fond for ureal.gev.	Grunn-fond	Gave-fond	Gave-stiftelse	Utjevn. fond	Annen EK	
Egenkapital 01.01.16	187	845	-4	219	281	476	20	8	425	51	2.279
Resultat				11	44	50	11	15	150	78	359
Årets utvidet resultat					10						10
Totalresultat	0	0	0	11	54	50	11	15	150	78	369
Utbetalt rente FO				-11							-11
Utdelt gaver							-6	-9			-15
Tilbakjøp FO				-76							-76
<i>Transaksjoner med eierne</i>	21	126		300							441
Utbetalt utbytte/renter										-52	-51
Egenkapital 31.12.16	208	971	-4	443	335	517	25	15	575	77	3.163
Inns./opptj. egenkap.			1.619							1.544	3.163

I fond for urealiserte gevinster inngår urealisert mer verdi aksjer med 329 mill. kr.

KONTANTSTRØM

Kontantstrømoppstilling

Morbank			Konsern	
31.12.15	31.12.16	(beløp i mill. kr.)	31.12.16	31.12.15
-1.672	-888	Endring utlån til kunder	-2.199	-1.747
722	690	Renteinnbetalinger på utlån til kunder	831	849
673	1.840	Endring innskudd kunder	1.740	692
-229	-162	Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-162	-229
0	250	Endring fordring og gjeld til kredittinstitusjoner	250	
319	-101	Endring sertifikater og obligasjoner	-60	296
68	55	Renteinnbetalinger på sertifikater og obligasjoner	50	68
97	86	Provisjonsinnbetaling	86	97
-248	-253	Utbetalinger til drift	-270	-250
-52	-50	Betalt skatt	-57	-52
19	-31	Andre tidsavgrensninger	-79	13
-303	1.436	A Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter	130	-249
-14	-25	Investering i varige driftsmidler	-30	-20
5	0	Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	20	7
0	-115	Langsiktige investeringer i aksjer	-15	0
0	23	Innbetaling fra salg langsiktige investeringer i aksjer	23	0
65	49	Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	11	18
56	-68	B Netto likviditetsendring investering	9	5
2.033	2.152	Opptak av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	3.877	3.359
-1.950	-3.230	Tilbakebetaling – utstedt verdipapir	-4.155	-2.995
0	150	Emisjon egenkapitalbevis	150	0
0	300	Opptak ny fondsobligasjon	300	0
0	-77	Tilbakekjøp fondsobligasjon	-77	0
-143	-117	Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	-171	-225
-10	-10	Renteutbetalinger på ansvarlige lån	-10	-10
-48	-52	Utbytte til aksjeeierne	-52	-48
-118	-884	C Netto likviditetsendring finansiering	-138	81
-365	484	A+B+C Netto endring likvider i perioden	1	-177
1.461	1.098	Likviditetsendring i periodens start	601	778
1.098	1.582	Likviditetsendring i periodens slutt	602	601
		Likviditetsbeholdning spesifisert		
91	93	Kontanter og fordringer på sentralbanker	93	91
1.007	1.489	Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	509	510
1.098	1.582	Likviditetsbeholdning	602	601

Innholdsfortegnelse:

NOTE 1 – Regnskapsprinsipper	38
Note 1.2 - Regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger	43
NOTE 2 - Finansiell risikostyring.....	44
NOTE 2.1 - Kredittrisiko.....	45
NOTE 2.1.1 - Risikoklassifisering lån og kreditter.....	46
NOTE 2.1.2 - Misligholdte (> 3 mnd.) og tapsutsatte engasjement	47
NOTE 2.1.3 - Misligholdte engasjement > 0 mnd.....	47
NOTE 2.1.4 - Misligholdte engasjement som ikke er nedskrevet	47
NOTE 2.2 – Likviditetsrisiko.....	47
NOTE 2.3 - Markedsrisiko	50
NOTE 2.3.1 - Garantiansvar for valutalån	50
NOTE 2.3.2 - Renterisiko, gjenstående tid til renteregulering	51
NOTE 3 - Sensitivetsanalyse for endring i markedspriser	53
NOTE 4 - Segmentinformasjon.....	54
NOTE 5 - Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter.....	55
NOTE 5.1 - Renter på enkelte balanseposter (gjennomsnitt rente i %)......	55
NOTE 5.2 - Volum på enkelte balanseposter (gjennomsnitt volum).....	55
NOTE 6 - Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester.....	56
NOTE 7 - Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	56
NOTE 8 - Netto resultat på finansielle instrumenter	56
NOTE 9 - Andre driftsinntekter	56
NOTE 10 - Driftskostnader	57
NOTE 11 - Lønn og sosiale kostnader.....	57
NOTE 12 - Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser	57
NOTE 12.1 - Forpliktelse og kostnader pensjonsordninger	58
NOTE 12.2 - Risiko ved endringer i økonomiske forutsetninger	58
NOTE 12.3 - Økonomiske forutsetninger	60
NOTE 12.4 - Pensjonsforpliktelse ytelsesordning	60
NOTE 12.5 - Estimatavvik ytelsesordning.....	61
NOTE 13 - Netto pensjonskostnad ytelsesordning, innskuddsordning og AFP.....	61
NOTE 14 - Andre driftskostnader.....	61
NOTE 15 - Revisjonshonorar og kostnader bistand ekstern revisor	61
NOTE 16 - Nedskrivninger på utlån og garantier	62
NOTE 17 – Skattekostnad	62
NOTE 18 - Resultat per egenkapitalbevis.....	62
NOTE 19 - Kontanter og fordringer på sentralbanker	63
NOTE 20 - Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner.....	63
NOTE 21 - Utlån til og fordringer på kunder.....	63
NOTE 21.1 - Geografisk fordeling av brutto utlån.....	64
NOTE 21.2 - Fordeling av brutto utlån mellom personmarked og bedriftsmarked.....	64
NOTE 21.3 - Balanseførte nedskrivninger på utlån og garantier.....	65
NOTE 21.4 - Utlån, garantier og tap fordelt på næring	65
NOTE 21.5 - Brutto utlån og garantier er fordelt på næringer og personmarked.....	66
NOTE 21.6 - Overførte boliglån til Helgeland Boligkreditt AS (inngår i konsernregnskapet)	67
NOTE 21.7 - Restløpetid Helgeland Boligkreditt AS.....	68
NOTE 22 - Finansielle instrumenter fordelt på kategori.....	69
NOTE 22.1 – Verdipapirgjeld sikring	70
NOTE 22.2 - Vurdering av virkelig verdi finansielle instrumenter fordelt per nivå.....	71
NOTE 22.3 - Virkelig verdi av finansielle instrumenter	72
NOTE 23 - Finansielle derivater.....	73
NOTE 23.1 - Nettopresentasjon av finansielle eiendeler og forpliktelser	74

NOTE 24 - Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	74
NOTE 24.1 - Sertifikater og obligasjoner tilgjengelig for salg	74
NOTE 25 - Aksjer, andeler og egenkapitalbevis tilgjengelig for salg.....	75
NOTE 25.1 - Tilgang og avgang aksjer, andeler og egenkapitalbevis	75
NOTE 26 - Investeringer i datterselskap	76
NOTE 26.1 - Spesifikasjon av årets endringer i DS.....	76
NOTE 26.2 - Eierandeler i DS	76
NOTE 27 - Tilknyttede selskaper	77
NOTE 27.1 - Spesifikasjon av årets endringer i TS	78
NOTE 27.2 - Resultatandel fra tilknyttede selskap	78
NOTE 27.3 - Mellomværende og transaksjoner mellom banken og TS.....	79
NOTE 27.4 - Strategiske investeringer, ikke betydelig inflytelse.....	79
NOTE 28 - Nærstående parter.....	79
NOTE 28.1 - Konserninterne eliminerings / transaksjoner	79
NOTE 28.2 - Tillitsvalgte og ansattes låneforhold	80
NOTE 28.3 - Ledende ansatte	80
NOTE 28.4 - Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte	81
NOTE 28.5 - Styret og kontrollkomite	82
NOTE 29 - Utsatt skattefordel.....	86
NOTE 30 - Varige driftsmidler.....	87
NOTE 31 - Andre eiendeler	88
NOTE 32 - Utenlandsk valuta	88
NOTE 33 - Gjeld til kredittinstitusjoner	88
NOTE 34 - Innskudd fra kunder	89
NOTE 34.1 - Innskudd fra kunder fordelt på næring.....	89
NOTE 34.2 - Innskudd fra kunder, geografisk fordeling	89
NOTE 34.3 - Innskudd fra kunder, ulike innskuddsformer	90
NOTE 35 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer.....	90
NOTE 35.1- Spesifikasjon av obligasjonslån.....	90
NOTE 35.2 - Ubenyttede trekkfasiliteter	92
NOTE 36 - Andre forpliktelser.....	93
NOTE 37.1 - Ansvarlig lånekapital	93
NOTE 37.2 - Fondsobligasjonslån , klassifisert som egenkapital.....	93
NOTE 38 - Kapitaldekning.....	94
NOTE 39 – Egenkapitalbevis	95
NOTE 39.1 - Fordeling av egenkapitalbevis etter antall egenkapitalbevis	95
NOTE 39.2 - Egenkapitalbeviskapital	96
NOTE 39.3 - De 20 største eierne.....	97
NOTE 39.4 - Egenkapitalbevis eid av bankens tillitsvalgte.....	98
NOTE 39.5 - Utbytte	100
NOTE 39.6 - Nøkkeltall egenkapitalbevis	100
NOTE 40 - Garantiansvar fordelt på garantitype	100
NOTE 41 - Pantstillelser	101
NOTE 42 - Hendelser etter balansedagen	101
NOTE 43 - Balansen splittet i kortsiktige og langsiktige poster	101
Resultat i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital	108
Øvrige nøkkeltall	109

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 1 – Regnskapsprinsipper

Konsern og morbank

Generelt

Morbanken

Helgeland Sparebank har som mål å være en lønnsom og ledende bank på Helgeland. Banken skal selge alle typer finansielle produkter og tjenester, inkludert forsikringer og pensjonsprodukter til privatkunder, små og mellomstore bedrifter, kommuner og institusjoner på Helgeland.

Bankens forretningsadresse er Jernbanegata 15, 8622 Mo i Rana. Hovedkontorfunksjonen er i Mo i Rana. Banken har i tillegg 11 lokalkontorer fordelt over hele Helgeland: Mosjøen, Brønnøysund, Berg, Vega, Hattfjelldal, Trofors, Sandnessjøen, Herøy, Lurøy, Nesna og Korgen.

Helgeland Sparebank sine egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Helgeland Sparebank avlegger konsernregnskapet og selskapsregnskapet i overensstemmelse med internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som er gjort gjeldende i Norge. Dette omfatter også tolkninger fra IFRS tolkningskomité (IFRIC).

Konsernregnskapet og selskapsregnskapet er avlagt basert på historisk kost prinsipp med følgende unntak: finansielle derivater ¹⁾, sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg ²⁾, utlån fastrente ³⁾ og verdipapirgjeld fastrente ⁴⁾:

1. som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat
2. som målestil virkelig verdi med verdiendring over resultat eller utvidet resultat
3. som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat
4. som defineres som sikringsobjekt i verdisikring

For finansielle eiendeler og gjeld benyttes amortisert kost, med unntak av finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi.

Amortisert kost er det beløp som instrumentet ble målt til ved første gangs regnskapsføring (kostpris) med fradrag for renter og betalte avdrag på hovedstol, med tillegg for akkumulert effektiv rente og med fradrag for enhver netto nedskrivning.

Virkelig verdi er den prisen som ville blitt mottatt for å selge en eiendel eller betale for å overføre en forpliktelse mellom uavhengige markedsaktører på måletidspunktet.

Finansielle instrumenter som er sikringsobjekt i en verdisikring balanseføres til amortisert kost med justering for endring i virkelig verdi av sikret risiko. Dette vil ofte være tilnærmet lik virkelig verdi.

Utarbeidelsen av årsregnskapet etter IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av de internasjonale standarder at ledelsen må utøve skjønn. Områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige er beskrevet i note 1.1.

Konsernregnskapet ble vedtatt av selskapets styre 22. februar 2017. Notene er en integrert del av regnskapet.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter morbanken, datterselskaper, herunder underliggende datterselskaper. Regnskapsprinsippene anvendes konsistent ved innarbeiding av eierinteresser i datterselskaper (og tilknyttede selskap) og er basert på de samme rapporteringsperiodene som for morselskapet. På grunn av tidlig regnskapsavleggelse vil banken delvis måtte benytte foreløpige regnskapstall/prognoser fra underliggende selskaper.

Konserninterne transaksjoner og konsernmellomværende, inkludert internfortjeneste og urealisert gevinst og tap, elimineres ved utarbeidelse av konsernregnskapet.

Datterselskaper

Som datterselskaper regnes alle foretak hvor banken, direkte eller gjennom andre datterselskaper har kontroll (dvs. makt til å styre et foretaks finansielle og driftsmessige prinsipper i den hensikt å oppnå fordeler av foretakets aktiviteter). Datterselskap er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og de tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken ikke lenger har kontroll.

Datterselskaper er vurdert til anskaffelseskost i selskapsregnskapet. Nedskrivning foretas når balanseført verdi overstiger eierpostens verdi.

Tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper er selskaper der konsernet utøver betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Dette vil normalt være investeringer på mellom 20 og 50 % av selskapenes egenkapital. Investeringer i tilknyttede selskaper regnskapsføres etter egenkapitalmetoden både i konsernregnskapet og i selskapsregnskapet. For regnskapsføring etter egenkapitalmetoden er regnskapet omarbeidet til IFRS.

På kjøpstidspunktet regnskapsføres investeringen til anskaffelseskost. Se for øvrig note 27 som gir utfyllende informasjon om eierposten i Helgeland Invest.

Segmentrapportering

Konsernets virksomhet omfatter kun ett strategisk forretningsområde som er organisert og ledet samlet. Konsernet driver tradisjonell bankvirksomhet med formidlingssalg av spare-, plasserings- og forsikringsprodukter. Bankdriften er delt opp i segment, fordelt på personmarkedet og bedriftsmarkedet.

Geografisk segment er Helgeland, kun en mindre andel er utenfor Helgeland.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i millioner kroner med mindre noe annet er angitt. Konsernet har ingen egen virksomhet i utlandet.

Presentasjon i balanse og resultatregnskap

Utlån

Utlån balanseføres enten som utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner eller kunder. Renter inngår i resultatregnskapet under renteinntekter og lignende inntekter. Verdiendringer, som skyldes nedskrivninger, føres i resultatet under tap på utlån, garantier m.v.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Verdiendringer på fastrenteutlån, som er valgt målt til virkelig verdi, inngår i resultatet under netto gevinst/tap på finansielle instrumenter.

Sertifikater og obligasjoner tilgjengelig for salg

I balanseposten inngår konsernets sertifikater og obligasjoner. All verdiendring inngår i utvidet resultat. Renteinntekter av sertifikater og obligasjoner inngår i renteinntekter og lignende inntekter.

Aksjer tilgjengelig for salg

I balanseposten inngår konsernets aksjer. Urealisert verdiendring, som er vesentlig eller varig føres over utvidet resultat og inngår i egenkapitalen. Verdifall som er vesentlig eller varig under kostpris resultatføres under netto verdiendring på finansielle instrumenter. Når aksjer tilgjengelig for salg realiseres, reverseres akkumulert urealisert beløp ført mot egenkapitalen og utvidet resultat, og resultatføres som netto gevinst/tap på finansielle instrumenter.

Finansielle derivater (eiendeler og gjeld)

I balanseposten inngår finansielle derivater. Verdiendringer knyttet til derivatene føres i resultatregnskapet under netto gevinst/tap på finansielle instrumenter.

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder

Forpliktelser til kredittinstitusjoner og kunder er regnskapsført, avhengig av motpart, enten som gjeld til kredittinstitusjoner eller som innskudd fra kunder. Renter inngår i resultatregnskapet under rentekostnader.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

I balanseposten inngår gjeld ved utstedelse av verdipapirer. Effektiv rente inngår i resultatregnskapet under rentekostnader og lignende kostnader.

Verdipapirgjeld med fast rente er gjenstand for virkelig verdi sikring. Verdiendringer resultatføres under netto gevinst/tap på finansielle instrumenter.

Ved førtidig innfrielse eller tilbakekjøp av utstedte obligasjoner føres evt. gevinst / tap på netto gevinst/tap på finansielle instrumenter.

Ansvarlig lånekapital

I balanseposten inngår utstedte ansvarlige lån. Renter inngår i resultatregnskapet under rentekostnader og lignende kostnader.

Endringer i regnskapsprinsipper og opplysninger

Presentasjon av sikringsfondsavgiften

Avgiften til Bankenes Sikringsfond ilegges normalt på bakgrunn av gjennomsnittlig garanterte innskudd og gjennomsnittlig beregningsgrunnlag for tidligere kvartaler. Banker som har trådt ut av sikringsordningen i løpet av året kan få avkortet avgift. Finansdepartementet vil beslutte dette ved enkeltvedtak. Dette har betydning for når avgiften skal innregnes i regnskapet og Helgeland Sparebank viderefører tidligere praksis ved at avgiften periodiseres månedlig.

(a) Nye og endrede standarder som er tatt i bruk

Det er ingen vesentlige nye IFRS standarder eller fortolkninger som er tatt i bruk fra 1. januar 2016.

(b) Nye standarder og fortolkninger som ennå ikke er tatt i bruk

En rekke nye standarder, endringer til standardene og fortolkninger er pliktige for fremtidige årsregnskap. Blant de som konsernet har valgt å ikke tidlig anvende, er de vesentligste opplyst om nedenfor.

IFRS 9 – I juli 2014 publiserte IASB det siste delprosjektet i IFRS 9 og standarden er nå ferdigstilt. IFRS 9 innebærer endringer knyttet til klassifisering og måling, sikringsbokføring og nedskrivning. IFRS 9 vil erstatte IAS 39 Finansielle instrumenter - innregning og måling. De delene av IAS 39 som ikke er endret som ledd i dette prosjektet er overført og tatt inn i IFRS 9. Standarden skal implementeres retrospektivt, med unntak av sikringsbokføring, men det er ikke et krav å utarbeide sammenligningstall. Reglene for sikringsbokføring skal hovedsakelig implementeres prospektivt med noen få unntak. Konsernet har ingen planer om tidligimplementering av standarden. Standarden forventes å ha regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2018. Det forventes at IFRS 9 vil ha følgende effekter:

IFRS 9 har en mer prinsippbasert tilnærming til om finansielle eiendeler skal måles til amortisert kost eller virkelig verdi enn IAS 39 har. Prinsippene for finansielle forpliktelser er i hovedsak like, med noen unntak. Blant annet knyttet til verdiendringer fra egen kredittrisiko, hvor forpliktelsen måles ved bruk av virkelig verdi-oppsjon. I tillegg skal finansielle eiendeler som både holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for videresalg i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer ført som andre inntekter og kostnader (OCI). Reglene om klassifisering og måling vil først og fremst kunne påvirke banken og konsernet, ved at lån som gis i morbanken, med tanke på videresalg til Helgeland Boligkreditt AS må føres til virkelig verdi i balansen og verdiendringer skal føres som andre inntekter og kostnader (OCI). Med dagens praksis hvor virkelig verdi antas lik virkelig verdi for lån til privatkunder med flytende rente så antas endringen å ha liten praktisk betydning for konsernet Helgeland Sparebank.

Sikringsbokføring skal i større grad reflektere selskapenes risikostyringsaktiviteter ved at enkelte krav knyttet til sikringseffektivitet fjernes (sikringseffektivitet, retrospektiv effektivitetstest), samt økt adgang til å sikre nettoposisjoner og grupper av transaksjoner. Banken vil i første rekke ikke endre på eksisterende praksis ved at all gjeld i fastrente og i utenlandsk valuta klassifiseres etter reglene om sikringsbokføring.

Dagens IAS 39 er basert på at tapsnedskrivninger kun skal finne sted når det er objektive bevis for at en tapshendelse har inntruffet. Med IFRS 9 skal tapsnedskrivninger basere seg på fremtidig forventet tap. Den nye standarden innebærer krav om tapsavsetninger også på nye utlån, ved at det skal gjøres en nedskrivning for forventet kreditttap som følge av forventet mislighold de nærmeste tolv månedene. For utlån hvor kredittrisikoen har økt vesentlig etter etableringen, skal det foretas nedskrivning for forventet kreditttap over utlånenes løpetid. Dette stiller høye krav til modeller for å beregne forventet tap. Banken har sammen med tre andre sparebanker jobbet med å utvikle en tapsmodell som er i tråd med krav som IFRS 9 stiller til kvantifisering av tap. Foreløpige beregninger er gjennomført, men arbeidet er ennå i en tidlig fase. Modellen må videreutvikles blant annet med scenarier som grunnlag for kvantifisering av ulike utfall. Så langt har vi ikke grunn til å tro at ny tapsmodell vil gi vesentlig effekt på tapsstørrelsene.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

IFRS 15 - Inntektsføring er en ny felles standard for inntektsføring og erstatter alle eksisterende standarder og fortolkninger for inntektsføring. Standarden gjelder for alle inntektskontrakter og inneholder en modell for innregning og måling av salg av enkelte ikke-finansielle eiendeler. Standarden vurderes ikke å ha vesentlig betydning for konsernets inntektsføringsprinsipper. Forventet implementering er tidligst 1. januar 2017.

IFRS 16 - Leieavtaler. IASB publiserte IFRS 16 i januar 2016. Standarden krever at leietaker balansefører eiendeler og gjeld for de fleste leieavtaler på samme måte som finansielle leieavtaler regnskapsføres etter IAS 17 Leieavtaler. Leietaker regnskapsfører en «rett-tilbruk»-eiendel og en tilhørende forpliktelse i balansen. Eiendelen avskrives over leieperioden, og forpliktelsen måles til amortisert kost. For utleier er det små endringer i forhold til dagens regnskapsstandard, IAS 17 Leieavtaler. Helgeland Sparebank har foreløpig ikke kvantifisert effekten av implementering. Den nye standarden må tas i bruk fra 1. januar 2019.

Det er ingen andre standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å gi en vesentlig påvirkning på konsernets regnskap.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter er verdsatt i henhold til IAS 39. Alle kjøp og salg av finansielle instrumenter regnskapsføres på transaksjonstidspunktet.

Finansielle eiendeler og forpliktelser presenteres netto i balansen, bare når det er en ubetinget motregningsrett som kan håndheves juridisk og en har til hensikt å gjøre opp netto eller realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen samtidig.

Finansielle instrumenter til amortisert kost

Eiendeler og gjeld:

- Utlån til flytende rente
- Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder
- Verdipapirgjeld til flytende rente
- Gjeld ansvarlig lån til flytende rente

Utlån til kunder

Utlån til og fordringer på kunder er ved førstegangs måling vurdert til virkelig verdi med tillegg av direkte transaksjonsutgifter. I perioder etter første måling verddivurderes utlån til amortisert kost etter effektiv rentemetode. Dersom det foreligger objektive bevis for verdifall for enkelte utlån eller grupper av utlån, blir lånene nedskrevet. Nedskrivningsbeløp beregnes som forskjell mellom balanseført verdi og nåverdi av fremtidige kontantstrømmer, beregnet over forventet levetid på utlånet. Ved nåverdiberegningen benyttes den sist fastsatte effektive renten på lånet eller lånene som nedskrives.

Nedskrivninger på utlån

Et utlån eller en gruppe av utlån er nedskrevet når det foreligger objektive bevis for verdifall som følge av tapshendelser oppstått etter balanseføringen av utlånet som kan estimeres pålitelig, og som har betydning for de forventede fremtidige kontantstrømmene fra lånet eller gruppen av lån.

Objektive bevis for at en tapshendelse har inntruffet kan være:

- Låntaker har betydelige finansielle problemer
- Manglende betaling av forfalte renter og avdrag
- Pant eller annen sikkerhet påregnes ikke å dekke lånet ved en eventuell realisasjon

- Det er sannsynlig at låntaker vil gå konkurs eller gå inn i gjeldsforhandlinger
- Det foreligger indikasjon på en målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe av utlån, men hvor verdifallet ennå ikke er mulig å identifisere for hvert enkelt utlån innenfor gruppen (for eksempel negative endringer i betalingsstatus eller i økonomiske forutsetninger av betydning for gruppen).

Individuell nedskrivninger

Utlån nedskrives individuelt når det foreligger objektive bevis for verdifallet på lånet. Nedskrivningsbeløpet beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av fremtidige kontantstrømmer beregnet etter forventet levetid på lånet. Neddiskonteringen skjer ved bruk av effektiv rentemetode. Beregnet tap føres brutto i balansen som individuell nedskrivning på utlån og resultatføres som tap på utlån, garantier m.v.. Utlån som er nedskrevet individuelt er ikke tatt med i grunnlag for de gruppevis nedskrivningene.

Nedskrivning på grupper av utlån

Utlån nedskrives gruppevis når det foreligger objektive bevis for inntruffet tap på en gruppe av utlån. Kundene blir kategorisert i risikogrupper på grunnlag av ulike parametere som soliditet, inntjening, likviditet, bransje, geografi og adferdsscore. Disse faktorene gir indikasjoner på debitors evne til å betjene sine lån, og er relevante for beregningen av fremtidige kontantstrømmer fra de ulike risikogruppene. Hver enkelt risikogruppe vurderes samlet med hensyn til behov for nedskrivning.

Beregning av nedskrivningsbeløp for en gruppe utlån foretas på grunnlag av forventede kontantstrømmer og historisk tapserfaring for de ulike risikogruppene. Historiske tap blir justert for effekten av nye betingelser som ikke var reflektert i perioden de historiske tapene skriver seg fra, og effekten av hendelser som ikke lenger er relevante blir tatt ut. Dersom det i ettertid viser seg at den tidligere beregnede nedskrivningen er for høy, blir denne reversert og resultatført.

Misligholdte og tapsutsatte engasjementer

Med bakgrunn i Finanstilsynets utlånsforskrift og interne retningslinjer, følges engasjement løpende med henblikk på identifisering av mulige tapsutsatte engasjementer.

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt 90 dager etter forfall eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer. Utlån og andre engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at konsernet vil bli påført tap, og det derved er foretatt individuell nedskrivning, klassifiseres som tapsutsatte.

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket ved tidligere foretatte individuelle nedskrivninger, føres mot nedskrivningene. Konstaterte tap uten dekning i de individuelle nedskrivningene samt over- eller underdekning i forhold til tidligere nedskrivninger, resultatføres.

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder bokføres til amortisert kost.

Verdipapirgjeld med flytende rente

Ved førstegangs innregning vurderes gjelden til virkelig verdi med tillegg av direkte transaksjonsutgifter. I perioder etter første måling

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

verdivurderes gjelden til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode.

Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat

Eiendeler og gjeld:

- Utlån til fastrente
- Derivater utenfor sikring

Utlån til fast rente

Utlån med fast rente blir vurdert til virkelig verdi (FVO). Banken inngår rentederivater for økonomisk å sikre renteesponeringen i disse utlånene. Bruk av FVO reduserer vesentlig den resultatvolatiliteten som ellers ville ha oppstått som følge av ulik målemetode for utlån og derivater. Virkelig verdi blir beregnet ved å neddiskontere fremtidige kontantstrømmer (renter og avdrag) på lånene med avkastningskrav utledet fra rentekurven på balansedagen. Kredittspread på utlån anslåes ut fra en helhetsvurdering basert på observerte endringer i markedet.

Derivater utenfor sikring

De avtaler som konsernet har inngått er rente-derivater.

Derivater balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt derivatkontrakten inngås, og deretter løpende til virkelig verdi.

Finansielle instrumenter sikring

Eiendeler og gjeld:

- Verdipapirgjeld fastrente
- Derivater sikring

For verdipapirgjeld med fast rente benyttes normalt verdisikring. Ved inngåelse av sikringsforholdet dokumenterer konsernet sammenhengen mellom sikringsinstrumentene og sikringsobjektene, i tillegg til formålet med risikostyringen og strategien bak de forskjellige sikringstransaksjonene. Konsernet dokumenterer også sin vurdering av hvorvidt derivatene som benyttes er svært effektive i å utligne endringene i virkelig verdi knyttet til sikringsrisiko i sikringsobjektene. Slike vurderinger dokumenteres både ved inngåelse av sikringsforholdet og løpende i sikringsperioden. Virkelig verdi av derivatene brukt i sikringsrelasjoner er vist i note 23.

Derivater sikring

Endringer i virkelig verdi på derivater som øremerkes og kvalifiserer for sikringsbokføring resultatføres sammen med endringen i virkelig verdi knyttet til den sikrede risikoen på den tilhørende sikrede forpliktelse. Sikring av virkelig verdi benyttes kun til sikring av verdipapirgjeld med fast rente. Endringer i kredittspread er ikke del av sikret risiko.

Finansielle instrumenter tilgjengelig for salg

Eiendeler:

- Certifikater, obligasjoner (rentebærende verdipapirer) og aksjer

Certifikater og obligasjoner

Certifikater og obligasjoner klassifisert som tilgjengelig for salg er regnskapsført til virkelig verdi. Likviditetsreserven er definert til å være investeringer som ikke inngår i en handelsportefølje, men som er omsettelige og kan selges fritt ved behov.

Aksjer

Aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg er regnskapsført til virkelig verdi. Virkelig verdi på børsnoterte investeringer er basert på

gjeldende kurs på balansetidspunktet. For aksjer som ikke er børsnotert og der det ikke er aktivt marked, legges kjente omsetningsverdier til grunn eller siste emisjonskurs. Papirer uten omsetning er verdsatt med utgangspunkt i tilgjengelig regnskapsinformasjon eller lignende.

Renteinntekter og rentekostnader

Renteinntekter inntektsføres ved bruk av effektiv rentemetode. Dette innebærer løpende inntektsføring av nominelle renter med tillegg av amortisering av etableringsgebyrer fratrukket direkte etableringskostnader. Inntektsføring av renter etter effektiv rentemetode benyttes både for balanseposter som vurderes til amortisert kost og balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir resultatført i takt med at en tjeneste blir ytt. Her inngår blant annet gebyr fra garantiutstedelse, betalingsformidling og forsikringssalg.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler er balanseført når det kan påvises sannsynlige fremtidige økonomiske fordeler som er henførbare til eiendelen, og eiendelens kostpris kan estimeres pålitelig. Immaterielle eiendeler er regnskapsført til kostpris.

Immaterielle eiendeler med begrenset levetid blir avskrevet, og eventuelle nedskrivningsbehov vurderes.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler og eiendommer verdsettes til historisk kost og avskrives over driftsmiddelets forventete økonomiske levetid. Det stilles krav til at de ulike elementer med ulik levetid skilles ut, og avskrives separat.

Ordinære avskrivninger er basert på kostpris og fordelt lineært over driftsmidlenes økonomiske levetid:

- Bygninger og annen fast eiendom	30 – 40 år
- Maskiner, utstyr, inventar og biler	3 – 10 år

Avskrivningsperiode og - metode blir vurdert årlig for å sikre at metoden og perioden som benyttes samsvarer med de økonomiske realiteter for driftsmiddelet. Tilsvarende gjelder for utrangeringsverdi.

Andre eiendeler

Eiendommer holdt for salg består av eiendeler som konsernet har ervervet som ledd i inndrivelse av misligholdte engasjement. Dette er driftsmidler som konsernet ikke har til hensikt å beholde og som skal selges innen ca. 1 år. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi og er ikke gjenstand for avskrivning. Disse eiendommene inngår i andre eiendeler.

Leieavtaler

Konsernet som leietaker

Leiekontrakter hvor det vesentligste av risikoen er på kontraktspartnern, blir klassifisert som operasjonelle leieavtaler.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Leiebetalinger er klassifisert som en driftskostnad og resultatføres over kontraksperioden. Konsernet har ingen finansielle leieavtaler.

Konsernet som utleier

Konsernet presenterer eiendeler som er utleid som driftsmidler i balansen. Leieinntektene inntektsføres lineært over leieperioden. Konsernet har ingen finansielle utleieavtaler.

Konter og kontantekvivalenter

Konter og kontantekvivalenter består av konter, bankinnskudd, andre kortsiktige, lett omsettelige investeringer med maksimum tre måneders opprinnelig løpetid.

Avsetninger

En avsetning blir regnskapsført når konsernet har en gjeldende forpliktelse (rettslig eller antatt) som følge av hendelser som har skjedd, det er sannsynlighetsovervekt for at et økonomisk oppgjør som følge av forpliktelsen vil skje, og beløpets størrelse kan beregnes pålitelig.

Avsetninger gjennomgås ved hver balansedato og nivået reflekterer det beste estimatet på forpliktelsen.

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

Konsernet har innskuddsbasert pensjonsordning, det er noen medlemmer igjen i ytelsesbasert pensjonsordning. Se note 12 for nærmere detaljer.

Innskuddsordning

Alle bankens ansatte ble i 2016 overført fra ytelsesbasert ordning til innskuddspensjon. Innskuddene regnskapsføres og periodiseres som pensjonskostnader. Når det gjelder fordelingen mellom de to ordninger, henvises til egen regnskapsnote.

Ytelsesbasert ordning

De som står igjen i ytelsesordningen er medlemmer som i henhold til gjeldende regler ikke kan overføres. Konsernets pensjonsforpliktelser er knyttet til ytelsesbaserte kollektive ordninger sikret i livsforsikringsselskap og usikrede ordninger. Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser presentert i regnskapet er fremkommet ved beregninger foretatt av aktuar. Renten på OMFobligasjoner benyttes som diskonteringsrente. Note 12.2 viser sensitiviteten i beregning av pensjonskostnader og pensjonsforpliktelsen.

De sikrede og usikrede pensjonsforpliktelsene beregnes som den diskonterte verdien av de fremtidige pensjonsytelser som anses påløpt på balansedagen, sikrede og usikrede, basert på at arbeidstakerne opparbeider sine pensjonsrettigheter jevnt over den yrkesaktive perioden.

Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi og føres netto mot pensjonsforpliktelsene i balansen. Den enkelte pensjonsordning vurderes for seg, men verdien av overfinansiering i en ordning og underfinansiering i andre ordninger nettoføres i balansen såfremt pensjonsmidlene kan overføres mellom ordningene.

Netto pensjonsmidler presenteres i balansen som forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter, mens netto pensjonsforpliktelser presenteres under andre forpliktelser.

Periodens netto pensjonskostnad er inkludert i personalkostander, og består av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den

beregnete pensjonsforpliktelsen og beregnet avkastning av pensjonsmidlene. Avviket mellom faktisk avkastning og beregnet avkastning føres i utvidet resultat.

Virkning av planendring resultatføres, endringer i estimater føres over utvidet resultat.

Skatter

Utsatt skatt og utsatt skattefordel balanseføres i samsvar med IAS 12 inntektsskatt.

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/utsatt skattefordel er beregnet med 25 % av netto midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reverseres i samme periode er utlignet og nettoført.

Utsatt skattefordel balanseføres ut fra forventninger om skattepliktig inntekt gjennom inntjening i fremtidige år.

Betalbar skatt i balansen er periodens betalbare skatt knyttet til årets resultat, skatt på formue, samt betalbar skatt knyttet til mottatt konsernbidrag. Skatt på renter fondsobligasjoner er klassifisert som egenkapital.

Formueskatt er behandlet som driftskostnad.

Egenkapitalbeviskapital

Ved utstedelse av nye egenkapitalbevis eller oppkjøp av annen virksomhet, behandles merkostnader direkte henførbare til utstedelsen av de nye egenkapitalbevisene eller oppkjøpet som en reduksjon av innbetalt kapital.

Utbytte på egenkapitalbevis blir klassifisert som egenkapital i perioden frem til utbyttet er besluttet av bankens forstanderskap.

Når utbyttet er besluttet av forstanderskapet blir det tatt ut av egenkapitalen og klassifisert som kortsiktig gjeld frem til utbetaling finner sted.

Når banken eller andre selskaper i konsernet kjøper egenkapitalbevis utstedt av banken, blir det samlede kjøpsvederlaget trukket ut av den totale egenkapitalbeviskapitalen.

Fondsobligasjon

Fondsobligasjoner inngår som en del av egenkapitalen og renter føres over egenkapitalen.

Sammenlignbarhet

Sammenligningstall er blitt justert der det er ansett nødvendig for at de skal være i overensstemmelse med presentasjonen for innværende år.

Hendelser etter balansedagen

Det opplyses om hendelser etter balansedagen i samsvar med IAS 10. Opplysningene omfatter hendelser som ikke innregnes i konsernets finansregnskap, men som er av en slik art at de er vesentlige for vurdering av virksomheten.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse. Styrets forslag til utbytte fremgår av årsberetningen.

Note 1.2 - Regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger

Morbank og konsern

Konsernet utarbeider estimater og forutsetninger som har effekt på de rapporterte balansetallene for neste regnskapsår. Estimater og vurderinger er stadig gjenstand for evaluering og baserer seg på historisk erfaring og andre faktorer, herunder forventninger i forhold til fremtidige hendelser som ansees som rimelige.

Nedskrivning på utlån

Vurdering av individuelle- og gruppenedskrivninger vil delvis baseres på skjønn.

Låneporteføljer/garantiforpliktelser overvåkes løpende med hensyn til behov for nedskrivninger/avsetninger for å møte mulige forpliktelser. Nedskrivning/avsetning foretas når det foreligger objektive bevis for verdifall på utlån og/eller det vurderes som sannsynlig at garantiforpliktelser vil komme til oppgjør. Observerbare data som benevnes som objektive bevis er kjennskap om vesentlige finansielle problemer hos debitor, misligholdte betalingsforpliktelser, kontraktsbrudd, betalingsutsettelse eller at det ansees som sannsynlig at debitor vil inngå i gjeldsforhandlinger eller blir tatt under konkursbehandling.

For grupper av utlån med tilnærmet like risikoegenskaper foretas nedskrivning basert på objektive bevis for verdifall i utlånsgruppen. Bevisene kan inkludere observerbare data som indikerer at det har vært en negativ endring i betalingsstatus til låntakerne i gruppen, endringer i rammebetingelser innenfor definerte bransjer eller lokalisering som samsvarer med standarden for utlånene i

gruppen. Estimater basert på historisk tapserfaring for utlån med definerte risikoegenskaper og objektive bevis for verditap som samsvarer med porteføljen, benyttes ved beregning av fremtidige kontantstrømmer. Metode for å beregne beløp og tidshorisont for fremtidige kontantstrømmer gjennomgås regelmessig for å redusere eventuelle avvik mellom tapsestimat og faktisk tapserfaring.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Virkelig verdi av finansielle instrumenter er til dels beregnet basert på forutsetninger som ikke er observerbare i markedet. Dette gjelder særlig ved fastsettelse av relevant påslag for kredittrisiko, ved virkelig verdifastsettelse for fastrentepapirer i form av innlån og verdipapirer utstedt av andre. Banken har i slike tilfeller basert sine vurderinger på den informasjon som er tilgjengelig i markedet kombinert med beste skjønn. Slik informasjon vil blant annet være kredittvurderinger utført av ledende markedsaktører.

Tilknyttet selskap

Helgeland Sparebank har en eierposisjon i Helgeland Invest AS (HI) på 48,3 %. Banken har tidlig regnskapsavleggelse og må delvis basere seg på foreløpig prognoser fra HI. Se utfyllende kommentar note 27.

Pensjonsforpliktelser

Nåverdi av pensjonsforpliktelser avhenger av økonomiske og aktuarmessige forutsetninger. Sentrale forutsetninger er blant annet diskonteringsrente, fremtidig lønnsvekst, pensjonsreguleringer, forventet avkastning på pensjonsmidler, samt demografiske forhold om uførhet og dødelighet. Endringer i disse forutsetningene påvirker balanseført beløp for pensjonsforpliktelse og pensjonskostnad. Veiledende forutsetninger gitt av Norsk Regnskapsstiftelse danner utgangspunkt for fastsettelsen av forutsetningene, men vurderes opp mot konsernets faktiske forhold før endelig fastsettelse. Det vises til note 12 for ytterligere detaljer knyttet til konsernets pensjonsforpliktelser, herunder sensitivitetsberegninger på vesentlige forutsetninger. De fleste i banken har gått over til innskuddspensjon og forpliktelsen i ytelsesordningen er betydelig redusert.

NOTE 2 - Finansiell risikostyring

Konsern og morbank

Risiko og kapitalstyring

Risiko- og kapitalstyring støtter opp under konsernets strategiske utvikling og ambisjoner. Hovedmålsettingen er å sikre realisering av konsernets finansielle og operasjonelle mål. Uansett hvor god risikostyringen er vil det kunne oppstå uventet tap som krever at konsernet har tilstrekkelig egenkapital. Som en del av risikostyringsarbeidet er det for de ulike risikoområdene vurdert behov for tilleggskapital. Vurderingene er underbygget med ulike interne vurderinger og beregningsmodeller. Dette er oppsummert i bankens interne kapitalbehovsvurderingsprosess (ICAAP).

Risikokategorier og definisjoner:

- Kredittrisiko: risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne til å oppfylle sine forpliktelser
- Likviditetsrisiko: risikoen for at konsernet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser ved forfall.
- Markedsrisiko: risikoen for tap som følge av endringer i markedspriser knyttet til aktiviteter og posisjoner i verdipapirer (renter og aksjer) og valuta.
- Operasjonell risiko: risiko for direkte eller indirekte tap grunnet svikt i interne rutiner, systemer og prosesser, utilstrekkelig kompetanse, skader på eiendeler, driftsavbrudd, systemfeil, internt eller eksternt bedrageri.

Risikostyringen er sentral i den daglige driften og i styrets løpende arbeid. Risikoen styres primært gjennom policy og retningslinjer, rammer, fullmakter, rapporteringskrav og krav til kompetanse.

Styret fastsetter konsernets kredittstrategi som dekker kredittrisiko, og konsernets finansstrategi som dekker likviditetsrisiko og markedsrisiko. Banken har kredittutvalg og finansutvalg for styring og oppfølging av risiko i tråd med styringsrammer og fullmakter gitt av styret.

Bankens risikostyringsenhet utgjør fire årsverk. Direktør risikostyring er direkte underlagt adm. direktør og har ansvaret for å overvåke og koordinere den samlede risikostyringen i banken. Direktør risikostyring rapporterer også direkte til styret.

Konsernets internrevisjon utgjør to årsverk og er direkte underlagt styret. Intern revisor skal vurdere om det er etablert betryggende rutiner på de viktigste områder i banken for å redusere risiko. Styret godkjenner årlig intern revisors instruks og arbeidsplan. Intern revisor kan benytte eksterne tjenester ved behov.

Virksomhetsstyring (corporate governance)

Helgeland Sparebanks prinsipper og policy for eierstyring og selskapsledelse skal sikre at bankens virksomhetsstyring er i tråd med allmenne og anerkjente oppfatninger og standarder, samt lover og forskrifter. God virksomhetsstyring i Helgeland Sparebank omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres etter. Dette for å sikre et godt samspill mellom bankens ulike interessenter som egenkapitalbevisiere, långivere, kunder, ansatte, styringsorganer, ledelse og samfunnet for øvrig.

Virksomhetsstyringen skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir iverksatt og nådd. Konsernets prinsipper og rammer for intern kontroll og risikostyring er nedfelt i egne styringsdokumenter som årlig gjennomgås av styret. Styringsdokumentene er konsernets interne rammeverk for god styring og kontroll, og policyen gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risikostyring.

Styret i Helgeland Sparebank legger vekt på å etterleve prinsippene som er gitt i Norsk anbefaling for Eierstyring og Selskapsledelse i virksomhetsstyringen.

Helgeland Sparebank har sammenholdt egen policy med Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse. Det er styrets oppfatning at bankens virksomhetsstyring er tilfredsstillende og i overensstemmelse med norsk anbefaling.

Det er i 2016 avholdt 13 styremøter i banken. Oppfølging av drift, strategi, strukturendringer og risiko- og kapitalstyring har vært styrets fokusområder.

Styret har utarbeidet en årsplan for sitt arbeid. Det legges vekt på å sikre tilstrekkelig kunnskap og kompetanse blant styrets medlemmer. Det er gjennomført egenevaluering av arbeidsform, kompetanse, prioriteringer og samarbeid mellom styre og ledelse.

Styret har som et ledd i sitt arbeid nedsatt revisjonsutvalg, risikoutvalg og godtgjørelsesutvalg. Utvalgene skal se til at Helgeland Sparebank har en uavhengig og effektiv intern og ekstern revisjon, at regnskaps- og risikorapportering er i tråd med lover og forskrifter, samt sikre at banken har godtgjørelsesordninger som bidrar til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med bankens risiko, samt motvirke for høy risikotaking.

Medlemmene i alle tre styreutvalgene er Ove Brattbakk (leder), Stein Andre Herigstad-Olsen og Eva Monica Hestvik. Revisjonsutvalget har hatt 7 møter i 2016, risikoutvalget har hatt 4 møter og godtgjørelsesutvalget 1 møte.

En fylldig redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse finnes i eget kapittel i årsrapporten.

NOTE 2.1 - Kreditt risiko

Konsern og morbank

Kreditt risikoen er risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke kan overholde sine forpliktelser. Kreditt risikoen er konsernets største risiko

Kreditt risiko eksponeringen styres gjennom kreditt strategi, kreditt policy, kreditt rutiner og bevilgningsreglement.

Konsernets strategi på kreditt området er utledet fra den overordnede strategien og inneholder retningslinjer og styringsrammer for risikoprofil og risikokonsentrasjoner. Det er satt styringsrammer for fordeling av utlån mellom person- og bedriftsmarkedet, størrelse på engasjement, eksponering innenfor bransjer (konsentrasjonsrisiko) og geografiske begrensninger. Styringsrammene for risiko overvåkes og rapporteres kvartalsvis til styret.

Kreditt strategien fastsettes årlig. Gjeldende strategi ble vedtatt av styret og implementert i november 2016.

Utviklingen i kreditt risiko følges opp gjennom regelmessige analyser av misligholdsutviklingen i konkrete bransjer, geografiske områder, låntakeres og potensielle låntakeres evne til å betjene renter og avdrag, samt en vurdering av den sikkerhet som ligger til grunn for kreditt engasjementet. For løpende oppfølging av risiko er det definert et sett av rapporter som fremlegges periodisk i styret.

Samlet kapitalbehov for kreditt risiko framkommer i konsernets ICAAP. Toleransenivå for kreditt risiko er definert for utvalgte bransjer og områder. Styringsnivå for bedriftsmarkedsporteføljen er etablert, og etterlevelse rapporteres periodisk. Stresstester anvendes for å vurdere tapspotensialet i kreditt porteføljen som følge av stort fall i eiendomspriser.

Risikoen i personmarkedsporteføljen har over tid vært lav. Boligprisutviklingen viser at prisøkning på solgte eneboliger på Helgeland over tid har vært stabil. Selv om prisøkningen i 2016 ble på nivå med de største byene i Nord-Norge ligger pris pr kvadratmeter fortsatt vesentlig lavere. 98 % (98 % i 2015) av personmarkedsporteføljen er sikret i bolig.

Risikoen i bedriftsmarkedsporteføljen er stabil, misligholdte og tapsutsatte engasjement er vurdert som moderat/lavt. Brutto utlån til bedriftsmarkedet økte i 2016 med 785 mill kr. Streng inntakspraksis i forhold til nye kunder har høyt fokus i alle ledd og

styret fastsatte ved behandling av kreditt strategien i november 2016 kvalitetskrav (PDnivå) for nye kunder.

Banken har en mindre portefølje av garanterte valutalån, mot verdien i utgjorde pr 31.12.16 119 (143) mill kr. Porteføljen er fordelt på en rekke kunder hvor sikkerhet er stilt i fast eiendom og/eller innskudd. Kreditt risikoen i denne porteføljen vurderes som lav.

Banken har i 2016 videreført årlig validering av modellen for beregning av gruppenedskrivninger basert på egne scoremodeller. Modellen baserer seg på sannsynlighet for mislighold og tapsgrad gitt at et engasjement går i mislighold. Scoremodellene benyttes av flere andre sparebanker som samarbeider om validering og eventuell justering av parameterne. Valideringen viser at scoremodellene er tilfredsstillende og at den differensierer godt mellom kunder med ulik risiko. Banken forbereder implementering av IFRS 9 i 2018.

Med bakgrunn i Finanstilsynets utlånsforskrift og interne retningslinjer, følges engasjementene løpende med henblikk på identifisering av mulige tapsutsatte engasjementer.

Det er høyt fokus med regelmessige gjennomganger i hele organisasjonen for å sikre god kvalitet i kreditt arbeidet og riktig forståelse av god styring og kontroll. Etterlevelse i enkeltsaker sikres bl.a gjennom ledernes nøkkelkontroller og arbeidsdeling mellom rådgivere og etterbehandlere. For styring og overvåkning av risiko i bedriftsmarkedsporteføljen gjennomføres løpende vurdering av kundeforhold, betalingsevne og sikkerhet ved låneopptak, samt gjennomganger i bankens kredittutvalg. For overvåkning av utvikling av risiko i personkundeporteføljen foretas kvartalsvise analyser av bonitet på nyinnvilgede lån, og halvårsbasis på totalporteføljen.

Risikofordelt utlånsportefølje fordelt på lav, middels og høy risiko rapporteres basert på scoremodellene. Risikoemigrasjon rapporteres kvartalsvis som del av samlet risikorapport til styret. Tett oppfølging av større bedriftskunder, overvåkning av misligholds sannsynlighet i porteføljen, og for konkrete definerte bransjer, er videreført som prioriterte fokusområder for banken.

Maksimal grense for et enkelt engasjement, fastsatt av Finansdepartementet, er 25 % av konsernets ansvarlige kapital.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 2.1.1 - Risikoklassifisering lån og kreditter

Risikoklassifiseringen er en integrert del av konsernets saksgangssystem. Systemet muliggjør en overvåkning av risikoutviklingen i utlånsporteføljen. Risikoklassifiseringsmodellen som benyttes for både person og for bedriftskunder er utviklet i samarbeid med flere andre banker. Klassifiseringssystemet er tatt i bruk for hele kundemassen i 2009. For bedriftskunder beregnes en misligholdssannsynlighet/score basert på en rekke parameter som

bransje, betalingsanmerkninger og revisjonsanmerkninger. For personkunder beregnes misligholdssannsynlighet/score basert på purringer, overtrekk, forhold utlån/innskudd m.v. Porteføljen klassifiseres månedlig og kundene gis score fra A til K, der A er lavest risiko og K er høyest risiko. For personkunder foretas i tillegg søknadsscore i forbindelse med nye lånesaker. Endringer i risikofordelingen fra 2015 til 2016 er helt marginal.

Morbank					Konsern			
31.12.16					31.12.16			
Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksponering	Sum eksponering		Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksponering	Sum eksponering
Bedriftsmarked:								
3.957	240	792	4.989	Lav risiko	4.048	240	799	5.087
2.713	260	482	3.455	Middels risiko	2.707	260	483	3.450
1.139	38	80	1.257	Høy risiko	1.139	38	80	1.257
120	5	2	127	Mislighold > 0 måneder	119	5	2	126
7.929	543	1.356	9.828	Sum bedriftsmarked	8.013	543	1.364	9.920
Personmarked:								
9.237	15	586	9.838	Lav risiko	14.112	15	1.001	15.128
1.612	0	38	1.650	Middels risiko	2.182	0	40	2.222
315	0	5	320	Høy risiko	365	0	4	369
76	0	2	78	Mislighold > 0 måneder	76	0	2	78
11.240	15	631	11.886	Sum personmarked	16.735	15	1.047	17.797
19.169	558	1.987	21.714	Sum totalt	24.748	558	2.411	27.717

Morbank					Konsern			
31.12.15					31.12.15			
Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksponering	Sum eksponering		Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksponering	Sum eksponering
Bedriftsmarked:								
3.647	255	656	4.584	Lav risiko	3.726	255	666	4.673
2.513	145	288	2.960	Middels risiko	2.511	145	288	2.961
912	74	115	1.108	Høy risiko	913	74	115	1.106
78	58	3	139	Mislighold > 0 måneder	78	58	3	139
7.150	532	1.062	8.791	Sum bedriftsmarked	7.228	532	1.072	8.879
Personmarked:								
9.073	8	461	9.517	Lav risiko	12.792	8	848	13.624
1.728	12	32	1.755	Middels risiko	2.158	12	38	2.191
278	0	0	273	Høy risiko	297	0	0	291
66	0	1	67	Mislighold > 0 måneder	66	0	1	67
11.145	20	494	11.612	Sum personmarked	15.313	20	887	16.173
18.295	552	1.556	20.403	Sum totalt	22.541	552	1.959	25.052

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 2.1.2 - Misligholdte (> 3 mnd.) og tapsutsatte engasjement

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.15	31.12.16		31.12.16	31.12.15
88	96	Misligholdte utlån og garantier over 3 måneder	96	88
16	12	-Nedskrivninger på misligholdte utlån og garantier	12	16
72	84	Sum netto misligholdte utlån og garantier	84	72
5	47	Øvrige tapsutsatte, ikke misligholdte utlån og garantier	47	5
2	18	-Nedskrivninger øvrige tapsutsatte ikke misligholdte utlån og garantier	18	2
3	29	Sum netto tapsutsatte, ikke misligholdte utlån og garantier	29	3
75	113	Sum netto misligholdte og tapsutsatte engasjement	113	75
0,41 %	0,59 %	I prosent av brutto utlån	0,46 %	0,33 %

NOTE 2.1.3 - Misligholdte engasjement > 0 mnd.

							<i>Konsern og morbank</i>
			2016				2015
Intervall	Personmarked	Bedriftsmarked	Sum	Personmarked	Bedriftsmarked	Sum	
Sum 0-3 måneder	28	42	70	31	27	58	
3-6 måneder	9	16	25	5	31	34	
6-12 måneder	4	26	30	12	9	21	
Over 12 måneder	23	18	41	20	11	31	
Sum >3 måneder	36	60	96	37	51	88	
Sum brutto mislighold	64	102	166	68	78	146	

NOTE 2.1.4 - Misligholdte engasjement som ikke er nedskrevet

			<i>Konsern og morbank</i>	
Intervall	31.12.16	31.12.15		
Sum 0-3 måneder	69	58		
3-6 måneder	10	20		
6-12 måneder	21	18		
Over 12 måneder	15	19		
Sum > 3 måneder	46	57		
Sum forfalte fordringer som ikke er nedskrevet	115	114		

NOTE 2.2 – Likviditetsrisiko

		<i>Konsern og morbank</i>
Styret har vedtatt en strategi for likviditetsstyring som angir hensikt, styringsmål og risikotoleranse for styring av likviditetsrisiko. Strategien har som hovedformål å sørge for at konsernet har en forsvarlig likviditetsstyring som bidrar til å sikre konsernets evne til å innfri sine betalingsforpliktelser. Likviditetsstrategien gjennomgås årlig av styret. Det har vært lagt særlig vekt på likviditetsrisiko og nye regulatoriske krav til likviditetsstyring i banker, som blir implementert gradvis i likviditetsstyringen. Likviditetsrisikoen reduseres gjennom å spre innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. I styringen av konsernets likviditetsrisiko anvendes målkrav for likviditetsindikator1 langsiktig finansierungsgrad, innskuddsdekning og krav til likviditetsbufferkapital, LCR. Styret har for 2016 fastsatt et minstekrav til likviditetsindikator 1. Finanstillsynet har innført faste referanseverdier for	likviditetsindikatoren og forutsetter nå at indikatorverdien bør ligge over 105 %. Indikatorverdien skal være minst på høyde med denne verdien. Per 31.12.16 var likviditetsindikator 1 på 109. (107) %. Styret har også fastsatt at andel langsiktige innlån i % av samlede innlån skal utgjøre minst 70 %. Per 31.12.16 var andel langsiktig finansiering 88,2 (81,4) %, som er godt over målkravet. For å begrense konsernets likviditetsrisiko har banken likviditetsreserver i form av kontanter, innskudd i Norges Bank og andre banker, likvide egenkapitalinstrumenter, plasseringer i pengemarkedsfond, rentebærende verdipapirer, samt ubenyttede trekkrettigheter. Det er fastsatt minstekrav til nivå på likviditetsbufferne i konsernets likviditetsstrategi. Konsernet har de siste årene gradvis økt både kvaliteten og nivået på likviditetsbufferne. Konsernets samlede likviditetsbufferkapital vurderes å være tilfredsstillende.	

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Hovedtyngden av konsernets likviditetsreserver i form av rentebærende verdipapirer er plassert i obligasjoner med fortrinnsrett, stats-, kommune-, finans- og industriobligasjoner. Samlet durasjon på renteporteføljen er 2,0 år (2,3). Konsernets samlede likviditetsreserver (kontanter, bankinnskudd og rentebærende verdipapirer) utgjør 3,9 (3,8) mrd. kr. eller 13,2 (14,1) % av konsernets forvaltningskapital.

Innskuddsdekningen er et viktig parameter for oppfølging av likviditetsrisiko, det vil si hvor stor andel av utlån til kunder som er

dekket ved innskudd fra kunder. Styret har fastsatt minstekrav til innskuddsdekning, og dette kravet var innfridd gjennom hele 2065. Helgeland Boligkreditt AS er en viktig finansieringskilde og tilrettelegging av godkjente boliglån for overføring til bankens boligkredittforetak har høy oppmerksomhet. Pr. utgangen av 2016 utgjør obligasjoner med fortrinnsrett i konsernet 4,3 (3,5) mrd. kr.

Helgeland Sparebank er ratet av Moody's. Bankens rating er A3 med "stable outlook". Obligasjoner utstedt av Helgeland Boligkreditt AS ratet hos Moody's har rating Aaa.

NOTE 2.2.1 - Likviditetsrisiko, restløpetid

Konsern
31.12.16

	Fra 0-3 Mnd.	Fra 3-12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Sum inkl. renter
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	272	0	272
Innskudd fra kunder og gjeld	16.129	44	0	0	16.173
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	123	1.263	7.826	815	10.027
Ansvarlig lån og fondsobligasjon	144	0	0	715	859
Finansielle derivater brutto oppgjør (utstrømmer) ¹⁾	13	36	92	0	141
Sum utbetalinger	16.409	1.343	8.190	1.530	27.472
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	508	0	0	0	508
Utlån og fordringer på kunder	2.736	890	5.965	17.687	27.278
Sertifikater og obligasjoner	320	608	2.329	98	3.355
Sum innbetalinger	3.564	1.498	8.294	17.785	31.141
1)Finansielle derivater brutto oppgjør (innstrømmer)		76	113		189

Banken gjennomfører stresstester for konsernet og har styrevedtatte rammer for risikotoleranse. Lånetilsagn pr. 31.12. var ikke vesentlig av verdi og er derfor ikke innarbeidet.

Konsern
31.12.15

	Fra 0-3 Mnd.	Fra 3-12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Sum inkl. renter
Gjeld til kredittinstitusjoner	20	0	0	0	20
Innskudd fra kunder og gjeld	14.407	11	0	0	14.418
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	567	1.686	7.976	450	10.679
Ansvarlig lån og fondsobligasjon	0	0	0	594	594
Finansielle derivater brutto oppgjør (utstrømmer) ¹⁾	16	39	91	0	146
Sum utbetalinger	15.010	1.736	8.067	1.044	25.857
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	380	130	0	0	510
Utlån og fordringer på kunder	3.254	802	3.984	16.214	24.254
Sertifikater og obligasjoner	314	833	930	1.551	3.628
Sum innbetalinger	3.948	1.765	4.914	17.765	28.392
1)Finansielle derivater brutto oppgjør (innstrømmer)	25	73	97		195

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.16

	Fra 0-3 Mnd.	Fra 3-12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Sum inkl. renter
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	270	0	270
Innskudd fra kunder og gjeld	16.446	44	0	0	16.490
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	123	733	4.160	250	5.266
Ansvarlig lån og fondsobligasjon	144	0	0	715	859
Finansielle derivater brutto oppgjør (utstrømmer) ¹⁾	13	36	92	0	141
Sum utbetalinger	16.726	813	4.522	965	23.026
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	508	0	983	0	1.491
Utlån og fordringer på kunder	2.689	734	4.165	13.747	21.335
Sertifikater og obligasjoner	320	855	2.329	98	3.602
Sum innbetalinger	3.517	1.589	7.477	13.845	26.428
1)Finansielle derivater brutto oppgjør (innstrømmer)		76	113		189

Morbank

31.12.15

	Fra 0-3 Mnd.	Fra 3-12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Sum inkl. renter
Gjeld til kredittinstitusjoner	18	0	0	0	18
Innskudd fra kunder og gjeld	14.633	11	0	0	14.644
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	549	1.144	4.862	0	6.555
Ansvarlig lån og fondsobligasjon	0	0	0	594	594
Finansielle derivater brutto oppgjør (utstrømmer) ¹⁾	16	39	91	0	146
Sum utbetalinger	15.216	1.194	4.953	594	21.957
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	380	130	502	0	1.012
Utlån og fordringer på kunder	2.241	691	3.435	13.580	19.947
Sertifikater og obligasjoner	314	883	1.105	1.551	3.853
Sum innbetalinger	2.935	1.704	5.042	15.131	24.812
1)Finansielle derivater brutto oppgjør (innstrømmer)	25	73	97		195

Ubenyttede trekkfasiliteter

Morbank

Konsern

31.12.14	31.12.16		31.12.16	31.12.15
		Eiendeler:		
1.556	1.987	Ubenyttede trekkrettigheter kunder	2.411	1.959
		Gjeld:		
300	300	Kortsiktig trekkfasilitet, 1år	300	300
300	300	Sum gjeld	300	300
50	50	Overskuddslikviditet i Norges Bank	50	50
350	350	Sum gjeld inklusive overskuddslikviditet	350	350

Match og mismatch mellom forfall og rentesats på eiendeler og gjeld er svært viktig for styringen av risiko. Det er uvanlig at banker har perfekt match, siden utførte forretninger ofte er av usikker karakter og av mange ulike typer. En ikke matchet posisjon kan potensielt skape fortjeneste, men kan også øke risikoen for tap. Forfall på eiendeler og gjeld, evnen til å erstatte disse til en akseptabel kostnad, er en viktig faktor for å bestemme konsernets likviditet og dets eksponering overfor renteendringer.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Likviditetsbehov for å kunne møte krav om oppgjør knyttet til garantier og remburs er betydelig lavere enn størrelsen på selve forpliktelsen fordi konsernet generelt ikke forventer at tredjepart vil trekke ut likviditet under garantien. De totale utestående kontraktsfestede forpliktelser om å øke kreditter representerer ikke nødvendigvis fremtidige krav til likvide midler, siden mange av disse forpliktelsene vil forfalle eller utgå uten å bli fundet.

NOTE 2.3 - Markedsrisiko

Konsern og morbank

Styret har vedtatt en markedsrisikostrategi som fastsetter rammer og overordnet mål for konsernets markedsrisikotoleranse, samt rammer for rente-, kredittspread og aksjepriserisiko. Strategien revideres årlig. Konsernet har ingen aktive handelsporteføljer innenfor renter, aksjer eller valuta.

Renterisikoen styres mot det ønskede nivå gjennom rentebindingen på rentebærende verdipapirer og innlån (sertifikater og obligasjoner), samt ved bruk av rentebytteavtaler (renteswapper) for å redusere renterisiko knyttet til fastrente.

Styret har fastsatt ramme for konsernets samlede renterisiko, og renterisikoen er vurdert til å være lav.

Banken har en relativt konservativ strategi for plasseringer i rentebærende verdipapirer, hvor hovedformålet er å sikre tilfredsstillende likviditetsreserver for banken.

Aksjerisiko

Bankens posisjoner i aksjer er i hovedsak strategisk motivert gjennom investeringer i aksjer i datterselskaper, produktselskaper og et lokalt investeringsselskap. Markedsrisikoen knyttet til disse aksjeinvesteringene anses å være moderat.

Sensitivitetsanalyse markedsrisiko

Rentebærende verdipapirer - kredittspreadrisiko er risikoen knyttet til verdipapirene i renteporteføljen, porteføljens durasjon og utstedernes kredittverdighet. Konsernets kredittspreadrisiko beregnes som kredittrisiko ved spreadutgang på 100 basispunkter.

Aksjer - der er fastsatt rammer for konsernets samlede aksjerisiko beregnet ut fra eksponering, risikospredning og markedslikviditet. Ved beregning av risikoeksponering baseres beregningen på et generelt fall i aksjeverdien på 30 %. I tillegg gjøres påslag for risikospredning og markedslikviditet.

Banken uttrykker markedsrisikoen som risikojustert kapital.

Beregnet markedsrisiko er innenfor fastsatte rammer og totalramme for markedsrisiko er tatt inn som kapitalbehov i konsernets ICAAP. Banken har en stor eierpost i Helgeland Invest AS. Eierposten vil være utsatt for verdissingninger avhengig av resultatene i underliggende selskaper. Eierskapet påfører derved banken en eierrisiko.

Den totale renterisikoen styres mot det ønskede nivå gjennom en samlet vurdering av rentebærende balanseposter, samt ved bruk av rentebytteavtaler (3 mnd).

Styret har fastsatt en ramme på 20 mill kr for samlet renterisiko i og utenfor balansen, målt ved den resultatpåvirkning som en endring av rentenivået på 2 prosentpoeng gir. Eksponering har vært innenfor ramme i 2016.

Valutarisiko

Konsernet har kun mindre balanseførte finansielle posisjoner og kontantstrømmer i utenlandsk valuta. Disse anses ikke å være vesentlig. På grunn av at Helgeland Sparebank ikke er egen valutabank forvaltes valutalanene hos valutabank. Helgeland Sparebank har stilt garantiansvar overfor valutabank.

Tabellen nedenfor oppsummerer konsernets eksponering for valutarisiko gjennom garantiansvar for valutalan hos valutabank pr 31.12.

NOTE 2.3.1 - Garantiansvar for valutalan

Morbank

Konsern

31.12.16

31.12.16

Lånebeløp i valuta	Garantiansvar i NOK	Lånebeløp i valuta	Garantiansvar i NOK
0	0 Euro	0	0
0	2 Amerikanske dollar	0	2
9	73 Sveitsiske franc	9	73
44	42 Svenske kroner	44	42
0	0 Norske kroner	0	0
29	1 Japanske yen	29	2
119 Sum garantiansvar valutalan		119	

Banken har en mindre portefølje av garanterte valutalan, motverdien i NOK utgjorde pr 31.12.16 119 mill. Porteføljen er fordelt på en rekke kunder hvor sikkerhet er stilt i fast eiendom og/eller innskudd. Kredittrisiko i denne porteføljen vurderes som lav.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank				Konsern	
31.12.15				31.12.15	
Lånebeløp i valuta	Garantiansvar i NOK		Lånebeløp i valuta	Garantiansvar i NOK	
0	0	Euro	0	0	
0	3	Amerikanske dollar	0	3	
10	92	Sveitsiske franc	10	92	
44	46	Svenske kroner	44	46	
0	0	Norske kroner	0	0	
30	2	Japanske yen	30	2	
143 Sum garantiansvar valutalån				143	

NOTE 2.3.2 - Renterisiko, gjestående tid til renteregulering

								Konsern
								31.12.16
	Inntil 1 mnd.	Fra 1-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Uten renteendr.	Totalt	
Eiendeler								
Konter og fordringer på sentralbanker	93	0	0	0	0	0	93	
Utlån til og fordr. på kreditt u/avtalt løpetid	509	0	0	0	0	0	509	
Utlån til og fordr. på kreditt m/avtalt løpetid	0	0	0	0	0	0	0	
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	23.429	0	1.203	0	0	24.632	
Obligasjoner og sertifikater	673	2.294	329	0	0	0	3.296	
Andre eiendeler, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	835	835	
Sum eiendeler	1.275	25.723	329	1.203	0	835	29.365	
Gjeld og egenkapital								
Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	0	2	0	0	0	0	2	
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	250	0	0	0	0	250	
Innskudd fra kunder og gjeld u/avtalt løpetid	0	15.069	0	0	0	0	15.069	
Innskudd fra kunder og gjeld m/avtalt løpetid	0	856	248	0	0	0	1.104	
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	496	6.846	1.916	0	0	0	9.258	
Annen gjeld, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	491	491	
Sum gjeld	496	23.023	2.146	0	0	491	26.174	
Netto rente sensitivitetssgap	779	2.700	-1.835	1.203	0	344	3.191	

Kontantstrøm og virkelig verdi renterisiko

Kontantstrøm renterisiko er risikoen for at fremtidige kontantstrømmer knyttet til de enkelte finansielle eiendels- og gjeldspostene vil fluktuere som følge av endringer i markedsrenten. Virkelig verdi renterisiko er risikoen for at verdien av en finansiell eiendel eller gjeldspost vil fluktuere som følge av endringer i markedsrenten. For både kontantstrøm og virkelig verdi renterisiko er konsernet eksponert for effekter av fluktasjoner i det gjeldende markedsrentenivået. Uventede endringer i markedsrentenivået kan føre til at rentemarginer øker, men kan også reduseres eller forårsake tap. Styret har fastsatt ramme for den totale renterisikoen konsernet kan ta på seg. Konsernet styrer renterisikoen mot det ønskede nivå gjennom rentebindingen på plasseringer og verdipapirgjeld, samt ved bruk av rentebytteavtaler.

Tabellene nedenfor oppsummerer konsernets eksponering for renterisiko. Tabellen viser konsernets eiendeler og gjeld til bokførte verdier, kategorisert etter gjestående tid til renteregulering. Den bokførte verdien av finansielle derivater, renteswap-avtaler som benyttes for å redusere konsernets renterisiko, er inkludert i andre eiendeler. Forventede renteregulerings- og forfallsdatoer avviker ikke vesentlig fra de kontraktsmessige datoer.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Konsern

31.12.15

	Inntil 1 mnd.	Fra 1-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Uten renteendr.	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	91	0	0	0	0	0	91
Utlån til og fordr. på kreditt u/avtalt løpetid	380	0	0	0	0	0	380
Utlån til og fordr. på kreditt m/avtalt løpetid	130	0	0	0	0	0	130
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	21.148	0	1.296	0	0	22.444
Obligasjoner og sertifikater	615	1.645	976	0	0	0	3.236
Andre eiendeler, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	851	851
Sum eiendeler	1.216	22.793	976	1.296	0	851	27.132
Gjeld og egenkapital							
Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	0	20	0	0	0	0	20
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	0	0	0	0	0	0
Innskudd fra kunder og gjeld u/avtalt løpetid	0	13.475	0	0	0	0	13.475
Innskudd fra kunder og gjeld m/avtalt løpetid	0	733	210	0	0	0	943
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	526	6.727	2.296	0	0	0	9.549
Annen gjeld, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	809	809
Sum gjeld	526	20.955	2.506	0	0	809	24.796
Netto rente sensitivitetssgap	690	1.838	-1.530	1.296	0	42	2.336

Morbank

31.12.16

	Inntil 1 mnd.	Fra 1-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Uten renteendr.	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	93	0	0	0	0	0	93
Utlån til og fordr. på kreditt u/avtalt løpetid	1.489	0	0	0	0	0	1.489
Utlån til og fordr. på kreditt m/avtalt løpetid	0	0	0	0	0	0	0
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	17.854	0	1.203	0	0	19.057
Obligasjoner og sertifikater	672	2.519	329	0	0	0	3.521
Andre eiendeler, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	1.193	1.193
Sum eiendeler	2.255	20.373	329	1.203	0	1.193	25.353
Gjeld og egenkapital							
Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	0	0	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	250	0	0	0	0	250
Innskudd fra kunder og gjeld u/avtalt løpetid	0	15.386	0	0	0	0	15.386
Innskudd fra kunder og gjeld m/avtalt løpetid	0	856	248	0	0	0	1.104
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	496	2.570	1.916	0	0	0	4.982
Annen gjeld, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	487	487
Sum gjeld	496	19.062	2.164	0	0	487	22.209
Netto rente sensitivitetssgap	1.759	1.311	-1.835	1.203	0	706	3.144

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.15

	Inntil 1 mnd.	Fra 1-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Uten renteendr.	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	91	0	0	0	0	0	91
Utlån til og fordr. på kreditt u/avtalt løpetid	877	0	0	0	0	0	877
Utlån til og fordr. på kreditt m/avtalt løpetid	130	0	0	0	0	0	130
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	16.905	0	1.296	0	0	18.201
Obligasjoner og sertifikater	615	1.825	976	0	0	0	3.416
Andre eiendeler, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	1.087	1.087
Sum eiendeler	1.713	18.730	976	1.296	0	1.087	23.802
Gjeld og egenkapital							
Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	0	18	0	0	0	0	18
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	0	0	0	0	0	0
Innskudd fra kunder og gjeld u/avtalt løpetid	0	13.701	0	0	0	0	13.701
Innskudd fra kunder og gjeld m/avtalt løpetid	0	733	210	0	0	0	943
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	526	3.236	2.296	0	0	0	6.058
Annen gjeld, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	800	800
Sum gjeld	526	17.688	2.506	0	0	800	21.520
Netto rente sensitivitetsgap	1.187	1.042	-1.530	1.296	0	287	2.282

NOTE 3 - Sensitivitetsanalyse for endring i markedspriser

Konsern

31.12.16

	Effekt resultat	Effekt Egenkapital
Renter + / - 2 % - poeng	-15,5	0,10 %
Sum gjeld	-15,5	0,10 %

Konsernets totale renterisiko består av alle posisjoner i rentebærende finansielle instrumenter, samt renterisiko knyttet til bankporteføljen.

Eksponering av konsernets renterisiko var per 31.12.16 -15,5 (+4,4) mill kr. Målkrav er at konsernets samlede renterisiko på renteinstrument ikke skal overstige 20 mill kr. Ramme renterisiko: renteeksponering (parallelt skift i rentekurven på 2 %). Effekt på egenkapitalen er resultat etter skatt, mens eksponering renterisiko er før skatt.

Konsern

31.12.15

	Effekt resultat	Effekt egenkapital
Renter + / - 2 % - poeng	4,4	0,03 %
Sum gjeld	4,4	0,03 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 4 - Segmentinformasjon

Morbank					Konsern			
31.12.15					31.12.16			
PM	BM	Ufordelt	Totalt		PM	BM	Ufordelt	Totalt
220	236	11	467	Netto renteinntekter	284	235	1	520
27	12	46	85	Netto provisjonsinntekter	27	12	46	85
0	0	111	111	Inntekter	0	0	80	80
48	23	108	179	Driftskostnader	48	23	126	197
-1	29	7	35	Tap på utlån	0	29	7	36
200	196	53	449	Resultat før skatt	263	195	-6	452
11.241	7.928	0	19.169	Utlån til kunder	16.729	8.020	0	24.749
-3	-27	0	-30	Individuell nedskrivning utlån	-3	-27	0	-30
-12	-70	0	-82	Gruppenedskrivning utlån	-17	-70	0	-87
0	0	6.314	6.314	Andre eiendeler	0	0	4.751	4.751
11.226	7.831	6.314	25.371	Sum eiendeler per segment	16.709	7.923	4.751	29.383
9.104	7.386	0	16.490	Innskudd fra og gjeld til kunder	9.104	7.386	0	16.490
0	0	8.881	8.881	Annen gjeld og egenkapital	0	0	12.893	12.893
9.104	7.386	8.881	25.371	Sum gjeld og egenkapital per segment	9.104	7.386	12.893	29.383

Konsern

Morbank					31.12.15			
31.12.14					31.12.15			
PM	BM	Ufordelt	Totalt		PM	BM	Ufordelt	Totalt
214	207	-17	404	Netto renteinntekter	304	219	-60	463
30	13	44	87	Netto provisjonsinntekter	30	13	44	87
0	0	77	77	Inntekter	0	0	32	32
85	31	145	261	Driftskostnader	90	33	147	270
-2	27	7	32	Tap på utlån	-2	27	7	32
161	162	-48	275	Resultat før skatt	246	172	-138	280
11.098	7.197	0	18.295	Utlån til kunder	15.266	7.275	0	22.541
-5	-14	0	-19	Individuell nedskrivning utlån	-5	-14	0	-19
-13	-62	0	-75	Gruppenedskrivning utlån	-17	-62	0	-79
0	0	5.601	5.601	Andre eiendeler	0	0	4.689	4.689
11.080	7.121	5.601	23.802	Sum eiendeler per segment	15.244	7.199	4.689	27.132
9.064	5.580	0	14.644	Innskudd fra og gjeld til kunder	9.064	5.354	0	14.418
0	0	9.158	9.158	Annen gjeld og egenkapital	0	0	12.714	12.714
9.064	5.580	9.158	23.802	Sum gjeld og egenkapital per segment	9.064	5.354	12.714	27.132

Konsernet har definert sitt geografiske område som ett segment, Helgeland. Konsernets eksponering for kredittrisiko er i all hovedsak konsentrert til dette området. Helgeland er hjemmeregionen til morbanken, som også er det operative selskapet i konsernet.

Konsernet har delt inn bankdriften inn i to segmenter, fordelt på personmarkedet og bedriftsmarkedet.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 5 - Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter

Morbank			Konsern	
2015	2016		2016	2015
Renteinntekter og lignende inntekter:				
678	650	Renter og kredittprovisjoner av utlån til kunder amortisert kost m.v. 1,2)	772	804
45	40	Renter og kredittprovisjoner av utlån til kunder virkelig verdi m.v. 1,2)	40	45
23	22	Renter av innskudd i og utlån til kredittinstitusjoner	22	23
68	55	Renter av ihendehaverobligasjoner og sertifikater	55	68
814	767	Sum renteinntekter og lignende inntekter	889	940
Rentekostnader og lignende kostnader:				
229	170	Innskudd fra kunder vurdert til amortisert kost	170	241
0	0	Innskudd fra kunder vurdert til virkelig verdi	0	0
0	0	Renter på innskudd og utlån fra kredittinstitusjoner	0	0
145	99	Verdipapirgjeld vurdert til amortisert kost	168	200
36	31	Verdipapirgjeld vurdert til virkelig verdi	31	36
410	300	Sum rentekostnader og lignende kostnader	369	477

- 1) Renteinntekter på lån som er nedskrevet beregnes ved bruk av samme effektive rente som ble benyttet ved ned-diskontering av den opprinnelige kontantstrømmen.
- 2) Renter fra derivater fastrente utlån og fastrente verdipapirgjeld (inngått for å redusere renterisiko i bankens ordinære portefølje) er klassifisert som rente og er ført som en justering til bankes øvrige renteinntekter/-kostnader.

NOTE 5.1 - Renter på enkelte balanseposter (gjennomsnitt rente i %)

Morbank			Konsern	
31.12.15	31.12.16	Gjennomsnitt rente	31.12.16	31.12.15
Eiendeler				
2,0 %	1,7 %	Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	1,1 %	1,3 %
4,2 %	3,8 %	Utlån til kunder	3,5 %	3,9 %
1,9 %	1,8 %	Sertifikat og obligasjoner	1,8 %	1,9 %
Gjeld				
1,8 %	1,8 %	Gjeld til kredittinstitusjoner	1,8 %	1,8 %
1,6 %	1,0 %	Innskudd fra kunder	1,0 %	1,6 %
2,4 %	2,2 %	Verdipapirgjeld	2,0 %	2,4 %

NOTE 5.2 - Volum på enkelte balanseposter (gjennomsnitt volum)

Morbank			Konsern	
31.12.15	31.12.16	Gjennomsnitt volum	31.12.16	31.12.15
Eiendeler				
1.157	1.269	Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	500	608
17.293	18.617	Utlån til kunder	23.538	21.588
3.642	3.441	Sertifikat og obligasjoner	3.265	3.589
Gjeld				
11	53	Gjeld til kredittinstitusjoner	53	11
14.369	15.662	Innskudd fra kunder	15.296	14.072
5.883	5.675	Verdipapirgjeld	9.405	9.346

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 6 - Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester

Morbank			Konsern	
2015	2016		2016	2015
8	8	Garantiprovisjoner *	8	8
61	60	Gebyr betalingsformidling	60	61
1	1	Gebyr forsikring (skade, liv, spare og pensjon)	1	1
27	27	Øvrige gebyr	27	27
97	96	Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	96	97

*) Garantiprovisjoner stilt overfor kunder i forbindelse med ferdigstillelse anleggskontrakter.

NOTE 7 - Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester

Morbank			Konsern	
2015	2016		2016	2015
8	9	Betalingsformidling	9	8
1	1	Gebyr kunders bruk av betalingsterminaler	1	1
1	1	Betalte interbankgebyr	1	1
10	11	Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	11	10
87	85	Netto provisjonsinntekter	85	87

NOTE 8 - Netto resultat på finansielle instrumenter

Morbank			Konsern	
2015	2016		2016	2015
-1	1	Urealiserte verdifall på rentebærende verdipapirer, tilgjengelig for salg	1	-1
4	3	Realisert gevinst på rentebærende verdipapirer, tilgjengelig for salg	3	4
0	-6	Realisert tap på rentebærende verdipapirer, tilgjengelig for salg	-6	0
-9	0	Urealisert verdifall aksjer, tilgjengelig for salg	0	-5
0	14	Realisert gevinst aksjer, tilgjengelig for salg	14	0
-3	-6	Realisert tap aksjer, tilgjengelig for salg	0	0
49	46	Aksjeutbytte	9	1
27	50	Resultatandel fra Helgeland Invest	50	27
-1	1	Resultatandel fra REDE	1	-1
-6	2	Urealisert verdiendring fastrente utlån til virkelig verdi og tilhørende swapper	2	-6
2	0	Urealisert verdiendring sikringsinstrumenter tilhørende swapper	0	2
62	105	Sum netto resultat på finansielle instrumenter	74	21

NOTE 9 - Andre driftsinntekter

Morbank			Konsern	
2015	2016		2016	2015
7	0	Driftsinntekter faste eiendommer	6	6
4	6	Andre driftsinntekter	0	1
4	0	Gevinst ved salg av fast eiendom og driftsløse	0	4
15	6	Sum andre driftsinntekter	6	11

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 10 - Driftskostnader

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
2015	2016		2016	2015
138	127	Personalkostnader (se note 11)	127	137
45	48	IT-kostnader	48	45
11	12	Markedsføring	12	11
12	12	Avskrivninger	20	20
5	5	Driftskostnader faste eiendommer	6	6
18	18	Kjøpte tjenester	18	18
32	31	Andre driftskostnader (note 14)	40	33
261	253	Sum ordinære driftskostnader	271	270

NOTE 11 - Lønn og sosiale kostnader

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
2015	2016		2016	2015
94	94	Lønn og honorarer	94	93
8	0	Engangskostnader virkemiddelpakke	0	8
16	16	Arbeidsgiveravgift	16	16
16	14	Pensjonskostnader ytelsesplaner (note 12)	14	16
4	3	Andre personalkostnader	3	4
138	127	Sum lønn og sosiale kostnader	127	137
164	152	Antall ansatte målt i årsverk per 31.12	152	164
166	159	Gjennomsnittlig antall ansatte målt i årsverk	159	166

NOTE 12 - Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

Konsern og morbank

Helgeland Sparebank er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon, og banken oppfyller kravene etter denne loven. Ingen av datterselskapene har pensjonsordninger eller ansatte. Pensjonsordningene omfatter:

Ytelsesordning plassert i livsforsikringsselskap

Alle bankens ansatte som ihht. pensjonslovgivningen kan overføres fra ytelsespensjonsordningen ble overført til innskuddspensjon med virkning fra 01.03.16.

De som står igjen i ytelsesordningen er medlemmer som i henhold til gjeldende regler ikke kan overføres.

Ordningen omfatter 2 (137) arbeidstakere og 17 (133) personer som mottar løpende pensjon eller uførepensjon. Pensjonsordningen gir ansatte rett til fremtidige pensjonsytelser på 66 % av lønn ved fratredelse, maksimert til 12G.

Innskuddsordning

Fra og med 01.03.16 ble alle ansatte (som kunne overføres) overført til innskuddsordning. Innskuddet i ordningen er på 7 % for lønn mellom 0-7,1G og 25,1% for lønn mellom 7,1G og 12G. Pensjonsordningen omfatter også uførepensjon.

Innskuddsordningen omfatter nå 155 (37) aktive.

Avtalefestet førtidspensjon

Bank og finansnæringen har inngått avtale om avtalefestet pensjon (AFP). (Der er ingen personer igjen i den gamle ordningen som balanseføres).

Topplederordning

Se note 28.4.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 12.1 - Forpliktelse og kostnader pensjonsordninger

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
31.12.16				31.12.16	
Kostnad	Forplikt.			Forplikt.	Kostnad
8	24	Ytelsesordning		24	8
4	0	Innskuddsordning		0	4
2	0	AFP		0	2
14	24	Sum		24	14
-74		Engangseffekt ved omdanning			-74
-60	24	Sum forpliktelse og kostnader pensjonsordninger		24	-60

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
31.12.15				31.12.15	
Kostnad	Forplikt.			Forplikt.	Kostnad
13,6	104	Ytelsesordning		104	13,6
0,8	0	Innskuddsordning		0	0,8
1,1	0	AFP		0	1,1
16	104	Sum forpliktelse og kostnader pensjonsordning		104	16

NOTE 12.2 - Risiko ved endringer i økonomiske forutsetninger

Gjennom ytelsesbaserte pensjonsordningene er selskapet eksponert for følgende risikoer:

Investeringsvolatilitet

Pensjonsforpliktelsene er beregnet med en diskonteringsrente satt med utgangspunkt i obligasjonsrentene. Hvis investeringen av pensjonsordningenes midler gir lavere avkastning enn obligasjonsrenten skaper dette en underdekning

Endring i obligasjonsrenten

En reduksjon i obligasjonsrenter vil øke forpliktelsene i pensjonsordningene, dette vil bli delvis utlignet ved en økning i avkastningen på obligasjonsinvesteringene.

Forventet levetid

Utbetalingsforpliktelsen gjelder for det resterende livsløpet til deltakerne i ordningen. En økning i forventet levetid vil lede til en økning i ordningenes forpliktelse. Dette er spesielt vesentlig i den norske ordningen, der inflasjonsjusteringen gir en høyere sensitivitet for endringer i forventet levetid

Plasserte pensjonsmidler

For ordninger organisert gjennom pensjonsforsikringsselskap, sikrer selskapet at pensjonsinvesteringene er forvaltet innenfor et "Asset-liability matching (ALM) rammeverk" som har vært utviklet for å sikre at de langsiktige investeringene er sammenfallende med forpliktelsene i pensjonsordningene. Innenfor ALM rammeverket er det selskapets mål å matche de langsiktige investeringene med forpliktelsene ettersom de forfaller i de respektive valutaene. Selskapet overvåker aktivt hvordan løpetider og den forventede avkastningen matcher pensjonsutbetalingene ettersom de forfaller. Selskapet har ikke endret rutinene knyttet til å overvåke risiko fra tidligere perioder. Investeringene er godt diversifiserte, slik at tap i en enkelt investering ikke vil ha vesentlig påvirkning på ordningenes totale pensjonsmidler.

Morbank og konsern

Plassering av midler i %	31.12.16	31.12.15
Aksjer	20,6 %	7,2 %
Obligasjoner	30,7 %	32,7 %
Pengemarked og lignende	21,0 %	25,6 %
Eiendom	8,8 %	9,9 %

Den verdjusterte avkastningen per 31.12.16 ble 4,1 (4,6) %.

Forventede premiebetaling i pensjonsordninger pr 31.12.16 utgjør 14(16) mill kr.

Forventet durasjon på forpliktelsen er på 34 (28) år med 19 kvinner og 1 mann igjen i ordningen.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Sensitiviteten i beregningene av pensjonskostnader og pensjonsforpliktelsen ved endring i vektet forutsetning

Morbank og konsern

31.12.16

Pensjonskostnader	Diskonteringsrente	Lønnsvekst	Regulering av opptjent pensjon i folketrygden
Basisforutsetninger	2,60 %	2,50 %	2,25 %
Pensjonskostnad (brutto) med basisforutsetningene	14	14	14
Økning med 1 % - poeng	12	16	12
Reduksjon med 1 % -poeng	17	12	15
(ikke for pensjonsreg; pensjonsreg er redusert til 0 %)			

Sensitivitetsanalysen over er basert på endring i en av forutsetningene, gitt at alle andre forutsetninger holdes konstante. I praksis vil dette neppe skje, og endringer i noen av forutsetningene kan samvarierte. Sensitivitetsberegningen er utført ved bruk av samme metode som aktuarberegningen for beregning av pensjonsforpliktelsen i balansen.

Morbank og konsern

31.12.16

Brutto Pensjonsforpliktelse (PBO, NOK mill)	Diskonteringsrente	Lønnsvekst	Regulering av opptjent pensjon i folketrygden
Basisforutsetninger	2,60 %	2,50 %	2,25 %
PBO med basisforutsetningene	24	24	24
Økning med 1 % - poeng	20	27	23
Reduksjon med 1 % - poeng	30	22	24
(ikke for pensjonsreg; pensjonsreg er redusert til 0 %)			

Morbank og konsern

31.12.15

Pensjonskostnader	Diskonteringsrente	Lønnsvekst	Regulering av opptjent pensjon i folketrygden
Basisforutsetninger	2,50 %	2,50 %	2,25 %
Pensjonskostnad (brutto) med basisforutsetningene	16	16	16
Økning med 1 % - poeng	14	16	12
Reduksjon med 1 % -poeng	19	14	17
(ikke for pensjonsreg; pensjonsreg er redusert til 0 %)			

Morbank og konsern

31.12.15

Brutto Pensjonsforpliktelse (PBO, NOK mill)	Diskonteringsrente	Lønnsvekst	Regulering av opptjent pensjon i folketrygden
Basisforutsetninger	2,50 %	2,50 %	2,25 %
PBO med basisforutsetningene	104	104	104
Økning med 1 % - poeng	86	115	101
Reduksjon med 1 % - poeng	129	95	106
(ikke for pensjonsreg; pensjonsreg er redusert til 0 %)			

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 12.3 - Økonomiske forutsetninger

Morbank			Konsern	
2015	2016	Forutsetninger	2016	2015
2,50 %	2,60 %	Diskonteringsrente	2,60 %	2,50 %
2,50 %	2,60 %	Avkastning på pensjonsmidlene	2,60 %	2,50 %
2,50 %	2,60 %	Langsiktig lønnsvekst	2,60 %	2,50 %
2,25 %	2,25 %	Regulering av løpende pensjon	2,25 %	2,25 %
2,25 %	2,25 %	Regulering av folketrygdens grunnbeløp	2,25 %	2,25 %
5,10 %	14,10 %	Arbeidsgiveravgift - sats	14,10 %	5,10 %
50,0 %	50,0 %	Ansatte som vil benytte seg av AFP	50,0 %	50,00 %
1,20 %	1,20 %	Årlig prosentvis avg. for de yrkesaktive	1,20 %	1,20 %
25 år	25 år	Fra og med alder	25 år	25 år
40 år	40 år	Til og med alder	40 år	40 år

Økonomiske forutsetninger som er benyttet ved beregning av pensjonskostnader og forpliktelser ytelsesordning

Diskonteringsrenten for pensjonsforpliktelser skal i henhold til IAS 19 settes til renten på foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet, eller til statsobligasjonsrenten dersom det ikke finnes et dypt marked for foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet. Det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett vurderes å inneha de egenskaper som tilsier at det kan legges til grunn i beregningen av diskonteringsrenten.

NOTE 12.4 - Pensjonsforpliktelse ytelsesordning

Morbank						Konsern				
31.12 2012	31.12 2013	31.12. 2014	31.12. 2015	31.12. 2016		31.12 2016	31.12 2015	31.12 2014	31.12 2013	31.12 2012
Bevegelser pensjonsforpliktelse:										
271	179	203	268	273	Forpliktelse ved periodens begynnelse	273	268	203	179	271
10	6	9	9	2	Årets pensjonsopptjening	2	9	9	6	10
7	7	8	6	2	Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	2	6	8	7	7
0	0	0	0	0	Nye avtaler, AFP	0	0	0	0	0
-100	16	57	-8	-231	Aktuarielt tap/(gevinst)	-231	-8	57	16	-100
-8	-6	-9	-6	-7	Pensjonsutbetalinger	-7	-6	-9	-6	-8
179	203	268	269	39	DBO ved periodens slutt	39	269	268	203	179
Bevegelser pensjonsmidler:										
151	147	153	165	177	Pensjonsmidler ved periodens begynnelse	177	165	153	147	151
7	6	6	4	1	Avkastning på pensjonsmidlene	1	4	6	6	7
-14	-3	0	1	-161	Aktuarielt tap+/- gevinst-	-161	1	0	-3	-14
-2	-2	-2	-2	1	Administrasjonskostnader	1	-2	-2	-2	-2
10	11	13	16	6	Innbetaling	6	16	13	11	10
-5	-6	-5	-6	-7	Pensjonsutbetalinger	-7	-6	-5	-6	-5
147	153	165	178	17	Pensjonsmidler ved periodens slutt	17	178	165	153	147
Avstemming - balanseført pensjonsforpliktelse										
179	203	268	269	39	Forpliktelse ved periodens slutt	39	269	268	203	179
147	153	165	178	17	Pensjonsmidler ved periodens slutt	17	178	165	153	147
-32	-50	-103	-91	-22	Netto pensjonsforpliktelse	-22	-91	-103	-50	-32
1	-2	-4	-13	-2	AGA av netto pensjonsforpliktelse	-2	-13	-4	-2	1
-31	-52	-107	-104	-24	Netto pensjonsforpliktelse inklusiv AGA	-24	-104	-107	-52	-31
0	0	0	0	0	Ikke resultatført virkning av estimatendringer	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	Estimatavvik AGA	0	0	0	0	0
-31	-52	-107	-104	-24	Balanseførte forpliktelser (inkl. AGA)	-24	-104	-107	-52	-31

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 12.5 - Estimatavvik ytelsesordning

Morbank			Konsern	
2015	2016		2016	2015
0	0	+ Aktuarielt tap / (gevinst) på DBO fra demografiske forutsetninger	0	0
0	0	+ Aktuarielt tap / (gevinst) på DBO fra økonomiske forutsetninger	0	0
-7	14	+ Aktuarielt tap / (gevinst) fra estimatavvik	14	-7
5	-10	- Gevinst / (tap) på pensjonsmidler i løpet av året	-10	5
0	-4	- Avkastning på pensjonsmidler eksklusive renteinntekter	-4	0
2	0	+ Administrative kostnader knyttet til å planlegge eiendeler	0	2
0	0	- Estimatavvik innregnet i OCI	0	0
0	0	Estimatavvik ved årets slutt	0	0

NOTE 13 - Netto pensjonskostnad ytelsesordning, innskuddsordning og AFP

Morbank			Konsern	
2015	2016		2016	2015
11	16	Nåverdi av årets pensjonsopptjening	16	11
	-68	- Tidligere pensjonsopptjening	-68	
	-52	= Pensjonsopptjening	-52	
2	1	+ Rentekostnad av påløpte pensjonsforpliktelser	1	2
0	0	- Avkastning på pensjonsmidler	0	0
0	0	+ Administrasjonskostnader	0	0
2	-9	+ Arbeidsgiveravgift	-9	2
16	-60	Netto pensjonskostnad	-60	16

NOTE 14 - Andre driftskostnader

Morbank			Konsern	
2015	2016	Spesifikasjon andre driftskostnader	2016	2015
11	11	Husleie	11	11
3	3	Verditransport	3	3
3	5	Reisekostnader	5	3
1	1	Honorarer ekstern revisjon, (note 15)	1	1
13	11	Andre driftskostnader 1)	20	14
32	31	Sum driftskostnader	40	33

1) I andre driftskostnader i konsernet i 2016 inngår tap på 7 mill kr ved salg av samlet eiendomsmasse i datterselskap.

NOTE 15 - Revisjonshonorar og kostnader bistand ekstern revisor

Morbank			Konsern	
2015	2016	Kostnader revisjon	2016	2015
0,5	0,4	Lovpålagt revisjon	0,8	0,7
0,2	0,2	Andre tjenester, attestasjon og bistand	0,2	0,2
0,0	0	Bistand internrevisor	0	0,0
0,7	0,6	Sum kostnader revisjon og bistand	1,0	0,9

PriceWaterhouseCoopers AS er konsernets valgte revisor.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 16 - Nedskrivninger på utlån og garantier

Morbank			Konsern	
2015	2016	Nedskrivninger	2016	2015
Resultatførte nedskrivninger på utlån, garantier mv.				
25	28	Individuell nedskrivning på utlån, garantier mv til kunder	28	25
7	7	Gruppenedskrivning på utlån, garantier mv til kunder	8	7
32	35	Sum nedskrivning på utlån, garantier mv	36	32
Spesifikasjon av resultatførte nedskrivninger på utlån, garantier mv.				
94	112	Sum nedskrivning til dekning av tap på engasjement 31.12.	117	98
92	94	- Sum nedskrivning til dekning av tap på engasjement 01.01.	98	96
7	7	+/- Periodens endring i gruppenedskrivning	7	7
22	16	+ Konstatert tap som det tidligere år er nedskrevet individuelt for	16	22
2	0	+ Konstatert tap som det tidligere år ikke er nedskrevet individuelt for	0	2
-1	-6	- Inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-6	-1
32	35	Sum nedskrivning på utlån, garantier mv	36	32

NOTE 17 – Skattekostnad

Morbank			Konsern	
2015	2016	Årets skatter	2016	2015
58	66	Betalbar skatt	77	69
-4	1	Endring utsatt skatt ført direkte mot egenkapitalen	1	-4
7	23	Endring utsatt skatt (note 29)	24	7
61	90	Årets skattekostnad	102	72
Spesifikasjon av regnskapsmessig resultat før skatt og årets skattepliktige inntekt				
275	449	Regnskapsmessig resultat før skatt	452	280
-107	-117	Permanente forskjeller	-76	-78
38	-95	Endring midlertidige forskjeller (note 29)	-91	39
206	237	Skattepliktig inntekt	285	241
Avstemming skatt				
275	449	Regnskapsmessig resultat før skatt	452	280
74	117	Skatt beregnet med foretakets veide gjennomsnittlige skattesats	118	76
Skatteeffekt av:				
-23	-34	Skattefrie inntekter	-23	-15
10	7	Ikke fradragsberettiget kostnader	7	11
61	90	Skattekostnad i resultatregnskapet	102	72

Veid gjennomsnitt skattesats i 2016 er 26 % (2015; 27 %)

NOTE 18 - Resultat per egenkapitalbevis

Morbank			Konsern	
2015	2016	Ordinært resultat per egenkapitalbevis	2016	2015
214	359	Resultat av ordinær drift etter skatt	350	208
	-11	Renter fondsobligasjon	-11	
	348	Resultat (ekskl. renter FO)	339	
75,1 %	75,3 %	Egenkapitalbeviserne brøk 01.01	75,3 %	75,1 %
161	262	Egenkapitalbeviserne andel av resultatet i mill. kr.	255	156
8,6	13,8	Resultat per egenkapitalbevis, i kroner	13,5	8,4
8,6	13,8	Utvannet resultat per egenkapitalbevisbevis, i kroner	13,5	8,4

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Helgeland Sparebank gjennomførte i 4. kvartal 2016 en rettet emisjon med en etterfølgende reparasjonsemisjon som samlet gav et nettoproveny på 147 mill kr. Tildeling av nye bevis ble gjort 24. november og 16. desember for reparasjonsemisjonen. Etter emisjonen har eierbrøken økt fra 75,1 % til 76,5 %. Veid gjennomsnitt 75,3 %.

(Fondsobligasjon er klassifisert som egenkapital er holdt utenfor ved beregning av eierbrøk).

Antall egenkapitalbevis har etter emisjonen økt fra 18.700.000 til 20.871.427 stk. Veid gjennomsnitt i 2016 ble 18.941.995 stk egenkapitalbevis.

Resultat per egenkapitalbevis beregnes ved å dele egenkapitalbevisernes andel av netto resultat av ordinær drift etter skatt med et vektet gjennomsnitt av ordinære egenkapitalbevis som har vært utstedt gjennom året.

Utvannet resultat per egenkapitalbevis beregnes ved en reduksjon i resultat per egenkapitalbevis som følge av at man forutsetter at konvertible instrumenter blir konvertert, og at opsjoner eller tegningsretter blir utøvd som følge av at visse betingelser er oppfylt.

NOTE 19 - Kontanter og fordringer på sentralbanker

Morbank			Konsern	
31.12.15	31.12.16		31.12.16	31.12.15
41	43	Kontantbeholdning	43	41
50	50	Innskudd i Norges Bank	50	50
91	93	Sum kontanter og fordringer på sentralbanker	93	91

NOTE 20 - Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

Morbank			Konsern	
31.12.15	31.12.16		31.12.16	31.12.15
507	506	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner *	509	510
500	983	Kreditt Helgeland Boligkreditt AS **	0	0
1.007	1.489	Sum utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	509	510

*) Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner løper i sin helhet til flytende rente.

**) Helgeland Boligkreditt AS er heleid datterselskap av Helgeland Sparebank

NOTE 21 - Utlån til og fordringer på kunder

Morbank			Konsern	
31.12.15	31.12.16	Utlån fordelt på fordringstyper, nominell hovedstol	31.12.16	31.12.15
1.706	2.117	Kasse-/drifts- og brukskreditter	3.049	2.683
314	330	Byggelån	330	314
14.930	15.483	Nedbetalingslån	20.131	18.200
16.950	17.930	Utlån til kunder	23.510	21.197
-19	-30	Individuelle nedskrivninger utlån	-30	-19
16.931	17.900	Utlån til kunder etter individuelle nedskrivninger	23.480	21.178
35	37	Periodiserte renter og amortisering	37	35
-75	-82	Gruppenedskrivninger utlån	-87	-79
16.891	17.855	Utlån og fordringer på kunder til amortisert kost	23.430	21.134
1.295	1.203	Utlån til og fordringer på kunder, nominell hovedstol	1.203	1.295
15	-1	Periodiserte renter og Justering til virkelig verdi	-1	15
1.310	1.202	Utlån til og fordringer på kunder, virkelig verdi	1.202	1.310
18.201	19.057	Netto utlån til og fordringer på kunder	24.632	22.444

Opplysninger om sikkerhet

Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon. Sikkerhet kan være i form av fysisk sikkerhet, garantier, innskudd eller avtaler om motregning. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret og kan være boliger, bygninger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Det tas hensyn til forhold som kan påvirke sikkerhetens verdi, nedskrivninger eller servitutter. Sikringsobjekter i privatmarkedet består i det alt vesentlige av eiendom.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 21.1 - Geografisk fordeling av brutto utlån

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.16	%-andel		31.12.16	%-andel
16.357	85,3 %	Helgeland	20.785	84,0 %
2.796	14,6 %	Norge for øvrig	3.936	15,9 %
16	0,1 %	Utenfor Norge	27	0,1 %
19.169	100 %	Sum brutto utlån	24.748	100 %

Geografisk fordeling av brutto utlån

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.15	%-andel		31.12.15	%-andel
15.481	84,6 %	Helgeland	18.947	84,1 %
2.796	15,3 %	Norge for øvrig	3.566	15,8 %
18	0,1 %	Utenfor Norge	28	0,1 %
18.295	100 %	Sum brutto utlån	22.541	100 %

NOTE 21.2 - Fordeling av brutto utlån mellom personmarked og bedriftsmarked

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.16			31.12.16	
Personmarked	Bedriftsmarked		Personmarked	Bedriftsmarked
21	813	Kasse-, drifts- og brukskreditter	21	813
162	168	Byggelån	162	168
11.058	6.948	Nedbetalingslån og fleksilån	16.552	7.032
11.241	7.929	Brutto utlån til kunder	16.735	8.013

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.15			31.12.15	
Personmarked	Bedriftsmarked		Personmarked	Bedriftsmarked
26	711	Kasse-, drifts- og brukskreditter	26	711
157	157	Byggelån	157	157
10.962	6.282	Nedbetalingslån og fleksilån	15.130	6.360
11.145	7.150	Brutto utlån til kunder	15.313	7.228

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 21.3 - Balanseførte nedskrivninger på utlån og garantier

Morbank			Konsern	
31.12.15	31.12.16		31.12.16	31.12.15
Individuelle nedskrivninger				
24	19	Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier 01.01.	19	24
-9	-13	- Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	-13	-9
0	1	+ Økte individuelle nedskrivninger i perioden, hvor det tidligere er foretatt individuelle	1	0
10	25	+ Nye individuelle nedskrivninger i perioden	25	10
-6	-2	- Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-2	-6
19	30	Sum individuelle nedskrivninger på utlån og garantier 31.12	30	19
18	30	Herav individuelle nedskrivninger på utlån	30	18
1	0	Herav individuelle nedskrivninger på garantier	0	1
Gruppenedskrivninger				
68	75	Gruppenedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier 01.01.	79	72
7	7	+/- Periodens endring i gruppenedskrivninger	8	7
75	82	Gruppenedskrivning til dekning av tap på utlån og garantier 31.12.	87	79
95	112	Sum balanseførte nedskrivninger på utlån og garantier 31.12	117	99

NOTE 21.4 - Utlån, garantier og tap fordelt på næring

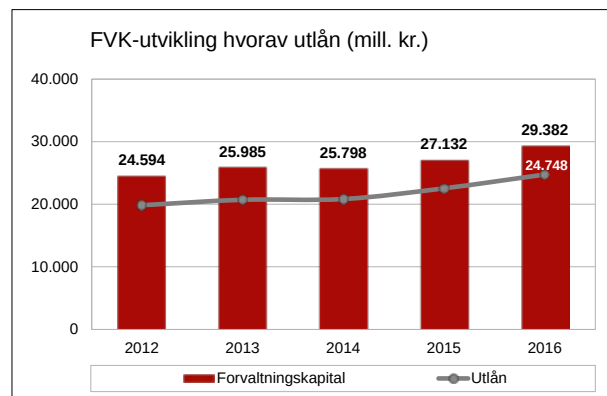
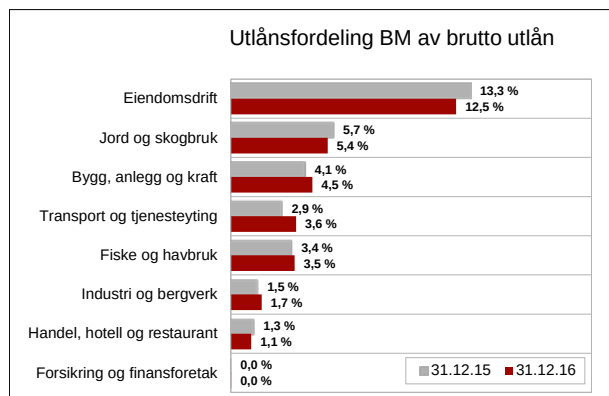
Tapsnivået i personmarkedet er fortsatt lavt og på nivå med bransjens gjennomsnittstall. Inkasso- og oppfølgingsrutiner er implementert. Basert på erfaringstall, bransjetall samt lokale markedsforhold har vi prognosert et forventet tap i personmarkedsporteføljen på 0,05 - 0,1 %.

Det er sterkt fokus og faste gjennomganger i hele organisasjonen på kvalitet i kredittarbeidet og for å bedre forståelsen av god styring og kontroll. For styring og overvåkning av risiko i bedriftsmarkedsporteføljen gjennomføres løpende vurdering av kundeforhold, betalingsevne og sikkerhet ved låneopptak, misligholdsutvikling samt gjennomganger i bankens kredittutvalg. For overvåkning av utvikling av risiko i personkundeporteføljen foretas kvartalsvise analyser av bonitet på nyinnvilgende lån og på totalporteføljen.

Tett oppfølging av større bedriftsmarkeds kunder, overvåkning av utviklingen i bonitet og risiko i porteføljen og for større enkeltengasjementer er videreført som prioritert fokusområde for banken.

Basert på historikk, grundig kjennskap til konsernets engasjement samt lokale markedsforhold har vi prognosert et forventet tap over en femårsperiode på 0,20 - 0,5 % av brutto utlån i næringslivsporteføljen.

Ved prising av engasjement vektlegges kundens betjeningsevne. Det vil følgelig normalt være relativ sammenheng mellom risikoklassifisering og pris på utlån.

Brutto utlån per 31.12.16

Av brutto utlån på 24,7 (22,5) mrd er 8,0 (7,2) mrd utlån til bedriftsmarkeds kunder. Graf ovenfor viser disse utlånene fordelt på næring. 16,7 (15,3) mrd er utlån til personkunder, som hovedsakelig er godt sikrede boliglån. 1,3 mrd. (1,3 mrd.) er utlån til landbrukskunder (tradisjonelt et lavrisikosegment). Av brutto utlån er 84,0 (84,4) % lånt ut til kunder på Helgeland. Av brutto utlån er 22,7 (19,5) % overført til Helgeland Boligkreditt AS. Se note 25.2.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 21.5 - Brutto utlån og garantier er fordelt på næringer og personmarked

Konsern

31.12.16

	Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksponering	Individuelle nedskr.	Mislighold >3 mnd.	Tapsutsatt ikke misligh.
Kommuner og kommuneforetak	1	0	0	0	0	0
Forsikring og finansielle foretak	4	0	0	0	0	0
Jord- og skogbruk	1.328	2	121	2	4	8
Fiske og havbruk	875	34	331	0	1	0
Industri og bergverk	422	30	62	0	3	0
Bygg, anlegg og kraft	1.119	185	236	0	12	1
Handel, hotell og restaurant	279	40	100	3	2	0
Transport og tjenesteytende næringer	894	35	104	14	2	35
Eiendomsdrift	3.091	217	410	8	36	2
Bedriftsmarked	8.013	543	1.364	27	60	46
Personmarked	16.735	15	1.047	3	36	1
Sum	24.748	558	2.411	30	96	47
Herav brutto utlån Helgeland Boligkreditt	5.629					

Konsern

31.12.15

	Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksponering	Individuelle nedskr.	Mislighold >3 mnd.	Tapsutsatt ikke misligh.
Kommuner og kommuneforetak	0	0	0	0	0	0
Forsikring og finansielle foretak	5	0	0	0	0	0
Jord- og skogbruk	1.289	2	103	0	7	0
Fiske og havbruk	766	33	305	0	0	0
Industri og bergverk	341	19	71	4	13	0
Bygg, anlegg og kraft	935	134	205	5	12	1
Handel, hotell og restaurant	293	42	105	4	5	0
Transport og tjenesteytende næringer	646	32	20	0	3	0
Eiendomsdrift	2.953	270	263	1	13	2
Bedriftsmarked	7.228	532	1.072	14	53	3
Personmarked	15.313	20	887	5	35	2
Sum	22.541	552	1.959	19	88	5
Herav brutto utlån Helgeland Boligkreditt	4.313					

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.16

	Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksponering	Individuelle nedskr.	Mislighold >3 mnd.	Tapsutsatt ikke misligh.
Kommuner og kommuneforetak	1	0	0	0	0	0
Forsikring og finansielle foretak	4	0	0	0	0	0
Jord- og skogbruk	1.314	2	121	2	4	8
Fiske og havbruk	873	34	331	0	1	0
Industri og bergverk	419	30	62	0	3	0
Bygg, anlegg og kraft	1.088	185	236	0	12	1
Handel, hotell og restaurant	274	40	100	3	2	0
Transport og tjenesteytende næringer	877	35	96	14	2	35
Eiendomsdrift	3.079	217	410	8	36	2
Bedriftsmarked	7.929	543	1.356	27	60	46
Personmarked	11.241	15	631	3	36	1
Sum	19.170	558	1.987	30	96	47

Morbank

31.12.15

	Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksponering	Individuelle nedskr.	Mislighold >3 mnd.	Tapsutsatt ikke misligh.
Kommuner og kommuneforetak	0	0	0	0	0	0
Forsikring og finansielle foretak	5	0	0	0	0	0
Jord- og skogbruk	1.278	2	103	0	7	0
Fiske og havbruk	763	33	305	0	0	0
Industri og bergverk	338	19	71	4	13	0
Bygg, anlegg og kraft	912	134	205	5	12	1
Handel, hotell og restaurant	287	42	105	4	5	0
Transport og tjenesteytende næringer	608	32	20	0	3	0
Eiendomsdrift	2.959	270	253	1	13	2
Bedriftsmarked	7.150	532	1.062	14	53	3
Personmarked	11.145	20	494	5	35	2
Sum	18.295	552	1.556	19	88	5

NOTE 21.6 - Overførte boliglån til Helgeland Boligkreditt AS (inngår i konsernregnskapet)

Helgeland Boligkreditt AS er bankens heleide boligkreditselskap.

Lån som overføres er godt sikrede boliglån innenfor panteverdi på 75 %. Utlånene flyttes ut av morbankens balanse og over til boligkreditselskapet og medtas i sin helhet i konsernet. 22,7 (19,1) % av brutto utlån eller 33,6 (28,2) % av utlån til personkunder er overført til Helgeland Boligkreditt AS.

Morbank

Konsern

31.12.16			31.12.16	
Bokført verdi	Virkelig verdi		Bokført Verdi	Virkelig Verdi
0	0	Fleksilån, amortisert kost	931	931
0	0	Nedbetalingslån, amortisert kost 1)	4.698	4.698
0	0	Sum boliglån overført til Helgeland Boligkreditt AS	5.629	5.629

1) Tilnærmet lik virkelig verdi

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

Konsern

31.12.15			31.12.15	
Bokført verdi	Virkelig verdi		Bokført Verdi	Virkelig Verdi
0	0	Fleksilån, amortisert kost	976	976
0	0	Nedbetalingslån, amortisert kost 1)	3.337	3.337
0	0	Sum boliglån overført til Helgeland Boligkreditt AS	4.313	4.313

1) Tilnærmet lik virkelig verdi

NOTE 21.7 - Restløpetid Helgeland Boligkreditt AS

Konsern

							31.12.16
	Fra 0-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-3 år	Fra 3-5 år	Over 5 år	Uten Restløpetid	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	997	0	0	997
Lån opptatt av utstedelse av verdipapirer	0	530	2.631	1.600	0	0	4.761
Gjeld uten restløpetid	0	0	0	0	0	13	13
Sum utbetalinger	0	530	2.631	2.597	0	13	5.770
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	0	295	0	0	0	0	295
Utlån og fordringer på kunder	47	156	1.350	450	3.940	0	5.943
Sertifikater og obligasjoner	0	25	0	0	0	0	25
Sum innbetalinger	47	476	1.350	450	3.940	0	6.263
Netto	-47	54	1.281	2.147	-3.928	13	-493

Konsern

							31.12.15
	Fra 0-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-3 år	Fra 3-5 år	Over 5 år	Uten Restløpetid	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	512	0	0	512
Lån opptatt av utstedelse av verdipapirer	0	489	1.820	1.850	0	0	4.159
Gjeld uten restløpetid	0	0	0	0	0	13	13
Sum utbetalinger	0	489	1.820	2.362	0	13	4.684
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	0	211	0	0	0	0	211
Utlån og fordringer på kunder	38	112	1.357	236	2.934	0	4.677
Sum innbetalinger	38	323	1.357	236	2.934	0	4.888
Netto	-38	166	463	2.126	-2.934	13	-204

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 22 - Finansielle instrumenter fordelt på kategori

Konsern

31.12.16

	Fordringer og utlån	Eiendeler til v.v over resultatet	Tilgjengelig for salg	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	93	0	0	0	93
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	509	0	0	0	509
Utlån til og fordringer på kunder	23.430	1.202	0	0	24.632
Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	0	0	3.536	0	3.536
Finansielle derivater	0	0	0	103	103
Sum eiendeler	24.032	1.202	3.536	103	28.873

	Andre finansielle forpliktelser til amortisert kost	Forpliktelser til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	16.173	0	0	16.173
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	6.997	0	0	6.997
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer sikring	2.261	0	0	2.261
Ansvarlig lånekapital	300	0	0	300
Finansielle derivater	0	36	0	36
Sum gjeld	25.731	36	0	25.767

Konsern

31.12.15

	Fordringer og utlån	Eiendeler til v.v over resultatet	Tilgjengelig for salg	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	91	0	0	0	91
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	510	0	0	0	510
Utlån til og fordringer på kunder	21.134	1.310	0	0	22.444
Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	0	0	3.462	0	3.462
Finansielle derivater	0	0	0	127	127
Sum eiendeler	21.735	1.310	3.462	127	26.634

	Andre finansielle forpliktelser til amortisert kost	Forpliktelser til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	14.418	0	0	14.418
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	6.723	0	0	6.723
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer sikring	2.826	0	0	2.826
Ansvarlig lånekapital	300	0	0	300
Finansielle derivater	0	58	0	58
Sum gjeld	24.267	58	0	24.325

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.16

	Fordringer og utlån	Eiendeler til v.v over resultatet	Tilgjengelig for salg	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	93	0	0	0	93
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.489	0	0	0	1.489
Utlån til og fordringer på kunder	17.855	1.202	0	0	19.057
Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	0	0	3.759	0	3.759
Finansielle derivater	0	0	0	103	103
Sum eiendeler	19.437	1.202	3.759	103	24.501

	Andre finansielle forpliktelser til amortisert kost	Forpliktelser til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	16.490	0	0	16.490
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2.721	0	0	2.721
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer sikring	2.261	0	0	2.261
Ansvarlig lånekapital	300	0	0	300
Finansielle derivater	0	36	0	36
Sum gjeld	21.772	36	0	21.808

Morbank

31.12.15

	Fordringer og utlån	Eiendeler til v.v over resultatet	Tilgjengelig for salg	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	91	0	0	0	91
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.007	0	0	0	1.007
Utlån til og fordringer på kunder	16.891	1.310	0	0	18.201
Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	0	0	3.643	0	3.643
Finansielle derivater	0	0	0	127	127
Sum eiendeler	17.989	1.310	3.643	127	23.069

	Andre finansielle forpliktelser til amortisert kost	Forpliktelser til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	14.644	0	0	14.644
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3.232	0	0	3.232
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer sikring	2.826	0	0	2.826
Ansvarlig lånekapital	300	0	0	300
Finansielle derivater	0	58	0	58
Sum gjeld	21.002	58	0	21.060

NOTE 22.1 – Verdipapirgjeld sikring

For verdipapirgjeld med fast rente benyttes normalt verdisikring. Ved inngåelse av sikringsforholdet dokumenterer konsernet sammenhengen mellom sikringsinstrumentene og sikringsobjektene. Konsernet dokumenterer også sin vurdering av hvorvidt derivatene som benyttes er svært effektive i å utligne endringene i virkelig verdi knyttet til sikringsrisiko i sikringsobjektene. Slike vurderinger dokumenteres både ved inngåelse av sikringsforholdet og løpende i sikringsperioden. Banken verdisikrer renterisikoen på individuelt nivå. Endringer i kredittspread inngår ikke i del av sikret risiko. Verdiendringer knyttet til endringer i NIBOR resultatføres og justerer bokført verdi av de sikrede fastrente innlånene løpende. Nominell verdi verdipapirgjeld sikring 2.168 (2.800) mill kr, bokført verdi kost inkl. renter 2.261 (2.826). Hovedstol derivat sikring 2.800 (2.500) mill kr. Netto resultatført gevinst knyttet til sikringsinstrumentene og sikringsobjekter knyttet til den sikrede risikoen var 0,2 mill. kr i 2016 og 0,5 mill. kr i 2015.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 22.2 - Vurdering av virkelig verdi finansielle instrumenter fordelt per nivå

Tabellen viser finansielle instrumenter til virkelig verdi i henhold til verdsettelsesmetode (IFRS13). Endringene krever presentasjon av virkelig verdimålinger pr nivå med følgende nivåinndeling for måling av virkelig verdi. De ulike nivåene er definert som følger:

- Nivå 1 - Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse
- Nivå 2 - Verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) enn notert pris (brukt i nivå 1) for eiendelen eller forpliktelsen
- Nivå 3 - Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder (ikke observerbare forutsetninger)

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige fra en børs, handler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner. Markedsprisen som benyttes for finansielle eiendeler er gjeldende kjøpskurs; for finansielle forpliktelser benyttes gjeldende salgskurs. Disse instrumentene er inkludert i nivå 1.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2.

Ikke børsnoterte aksjer og fastrente utlån er klassifisert under nivå 3. Verdivurdering av aksjer der det ikke er aktivt marked, legges kjente omsetningsverdier til grunn eller siste emisjonskurs. For papirer uten omsetning er verdi satt med utgangspunkt i tilgjengelig regnskapsinformasjon eller lignende. Fastrente utlån er vurdert til virkelig verdi (se for øvrig beskrivelse av verdivurdering Note1).

Hovedstol fastrente utlån per 31.12.16 var 1.202 mill kr og 1.310 mill kr per 31.12.15. Netto renterisiko ved et parallelt renteskift på 1 %-poeng for fastrente utlån og derivater fastrenteutlån var per 31.12.16 er -4,8 mill kr og 3,0 mill kr per 31.12.15.

Det har ikke vært overføringer mellom nivå 1 og 2 i 2016.

Eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>		
31.12.16				31.12.16		
Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Eiendeler						
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet						
0	0	1.202	Utlån til kunder (fastrente) til virkelig verdi	0	0	1.202
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg						
0	3.519	241	Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	0	3.296	241
0	103	0	Finansielle derivater, sikring	0	103	0
0	3.622	1.443	Sum eiendeler	0	3.399	1.443
Forpliktelser						
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet						
	37		Finansielle derivater		37	
0	37	0	Sum forpliktelser	0	37	0
Aksjer	Utlån	Sum	Endring i instrumentene klassifisert nivå 3	Aksjer	Utlån	Sum
227	1.310	1.537	IB	227	1.310	1.537
-19	-329	-348	Avdrag og innfridd lån	-19	-329	-348
12	221	233	Nye lån	12	221	233
21	0	21	Verdiendring	21	0	21
0	0	0	Reklassifisering	0	0	0
241	1.202	1.443	Finansielle instrumenter verdsatt etter nivå 3	241	1.202	1.443

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi

Morbank				Konsern		
31.12.15				31.12.15		
Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Eiendeler						
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet						
0	0	1.310	Utlån til kunder (fastrente) til virkelig verdi	0	0	1.310
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg						
0	3.416	227	Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	0	3.235	227
0	127		Finansielle derivater, sikring	0	127	0
0	3.543	1.537	Sum eiendeler	0	3.362	1.537
Forpliktelser						
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet						
0	58	0	Finansielle derivater	0	58	0
0	58	0	Sum forpliktelser	0	58	0

Aksjer	Utlån	Sum	Endring i instrumentene klassifisert nivå 3	Aksjer	Utlån	Sum
189	1.044	1.233	IB	189	1.044	1.233
0	-259	-259	Avdrag og innfridd lån	0	-259	-259
0	538	538	Nye lån	0	538	538
38	-13	25	Verdiendring	38	-13	25
0	0	0	Reklassifisering	0	0	0
227	1.310	1.537	Finansielle instrumenter verdsatt etter nivå 3	227	1.310	1.537

NOTE 22.3 - Virkelig verdi av finansielle instrumenter

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>			
31.12.15		31.12.16		31.12.16		31.12.15	
Virkelig Verdi	Balanse ført verdi	Virkelig verdi	Balanse ført verdi	Balanse ført verdi	Virkelig verdi	Balanse ført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler							
91	91	93	93	Kontanter og fordringer på sentralbanker	93	93	91
1.007	1.007	1.489	1.489	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	509	509	510
1.310	1.310	1.202	1.202	Utlån til kunder til virkelig verdi	1.202	1.202	1.310
16.906	16.906	17.855	17.855	Utlån til på kunder til amortisert kost 1)	23.430	23.430	21.134
127	127	103	103	Finansielle derivater	103	103	127
3.643	3.643	3.743	3.743	Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgj. for salg	3.536	3.536	3.462
23.084	23.084	24.485	24.485	Totalt	28.873	28.873	26.634
Gjeld							
18	18	250	250	Gjeld til kredittinstitusjoner amortisert kost	252	252	20
11	11	45	45	Innskudd fra og gjeld til kunder til virkelig verdi	45	45	11
14.633	14.633	16.445	16.445	Innskudd fra og gjeld til kunder amortisert kost	16.128	16.128	14.407
2.755	2.826	2.194	2.261	Verdipapirgjeld sikring 2)	2.261	2.194	2.823
3.209	3.232	2.727	2.721	Verdipapirgjeld, amortisert kost (FRN) 2)	6.997	7.003	6.660
301	300	301	300	Ansvarlig lån	300	301	300
58	58	36	36	Finansielle derivater	36	36	58
20.985	21.078	21.998	22.058	Totalt	26.019	25.959	24.212

1) Balanseført verdi amortisert kost utlån til kunder er tilnærmet lik virkelig verdi.

2) For verdipapirgjeld og ansvarlig lån beregnes virkelig verdi ut fra en teoretisk markedsverdivurdering basert på rente –og spreadkurver.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 23 - Finansielle derivater

Generell beskrivelse valuta og renteavtaler

Renteswapper: avtaler om bytte av rentebetingelser for et avtalt beløp over en avtalt periode.

Rente og valutabytteavtaler: avtaler om å bytte valuta- og rentebetingelser over en på forhånd avtalt periode til et avtalt beløp.

Helgeland Sparebank inngår sikringsforretninger med anerkjente norske og utenlandske banker for å redusere egen risiko. Derivatforretninger er knyttet til ordinær bankvirksomhet og gjennomføres for å redusere risiko knyttet til bankens verdipapirgjeld i finansmarkedene og for å avdekke og redusere risiko relatert til kunderettet virksomhet. Kun verdipapirgjeld knyttet til bankens verdipapirgjeldsvirksomhet defineres som "virkelig verdisikringer". Banken benytter seg ikke av kontantstrømsikring.

Bankens styre har fastsatt rammer for maksimal risiko på bankens renteposisjoner. Det er etablert rutiner som sørger for at de fastsatte posisjoner holdes.

De avtaler som konsernet har inngått er renterelaterte derivater. Dette er renteswapper knyttet til verdipapirgjeld fastrente, utlån og bankinnskudd med aksjeavkastning. Begrunnelsen for å bruke renteswap-avtaler er at den positive eller negative verdiendringen på den underliggende posten for det alt vesentlige vil bli oppveid av en motsatt verdiendring i renteswappen.

Finansielle derivater

Morbank

Konsern

31.12.16

31.12.16

Kontrakt				Virkelig verdi		
sum				eiendeler		
Til virkelig verdi over resultatet				forpliktelseser		
sum				eiendeler		
1.196	0	34	Renteswap-avtaler fastrente utlån	1.196	0	34
100	0	3	Renteswap-avtaler rentebærende verdipapirer	100	0	3
1.296	0	37	Sum finansielle derivater til v.v. over resultat	1.296	0	37
2.168	102	0	Renteswap-avtaler fastrente verdipapirgjeld sikring	2.168	102	0
2.168	102	0	Sum finansielle derivater sikring	2.168	102	0

Finansielle derivater

Morbank

Konsern

31.12.15

31.12.15

Kontrakt				Virkelig verdi		
sum				eiendeler		
Til virkelig verdi over resultatet				forpliktelseser		
Sum				eiendeler		
1.486	0	55	Renteswap-avtaler fastrente utlån	1.486	0	55
100	0	3	Renteswap-avtaler rentebærende verdipapirer	100	0	3
1.586	0	58	Sum finansielle derivater til v.v. over resultat	1.586	0	58
2.800	127		Renteswap-avtaler verdipapirgjeld sikring	2.800	127	
2.800	127	0	Sum finansielle derivater sikring	2.800	127	0

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 23.1 - Nettopresentasjon av finansielle eiendeler og forpliktelser

Aktuelle instrumenter for styring av renterisiko vil primært være renteswapper (rentebytteavtaler). Handel i derivater kan gjøres med ulike motparter. For å differensiere motpartsstrukturen benyttes et utvalg av de store bankene/meglerhusene som står for hovedtyngden av omsetningen i renterelaterte produkter i markedet. Banken har anledning til å motregne mellomværende. Beløpene er ikke motregnet i balansen fordi transaksjonene som regel ikke gjøres opp på nettogrunnlag.

					<i>Konsern</i>
					31.12.16
	Brutto finansielle eiendeler	Finansielle eiendeler som er nettoført	Netto finansielle eiendeler i balansen	Finansielle instrumenter	Netto present.
Derivater som eiendeler	103		103	37	66
Derivater som forpliktelser	37		37	-37	0

					<i>konsern</i>
					31.12.15
	Brutto finansielle eiendeler	Finansielle eiendeler som er nettoført	Netto finansielle eiendeler i balansen	Finansielle instrumenter	Netto present.
Derivater som eiendeler	127	0	127	58	69
Derivater som forpliktelser	58	0	58	-58	0

NOTE 24 - Certifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg

<i>Morbank</i>					<i>Konsern</i>
31.12.15	31.12.16		31.12.16	31.12.15	
3.409	3.509	Certifikater og obligasjoner	3.286	3.228	
7	9	Opptjente renter verdipapirer	9	7	
227	241	Aksjer, andeler og egenkapitalbevis	241	227	
3.643	3.759	Sum sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg 1- 2)	3.536	3.462	

1) Tallene representerer maksimal kreditteksponering.

2) Konsernets forsiktige politikk på verdipapirområdet videreføres og verdiendringer på finansielle investeringer forventes å gjenspeile dette. Renteporteføljen utgjør 11,2 (11,9) % av bankens forvaltningskapital.

NOTE 24.1 - Certifikater og obligasjoner tilgjengelig for salg

Bankens portefølje av sertifikater og obligasjoner er vurdert til virkelig verdi, al verdiendringene føres over utvidet resultat.

I den grad det foreligger et aktivt marked for de aktuelle verdipapirer benyttes observerbare markedspriser for å fastsette virkelig verdi.

I henhold til endringer i IAS 39 og IFRS 7, (samt forskrift fra finansdepartementet 16.10.08), ble det gitt anledning til omklassifisering av verdipapirporteføljen til amortisert kost. Helgeland Sparebank har ikke benyttet seg av anledningen til denne omklassifiseringen.

<i>Morbank</i>					<i>Konsern</i>
31.12.16			31.12.16	31.12.16	
Pålydende verdi	Virkelig verdi		Pålydende verdi	Virkelig verdi	
0	0	Obligasjoner utstedt av det offentlige	0	0	
425	424	Certifikater	425	424	
3.087	3.085	Andre ihendehaverobligasjoner	2.865	2.862	
0	9	Opptjente renter verdipapirer	0	9	
3.512	3.518	Sum sertifikater og obligasjoner	3.290	3.295	

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

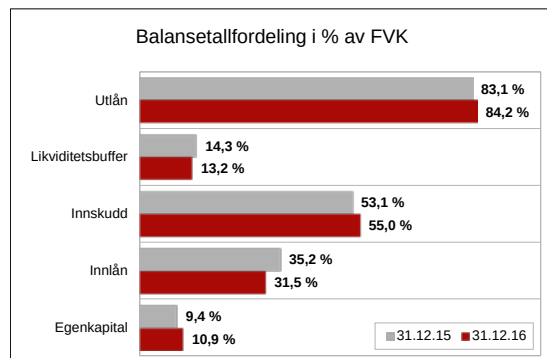
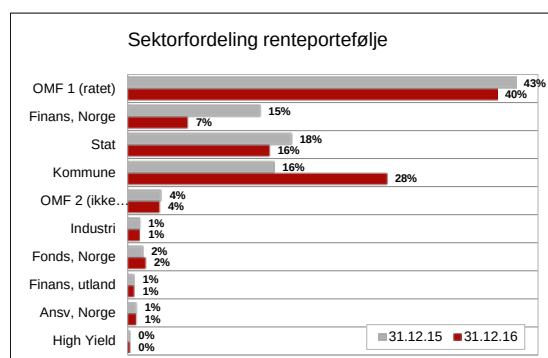
Konsern

31.12.15			31.12.15	
Pålydende verdi	Virkelig verdi		Pålydende verdi	Virkelig verdi
0	0	Obligasjoner utstedt av det offentlige	0	0
225	223	Sertifikater	225	223
3.189	3.186	Andre ihendehaverobligasjoner	3.008	3.005
0	7	Opptjente renter verdipapirer	0	7
3.414	3.416	Sum sertifikater og obligasjoner	3.233	3.235

Helgeland Sparebank har kjøpt obligasjoner fra Helgeland Boligkreditt AS pålydende 247 (181) mill. kr., som er benyttet som sikkerhet for inngåtte bytteavtaler med Norges Bank.

Banken har en forsiktig verdipapirstrategi med fastsatte rammer, bl.a. minimumskrav til rating, både for norske og utenlandske papirer. Rammer og fullmakter revideres årlig og er vedtatt av bankens styre. Konsernets beholdning av sertifikater og obligasjoner er i sin helhet klassifisert som omløpsmiddel. Hensikten med sertifikat- og obligasjonsbeholdningen er å sikre at konsernet har likviditetsreserver. Konsernets verdipapirbeholdning er definert å ikke være handelsportefølje.

Verdipapirporteføljen per 31.12.16 var på 3,3 (3,2) mrd kr og utgjør har en gjennomsnittlig gjenværende løpetid er 2,1 (2,3) år. Avkastning er beregnet av totale renteinntekter for hele porteføljen i prosent av midlere verdipapirportefølje i året. Renter og realisert tap/gevinst obligasjoner er inntektsført med hhv 55 (67) og -6 (6) mill kr i år. All urealisert verdiendring er ført over utvidet resultat. Nedenfor er vist porteføljen for delt på rating klasse og sektorfordelt verdipapirportefølje som begge er innenfor konsernets målkrav.

NOTE 25 - Aksjer, andeler og egenkapitalbevis tilgjengelig for salg

Morbank og konsern

	31.12.16		31.12.15	
	Anskaffelseskost	Bokført verdi	Anskaffelseskost	Bokført verdi
Aksjer – børsnoterte	0	0	0	0
Aksjer – ikke børsnoterte	148	241	136	227
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis	148	241	136	227

Aksjer tilgjengelig for salg - Urealisert verdiendring i porteføljen tilgjengelig for salg føres over utvidet resultat over egenkapitalen. Nedskrivninger under kostpris resultatføres. Når slike gevinster eller tap realiseres, regnskapsføres disse under "netto gevinst/tap på finansielle instrumenter".

NOTE 25.1 - Tilgang og avgang aksjer, andeler og egenkapitalbevis

Morbank og konsern

	31.12.16	31.12.15
Beholdning 1.1 Helgeland Sparebank	227	189
Tilgang	12	5
Avgang	19	0
Justering til virkelig verdi	21	33
Beholdning pr 31.12	241	227

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 26 - Investeringer i datterselskap

						<i>Morbank</i>
						31.12.15
						31.12.16
	Aksjekap.	Antall aksjer	Eierandel	Forretningskontor	Bokført verdi	Bokført verdi
ANS Bankbygg Mo	49	5.591	97 %	Mo i Rana	45	45
Helgeland Boligkreditt AS	290	290	100 %	Mo i Rana	390	290
AS Sparebankbygg	0,1	100	100 %	Sandnessjøen	0,1	0,1
Helgland Spb.eiend.selskap AS	0,1	100	100 %	Mosjøen	0,4	0,4
Helgeland Utviklingsselskap AS	0,5	500	100 %	Mosjøen	8	8
Storgata 73 AS	5,0	74	53 %	Brønnøysund	1	1
Balanseført verdi 31.12.					444	345

Ikke kontrollerende eierinteresse i ANS Bankbygg (3 %) og Storgt. 73 (47 %) er vist som egen linje i regnskapet.

NOTE 26.1 - Spesifikasjon av årets endringer i DS

			<i>Morbank</i>
			31.12.15
			31.12.16
Balanseført verdi 1.1			345
Tilgang/avgang			100
Omklassifiseringer mv			-1
EK-føringer			0
Resultatandel			0
Utbytte			0
Balanseført verdi pr 31.12			444
			345

NOTE 26.2 - Eierandeler i DS

							<i>Morbank</i>
							31.12.16
	Eierandel	Omløpsm.	Anl.mid	Korts.gjeld	Langs.gjeld	Egenkapital	Bokført verdi
ANS Bankbygg Mo	97 %	12	36	0	0	48	45
Helgeland Boligkreditt AS	100 %	5.943	0	980	4.536	427	390
AS Sparebankbygg	100 %	2	10	0	11	0	0.1
Helgland Spb.eiend.selskap AS	100 %	5	16	1	14	6	0.4
Helgeland Utviklingsselskap AS	100 %	12	13	0	22	3	8
Storgata 73 AS	53 %	1	6	0	2	5	1

	Eierandel	Inntekter	Kostnader	Resultat
ANS Bankbygg Mo	97 %	7	7	0
Helgeland Boligkreditt AS	100 %	56	9	33
AS Sparebankbygg	100 %	1	1	0
Helgland Spb.eiend.selskap AS	100 %	2	2	0
Helgeland Utviklingsselskap AS	100 %	2	14	-12
Storgata 73 AS	53 %	1	0	1

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 27 - Tilknyttede selskaper

Helgeland Invest AS

Helgeland Sparebank sitt eierskap i Helgeland Invest AS (HI) er av strategisk karakter. Målsettingen med investeringen er og har vært at tilgang på kapital og kompetanse skal bidra til å utvikle lokalt bedriftsmarked.

Helgeland Sparebank har en eierposisjon i Helgeland Invest AS (HI) på 48,3 %. Banken har vurdert selskapet som et tilknyttet selskap (betydelig innflytelse, men ikke kontroll). Bankens kontrollvurdering er i hovedsak basert på et faktisk eierskap < 50 % og at det vurderes som en reell mulighet å samle et tilstrekkelig flertall blant øvrige eiere til å kunne stemme mot bankens interesser.

Banken er representert i styret til Helgeland Invest AS. Roger Hansen (bedriftsmarkedssjef ved lokalbanken i Sandnessjøen) er styremedlem i selskapet og adm. dir. Lisbeth Flågeng er pt varamedlem.

Videre er det vektlagt at banken ikke er involvert i beslutninger i forhold til porteføljeeinvesteringene i selskapet.

Helgeland Invest AS er av banken vurdert ikke å være et investeringsselskap. Selskapets oppfølging av investeringsporteføljen, spesielt dokumentasjon for evaluering og måling av inntjeningen i porteføljen, tilfredsstiller ikke kravene iht IFRS 10.

Banken omarbeider regnskapet til HI slik at regnskapene til alle tilknyttede selskap i HI omarbeides iht IFRS og måles etter egenkapitalmetoden. Øvrige investeringer måles til virkelig verdi. Banken tar inn det omarbeidede regnskapet til HI etter egenkapitalmetoden både i morbanken og konsernet. Banken har tidlig regnskapsavleggelse og må delvis basere seg på foreløpig prognoser fra HI.

Morbank og konsern

31.12.16

Balanse 100 % eierandel	Omløpsmiddel	Anleggsmiddel	Kortsiktigj.	Lansikt.gj.	Egenkapital
Helgeland Invest AS	20	601	0	0	621
REDE Eiendomsmegling AS	63	37	61	2	37
Sum	83	638	61	2	658

Morbank og konsern

31.12.16

Bankens eierandel	Eierandel	Omløpsmiddel	Anleggsmiddel	Kortsiktigj.	Lansikt.gj.	Egenkapital
Helgeland Invest AS	48,3 %	10	290	0	0	300
REDE AS (inkl. merverdi)	40,0 %	25	15	24	1	14,9
Sum		35	305	24	1	315

Morbank og konsern

31.12.15

Balanse 100 % eierandel	Omløpsmiddel	Anleggsmiddel	Kortsiktigj.	Lansikt.gj.	Egenkapital
Helgeland Invest AS	514	10	0	0	524
REDE Eiendomsmegling AS	5	34	3	2	34
Sum	519	44	3	2	558

Morbank og konsern

31.12.15

Bankens eierandel	Eierandel	Omløpsmiddel	Anleggsmiddel	Kortsiktigj.	Lansikt.gj.	Egenkapital
Helgeland Invest AS	48,3 %	248	5	0	0	253
REDE AS (inkl. merverdi)	40,0 %	2	14	1	1	14
Sum		250	18	1	1	267

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 27.1 - Spesifikasjon av årets endringer i TS

			<i>Morbank og Konsern</i>	
Endring bankes eierandel i Helgeland Invest			31.12.16	31.12.15
Balanseført verdi 1.1			253	235
Justert verdi			0	0
Utbytte			-3	-9
Resultatandel			50	28
Balanseført verdi pr 31.12			300	253

			<i>Morbank og konsern</i>	
Endring bankes eierandel i REDE			31.12.16	31.12.15
Balanseført verdi 1.1			13,6	0
Utbytte			0,0	-0,7
Resultatandel			1,3	-0,7
Merverdi/goodwill			0,0	15,0
Balanseført verdi pr 31.12			14,9	13,6
Sum			315	267

NOTE 27.2 - Resultatandel fra tilknyttede selskap

						<i>Morbank og konsern</i>
						31.12.16
Resultat 100 %		Driftsinnt.	Finanskost.	Andre innt.	Driftskostnad.	Resultat etter skatt
Helgeland Invest AS		108	0	0	5	103
REDE Eiendomsmegling AS		23	1	0	19	3
Sum		131	1	0	24	106

						31.12.16
Resultat bankens eierandel	Eierandel	Driftsinnt	Finanskost.	Andre innt.	Driftskostnad.	Resultat etter skatt
Helgeland Invest AS	48 %	52	0	0	2	50
REDE Eiendomsmegling AS	40 %	9	0	0	8	1
Sum		61	0	0	10	51

Morbank og konsern

						31.12.15
Resultat 100 %		Driftsinnt.	Finanskost.	Andre innt.	Driftskostnad.	Resultat etter skatt
Helgeland Invest AS		67	3	0	6	58
Eiendomsmegleren Helgeland (REDE)		21	0	0	22	-2
Sum		88	3	0	28	56

Morbank og konsern

						31.12.15
Resultat bankens eierandel	Eierandel	Driftsinnt,	Finanskost,	Andre innt,	Driftskostnad.	Resultata
Helgeland Invest AS	48 %	32	1	0	3	28
Eiendomsmegleren Helgeland (REDE)	40 %	8	0	0	9	-1
Sum		41	1	0	12	27

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 27.3 - Mellomværende og transaksjoner mellom banken og TS

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
31.12.15	31.12.16	Mellomværende		31.12.16	31.12.15
Fordringer					
2	3	Utlån til tilknyttede selskaper		3	2
2	3	Sum netto fordringer		3	2
Gjeld					
68	57	Innskudd fra tilknyttede selskaper		57	68
68	57	Sum gjeld		57	68
Transaksjoner					
0	0	Sum renteinntekter fra tilknyttede selskaper		0	0
1	1	Sum rentekostnader fra tilknyttede selskaper		1	1
0	0	Sum utbytte fra tilknyttede selskaper		0	0

NOTE 27.4 - Strategiske investeringer, ikke betydelig innflytelse

Banken har strategiske eierposter i forsikringsselskapet Frende Holding AS (7,9 % eierandel), verdipapirforetaket Norne Securities AS (6,5 % eierandel) og leasingselskapet Brage Finans AS (10,0 % eierandel). Disse selskapene er ikke konsolidert inn i bankens regnskap eller behandlet som tilknyttet selskap.

NOTE 28 - Nærstående parter

Helgeland Sparebank definerer datterselskapene og tilknyttede selskaper som nærstående parter. Transaksjoner mellom morbank, konsernselskaper og tilknyttede selskaper foretas i samsvar med vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper. Opplysningene gis i henhold til IAS 24 for "Opplysninger om nærstående parter". Transaksjoner mot ledende ansatte og tillitsmenn fremkommer i note i årsregnskapet. (Tilknyttede selskap jfr. note 27.2)

NOTE 28.1 - Konserninterne eliminerings / transaksjoner

	<i>Konsern og morbank</i>	
	31.12.16	31.12.15
Resultatregnskap		
Mottatte renter og kredittprovisjonsinntekter fra datterselskap	20	19
Mottatt utbytte / konsernbidrag	39	48
Innskuddsrenter til datterselskap	2	4
Husleiekostnader	8	8
Forvaltingshonoar	6	10
Balanse		
Utlån til datterselskaper	1.030	561
Obligasjon med fortrinnsrett	247	181
Innskudd fra datterselskaper	317	222
Fordring på konsernbidrag	33	38

Vesentlige transaksjoner med nærstående parter per 31.12.16

Helgeland Boligkreditt AS (eierandel 100 %)

Helgeland Sparebank har mottatt konsernbidrag fra boligkredittselskapet på 38,1 (48,1) mill kr.

Overførte lån per 31.12.16 utgjør totalt 5.629 (4.311) mill kr. Obligasjoner med fortrinnsrett i boligkredittselskapet utgjør 4.523 (3.673) mill kr hvorav 247 (181) mill kr er kjøpt av Helgeland Sparebank. Driftskreditt på 1,5 mrd kr er per 31.12.16 trukket med 980 mill kr. I tillegg har selskapet en trekkfasilitet på 1.500 mill kr (med løpetid > ett år) gitt av Helgeland Sparebank. Trekkfasiliteten skal dekke betalingsforpliktelser i

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

sikkerhetsmassen for en rullende 12 måneders periode, og er i sin helhet ubenyttet. Avtalene er inngått etter prisnipp om armlengdes avstand. I konsernregnskapet er effektene av fasilitetene eliminert. I konsernregnskapet er effektene av fasilitetene eliminert. HSB har mottatt konsernbidrag på 38 mill kr i 2016.

Ans Bankbygg Mo (eierandel 97 %)

Banken leier lokaler av ANS Bankbygg og har betalt 4,2 mill kr i 2016. Banken har mottatt utbytte på 0,9 mill kr.

REDE AS (eierandel 40 %)

Banken har mottatt utbytte fra Eiendomsmegleren på 0 (0,7) mill kr.

Helgeland Invest AS (48,3 %)

Note 27 gir utfyllende informasjon om regnskapsmessig effekter av bankens eierposisjon i Helgeland Invest AS.

NOTE 28.2 - Tillitsvalgte og ansattes låneforhold

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
31.12.15	31.12.16	(beløp i tusen kr.)		31.12.16	31.12.15
231	200	Ansatte		295	286
20	31	Styret		35	26
22	29	Forstanderskapet		35	29
273	260	Sum utlån til tillitsvalgte og ansatte		365	341

Rentesats på lån til ansatte har vært lavere enn kunderenten for 2016. Denne lånefordelen utgjør ca. 2,8 mill kr beregnet ut fra max lånebeløp.

NOTE 28.3 - Ledende ansatte

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>		
31.12.16						31.12.16
Lån	Godt-gjørrelse	Pensjons-kostnad	(beløp i tusen kr.)	Pensjons-kostnad	Godt-gjørrelse	Lån
Ledergruppen:						
2.200	2.164	831	Lisbeth Flågeng, administrerende direktør	831	2.164	2.200
1.786	1.100	212	Bjørn-Tore Brønlund, direktør bedriftsmarked	212	1.100	2.017
2.980	1.010	256	Ann Karin Krogli, direktør organisasjonsutvikling	256	1.010	5.522
2.783	1.435	199	Dag-Hugo Heimstad, direktør personmarked	199	1.435	2.783
0	1.000	310	Ranveig Kråkstad, økonomidirektør	310	1.000	0
996	1.142	343	Sverre Klausen, finansdirektør	343	1.142	2.550
1.100	969	208	Anne Ekroll, direktør risikostyring	208	969	1.251
2.200	1.009	111	Øyvind Karlsen, direktør forretningsutvikling	111	1.009	6.305

Adm. direktør og medlemmer av ledergruppen er definert som ledende ansatte

Deler av godtgjørelsen er kompensasjon ved overgang fra ytelsespensjon til innskuddspensjon.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>		
31.12.15				31.12.15		
Lån	Godt-gjørelse	Pensjons-kostnad	(beløp i tusen kr.)	Pensjons-kostnad	Godt-gjørelse	Lån
Ledergruppen:						
1.750	1.882	630	Lisbeth Flågeng, administrerende direktør	630	1.882	1.750
507	988	181	Bjørn-Tore Brønlund, direktør bedriftsmarked	181	988	884
0	876	208	Ann Karin Krogli, direktør organisasjonsutvikling	208	876	1.638
2.546	1.320	288	Dag-Hugo Heimstad, direktør personmarked	288	1.320	2.546
0	877	189	Ranveig Kråkstad, økonomidirektør	189	877	0
1.184	1.009	175	Sverre Klausen, finansdirektør	175	1.009	1.184
1.100	880	228	Anne Ekroll, direktør risikostyring	228	880	1.336
3.768	937	54	Øyvind Karlsen, direktør forretningsutvikling	54	937	5.768

NOTE 28.4 - Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Erklæringen ble vedtatt av styret i Helgeland Sparebank 22. februar 2017 og fremlegges for forstanderskapet 29. mars 2017.

Lønn til administrerende direktør fastsettes av bankens styre, mens lønn til øvrig ledende ansatte fastsettes av administrerende direktør. Det vises til note 28.3 i årsregnskapet vedrørende lønn og godtgjørelse til ledende ansatte. Avlønning skjer i form av fast lønn, naturalytelser og pensjonsordning.

Retningslinjer for godtgjørelse i regnskapsåret 2017

Lønn

Nivå på lederlønnene i Helgeland Sparebank skal være konkurransedyktig, gjøre banken attraktiv som arbeidsgiver og stimulere til økt verdiskaping for banken. Lederlønnene fastsettes i forhold til utøvelse av bankens lederkrav og kjerneverdier, samt ut fra lønnsnivået i regionen og bransjen for øvrig.

Som ledende ansatt har banken definert:

- Adm. direktør
- Ledergruppen for øvrig

Naturalytelser

Art og verdi av naturalytelser skal være på linje med det som er vanlig for ledere i vår bransje. Ledende ansatte har avtale om mobiltelefon, avis, internettabonnement og hjemme-PC. Administrerende direktør og direktør personmarked disponerer firmabil.

Pensjonsordninger

Banken har innskuddsbasert pensjonsordning som også gjelder for ledende ansatte.

Administrerende direktør har rett til å fratre sin stilling ved 60 år, hun gjør bruk av sin pensjonsavtale og slutter 31.08.17. Helgeland Sparebank har forpliktet seg til å betale en årlig førtidspensjon fra fylte 60 til 67 år. Førtidspensjonen skal utgjøre 66 % av avtalt pensjongivende lønn på det tidspunkt som førtidspensjonen skal begynne å løpe.

Alderspensjon fra 67 år skal utgjøre 66 % av pensjonsgrunnlaget (også pensjongivende lønn utover 12 G).

Nytilsatt administrerende direktør følger bankens til en hver tid gjeldende pensjonsordninger.

Bonus, opsjonsavtaler og sluttvederlag

Banken har p.t. ingen forhånds etablerte opsjons-, bonus- eller sluttvederlagsordninger ut over pensjonsordningene.

Redegjørelse for lederlønnspolitik i regnskapsåret 2016

Bankens lederlønnspolitik i 2016 er gjennomført i samsvar med hovedprinsippene som beskrevet i punktet ovenfor om retningslinjer for godtgjørelse.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 28.5 - Styret og kontrollkomite

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.16			31.12.16	
Lån	Godt-gjørelse	(beløp i tusen kr.)	Godt-gjørelse	Lån
Styret:				
0	279	Styreleder Ove Brattbakk	279	0
7.935	178	Styrets nestleder Stein A. Herigstad-Olsen	178	7.935
3.411	100	Bjørn Audun Risøy	100	3.411
1.400	100	Inga Marie Lund	100	1.400
4.085	147	Eva Monica Hestvik	147	4.085
0	100	Nils Terje Furunes	100	0
0	27	Linda Brennbakk - 1.vara fra 01.04.16	27	0
3.553	75	Marianne Steinmo - fra 01.04.16	75	3.553
0	10	Kurt Johansson 2.vara - fra 01.04.16	10	0
3.083	75	Birgitte Lorentzen - ansattevalgt fra 01.04.16	75	3.083
2.200	88	Martin Søreng - ansattevalgt fra 01.04.16	88	3.571
800	10	Bente Johansen - personlig varamedlem fra 01.04.16	10	800
2.200	5	Ole Jørgen Eilertsen - vara ansattevalgt fra 01.04.16	5	2.200
0	25	May Heimdal - ansattevalgt styremedlem til 01.04.16	25	2.500
Kontrollkomiteen:				
0	23	Frank Høyen, leder - til 01.04.16	23	0
3.713	10	Nina lunde - til 01.04.16	10	3.713
0	10	Kåre J. Åsli - til 01.04.16	10	0

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.15			31.12.15	
Lån	Godt-gjøreelse	(beløp i tusen kr.)	Godt-gjøreelse	Lån
Styret:				
0	237	Styreleder Ove Brattbakk fra 01.04.15	237	0
4.780	171	Styrets nestleder Stein A. Herigstad-Olsen fra 01.04.15	171	7.336
3.482	85	Bjørn Audun Risøy fra 01.04.14	85	3.482
1.400	75	Inga Marie Lund fra 01.04.15	75	1.400
0	89	Eva Monica Hestvik fra 01.04.15	89	0
0	83	Nils Terje Furunes fra 01.04.15	73	0
2.513	96	May Heimdal	96	2.513
0	0	Jonas Einar Tetlie, 1. vara fra 01.04.15	0	0
0	10	Marianne Terese Steinmo, 2. vara fra 01.04.15	10	0
5.230	38	Martin Søreng, ansattes vara fra 01.04.15	38	5.852
Kontrollkomiteen:				
0	63	Frank Høyen, leder	63	0
0	39	Nina lunde	39	0
0	39	Kåre J. Åsli	39	0

Styremedlemmer som er gått ut av sine verv i 2015:

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.15			31.12.15	
Lån	Godt-gjøreelse	(beløp i tusen kr.)	Godt-gjøreelse	Lån
0	64	Styreleder Thore Michalsen til 01.04.15	64	0
89	21	Gislaug Øygarden til 01.04.15	21	89
198	21	Monica Skjellstad til 01.04.15	21	3.219
0	4	Tone Helen Hauge, 2. vara til 01.05.15	4	0
2.206	11	Svein Hansen, ansatte vara til 01.04.15	11	2.206

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.16

Konsern

31.12.16

Lån	Godt- gjørelse	(beløp i tusen kr.)	Godt- gjørelse	Lån
Leder forstanderskapet				
0	45	Per Gunnar Hjorthen	45	0
Innskytervalgte				
0	12	Helge Stanghelle	12	0
3.145	10	Marianne Steinrud	10	3.145
71	8	Ingvar Møllersen	8	296
3.085	9	Wenche Drevland	9	3.085
0	0	Geir Hogne Bonsaksen	0	1.951
1.012	5	Sten Oddvar Solhaug fra 01.04.16	5	1.012
0	3	John Luktvasmo fra 01.04.16	3	0
0	3	Torill Beate Risøy fra 01.04.16	3	0
Egenkapitalbevisiere				
1.904	8	Inger Lise Strøm	8	4.136
0	11	Anne Paasche Jakobsen	11	0
0	0	Lars Martin Lunde	0	0
2.148	0	Toril Mevold	0	3.348
0	3	Brynjar Forbergskog	3	0
0	8	Tom Svendsen	8	0
1.281	28	Øyvinn Trønsdal	28	1.875
0	23	Frank Høyen	23	0
0	0	Inger Lise Larsen	0	0
Ansatte				
2.661	3	Nils Sagrabb	3	2.661
3.465	16	Roger Ditlefsen	16	3.465
2.500	8	Einar Eliassen	8	2.500
1.851	8	Sten Åge Rørmark	8	1.851
2.040	3	Morten Myran	3	2.040
1.314	8	Tore Stamnes	8	1.603

Forstanderskapsmedlemmer som er gått ut som tillitsvalgt i 2016:

Lån	Godt- gjørelse	(beløp i tusen kr.)	Godt- gjørelse	Lån
Innskytervalgte				
0	0	Kjell Idar Juvik til 01.04.16	0	0
0	134	Håmund Ivaarud død 03.06.16	13	0
Offentlig oppnevnte				
2.387	11	Mildrid Søbstad til 01.04.16	11	2.387
0	0	Ricard A Dagsvik til 01.04.16	0	0

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

Konsern

31.12.15

31.12.15

Lån	Godt- gjørelse	(beløp i tusen kr.)	Godt- gjørelse	Lån
Leder forstanderskapet				
0	38	Per Gunnar Hjorthen fra 01.04.15	38	0
Innskytervalgte				
0	4	Helge Stanghelle	4	0
0	0	Kjell Idar Juvik	0	0
0	4	Marianne Steinrud	4	0
110	4	Ingvar Møllersen	4	338
3.191	6	Wenche Drevland fra 01.04.15	6	3.191
0	2	Geir Hogne Bonsaksen fra 01.04.15	2	871
594	4	Sten Oddvar Solhaug	4	594
0	4	Torill Risøy	4	0
0	0	Håmund Ivarrud	0	0
Offentlig oppnevnte				
0	2	Mildrid Søbstad fra 01.04.15	2	0
0	2	Richard A. Dagsvik fra 01.04.15	2	0
0	2	Johanna-Franziska Wika	2	0
Egenkapitalbevisiere				
2.000	2	Inger Lise Strøm fra 01.04.15	2	4.285
0	8	Anne Paasche Jakobsen	8	0
0	0	Lars Martin Lunde fra 01.04.15	0	0
2.193	2	Toril Mevold fra 01.04.15	2	3.175
0	4	Brynjar Forbergskog	4	0
0	0	Tom Svendsen	0	0
0	0	Svein G. Nybø	0	0
0	21	Øyvinn Trønsdal	21	661
0	0	Frank Høyen	0	0
208	4	John Arne Warholm	4	208
0	4	Harald Svendsen	4	0
0	2	Alf Gilroy Joannessen	2	0
0	0	Inger Lise Larsen	0	0
Ansatte				
2.749	2	Nils Sagrabb fra 01.04.15	2	2.749
3.560	8	Roger Ditlefsen	8	3.560
2.179	4	Einar Eliassen	4	2.179
1.893	2	Sten Åge Rørmark fra 01.04.15	2	1.893
1.918	4	Morten Myran	4	1.918
1.388	4	Tore Stamnes	4	1.703

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 29 - Utsatt skattefordel

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.15	31.12.16	Midlertidige forskjeller:	31.12.16	31.12.15
Positive midlertidige forskjeller				
50	46	Øvrige midlertidige forskjeller	46	50
50	46	Sum positive midlertidige forskjeller	46	50
13	12	Utsatt skatt	12	13
Negative midlertidige forskjeller				
8	5	Nedskrivninger rentebærende verdipapirer	5	8
15	15	Driftsmidler	32	25
104	24	Pensjonsforpliktelse	24	104
56	40	Andre forskjeller	40	59
183	84	Sum negative midlertidige forskjeller	101	196
0	0	Fremførbart underskudd	0	0
183	84	Sum negative midlertidige forskjeller	101	196
46	21	Utsatt skattefordel	25	49
33	10	Netto utsatt skattefordel	14	37

Utdeling av utbytte til morbankens egenkapitalbevisiere påvirker verken konsernets betalbare eller utsatte skatt.

Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer ved utgangen av regnskapsåret mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved bruk av gjeldsmetoden. Utsatt skatt nettoføres når konsernet har en juridisk rett til å motregne utsatt skattefordel mot utsatt skatt i balansen.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 30 - Varige driftsmidler

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>		
31.12.16			31.12.16		
Totalt	Maskiner, utstyr, inventar og biler	Bygninger og annen fast eiendom		Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner, utstyr, inventar og biler
255	194	61	Anskaffelseskost per 01.01.16	235	198
21	21	0	Tilgang	8	23
18	17	1	Avgang	44	17
258	198	60	Anskaffelseskost per 31.12.16	199	204
219	166	53	Akk. av- og nedskrivninger per 01.01.16	127	168
12	11	1	Årets avskrivninger	8	11
18	17	1	Avgang akk. av- og nedskrivninger	17	17
213	160	53	Akk. av- og nedskrivning per 31.12.16	118	162
45	38	7	Bokført verdi per 31.12.16	81	42
	10-33 %	3-4 %	Prosentsetter for ordinære avskrivninger	3-4 %	10-33 %
	3-10 år	30 år	Økonomisk levetid *)	30 år	3-10 år

*) Økonomisk levetid for det enkelte driftsmiddel er lagt til grunn.

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>		
31.12.15			31.12.15		
Totalt	Maskiner, utstyr, inventar og biler	Bygninger og annen fast eiendom		Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner, utstyr, inventar og biler
315	252	63	Anskaffelseskost per 01.01.15	234	245
14	14	0	Tilgang	3	25
74	72	2	Avgang	2	72
255	194	61	Anskaffelseskost per 31.12.15	235	198
283	229	54	Akk. av- og nedskrivninger per 01.01.15	126	225
12	11	1	Årets avskrivninger	3	17
76	74	2	Avgang akk. av- og nedskrivninger	2	74
219	166	53	Akk. av- og nedskrivning per 31.12.15	127	168
36	28	8	Bokført verdi per 31.12.15	108	30
	10-33 %	3-4 %	Prosentsetter for ordinære avskrivninger	3-4 %	10-33 %
	3-10 år	30 år	Økonomisk levetid *)	30 år	3-10 år

*) Økonomisk levetid for det enkelte driftsmiddel er lagt til grunn.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 31 - Andre eiendeler

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.15	31.12.16		31.12.16	31.12.15
0	5	Diverse interimskonti	5	0
2	1	Diverse debitorer	1	2
4	4	Forskuddsbetalte kostnader	6	4
46	46	Overtatte eiendommer	46	46
52	56	Sum andre eiendeler	58	56

NOTE 32 - Utenlandsk valuta

Konsern og morbank

Konsernet har en ikke vesentlig beholdning av utenlandsk valuta tilgjengelig i minibank. Konsernet har ingen transaksjoner i utenlandsk valuta av betydning, men har stilt garanti for valutalån forvaltet av valutabank på vegne av Helgeland Sparebank. Se note 2.3.1, valutarisiko.

NOTE 33 - Gjeld til kredittinstitusjoner

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.15	31.12.16		31.12.16	31.12.15
18	0	Gjeld til kredittinstitusjoner uten løpetid	2	20
0	250	Andre langsiktige lån	250	0
18	250	Sum gjeld til kredittinstitusjoner	252	20

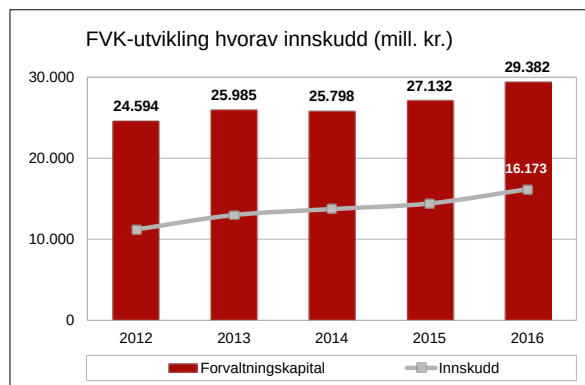
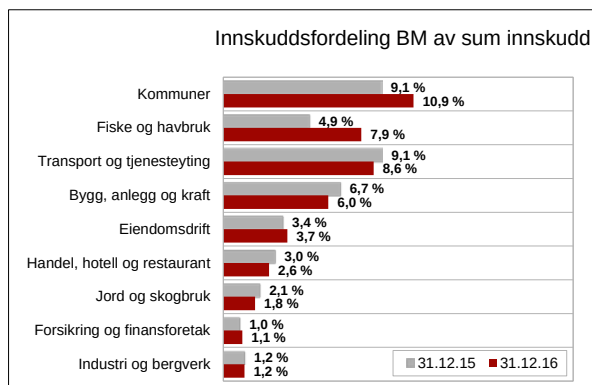
NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 34 - Innskudd fra kunder

NOTE 34.1 - Innskudd fra kunder fordelt på næring

Morbank					Konsern			
%	31.12.15	%	31.12.16	Innskudd fordelt på næring	31.12.16	%	31.12.15	%
2,4 %	345	3,0 %	492	Forsikring og finansielle foretak	175	1,1 %	138	1,0 %
8,9 %	1.306	10,7 %	1.758	Fylkeskommuner og kommuner	1.758	10,9 %	1.306	9,1 %
2,1 %	303	1,8 %	293	Jord- og skogbruk	293	1,8 %	303	2,1 %
4,9 %	712	7,7 %	1.276	Fiske og havbruk	1.276	7,9 %	712	4,9 %
1,2 %	178	1,2 %	195	Industri og bergverk	195	1,2 %	178	1,2 %
6,6 %	966	5,9 %	970	Bygg, anlegg og kraft	970	6,0 %	966	6,7 %
2,9 %	429	2,6 %	422	Varer, hotell og restaurant	422	2,6 %	429	3,0 %
8,9 %	1.310	8,4 %	1.389	Transport og tjenesteytende næringer	1.389	8,6 %	1.310	9,1 %
3,5 %	511	3,6 %	591	Eiendomsdrift	591	3,7 %	492	3,4 %
41,4 %	6.060	44,8 %	7.386	Næring	7.069	43,7 %	5.834	40,5 %
58,6 %	8.584	55,2 %	9.104	Personmarked	9.104	56,3 %	8.584	59,5 %
100 %	14.644	100,0 %	16.490	Sum	16.173	100,0 %	14.418	100 %

Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner pålegger alle sparebanker å være medlem av Bankenes Sikringsfond. Fondet plikter å dekke tap som en innskyter har på innskudd i en medlemsinstitusjon med inntil 2 mill. kr. av det samlede innskudd, i underkant av 60 % av samlet innskuddsvolum.

Innskudd fra kunder per 31.12.16

Innskudd fra kunder utgjør 16,2 (14,4) mrd, herav 7,1 (5,8) mrd er innskudd fra bedriftsmarkedskunder. Grafen ovenfor viser sektorfordeling, med vekst i kommunal sektor og havbruk. Andel av innskudd fra personkunder utgjør 56,3 (59,5) %. Av innskuddene er 91,0 (91,1) % innskudd fra kunder på Helgeland.

NOTE 34.2 - Innskudd fra kunder, geografisk fordeling

Morbank				Konsern	
31.12.16	%-andel			31.12.16	%-andel
15.029	91,1 %	Helgeland		14.712	91,0 %
1.349	8,2 %	Norge for øvrig		1.349	8,3 %
112	0,7 %	Utenfor Norge		112	0,7 %
16.490	100,0 %	Sum		16.173	100,0 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.15	%-andel		31.12.15	%-andel
13.341	91,1 %	Helgeland	13.135	91,1 %
1.195	8,2 %	Norge for øvrig	1.176	8,2 %
108	0,7 %	Utenfor Norge	107	0,7 %
14.644	100,0 %	Sum	14.418	100,0

NOTE 34.3 - Innskudd fra kunder, ulike innskuddsformer

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.15	31.12.16		31.12.16	31.12.15
5.837	6.278	Ordinære vilkår uten oppsigelse uten avtalt løpetid	6.278	5.837
7.864	9.108	Spesielle vilkår kundeinnskudd uten avtalt løpetid	8.791	7.638
943	1.059	Spesielle vilkår kundeinnskudd med avtalt løpetid	1.059	943
0	45	Likviditetsinnskudd kunder med avtalt løpetid	45	0
14.644	16.490	Sum innskudd fra og gjeld til kunder	16.173	14.418

NOTE 35 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.15	31.12.16		31.12.16	31.12.15
6.328	5.647	Obligasjonslån	10.204	10.049
-270	-665	Egne obligasjoner	-946	-500
6.058	4.982	Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	9.258	9.549

NOTE 35.1- Spesifikasjon av obligasjonslån

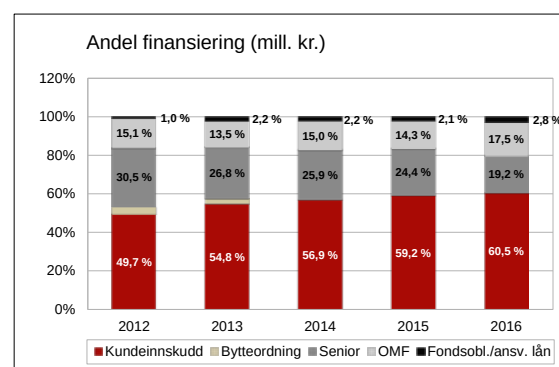
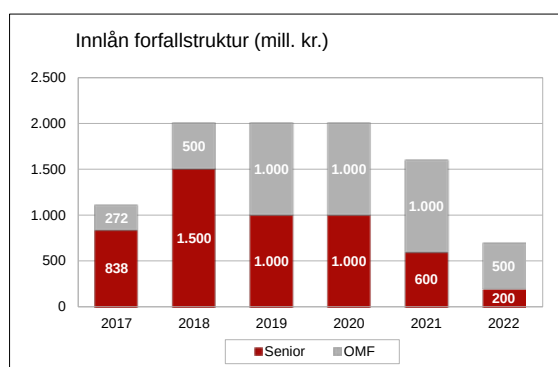
				<i>Konsern</i>
				31.12.16
	Forfall	Verdipapirgjeld	Egenbeholdning	Netto pålydende
Obligasjonslån FRN	2017	1.553	761	792
Obligasjonslån, fast rente	2017	500	182	318
Obligasjonslån FRN	2018	1.500	0	1.500
Obligasjonslån, fast rente	2018	500	0	500
Obligasjonslån, fast rente	2019	500	0	500
Obligasjonslån FRN	2019	1.500	0	1.500
Obligasjonslån, fast rente	2020	500	0	500
Obligasjonslån FRN	2020	1.500	0	1.500
Obligasjonslån FRN	2021	1.000	0	1.000
Obligasjonslån, fast rente	2021	350	0	350
Obligasjonslån FRN	2022	700	0	700
Sum obligasjonslån		10.103	943	9.160

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Konsern

31.12.15

	Forfall	Verdipapirgjeld	Egenbeholdning	Netto pålydende
Obligasjonslån FRN	2016	1.000	116	884
Obligasjonslån, fast rente	2016	1.000	98	902
Obligasjonslån FRN	2017	1.800	270	1.530
Obligasjonslån, fast rente	2017	500	0	500
Obligasjonslån FRN	2018	1.300	15	1 285
Obligasjonslån, fast rente	2018	500	0	500
Obligasjonslån, fast rente	2019	400	0	400
Obligasjonslån FRN	2019	1.300	0	1.300
Obligasjonslån, fast rente	2020	400	0	400
Obligasjonslån FRN	2020	1.400	0	1.400
Obligasjonslån FRN	2021	400	0	400
Sum obligasjonslån		10.000	499	9.501

Finansiering

Likviditetsrisikoen reduseres gjennom å spre verdipapirgjelden på ulike- markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. Konsernets andel av langsiktig funding per 31.12.16 var 88,2 (81,4) %.

Obligasjoner med fortrinnsrett inngår i verdipapirgjeld i konsernet med 4.276 (3.492) mill kr. LTV i sikkerhetsmassen 53 (53) %. Innskudd er viktig finansieringskilde og konsernet har god innskuddsdekning.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Spesifikasjon av obligasjonslån

<i>Morbank</i>				
31.12.16				
	Forfall	Verdipapirgjeld	Egenbeholdning	Netto pålydende
Obligasjonslån frn	2017	1.000	480	520
Obligasjonslån, fast rente.	2017	500	182	318
Obligasjonslån frn.	2018	1.000		1.000
Obligasjonslån, fast rente	2018	500		500
Obligasjonslån, fast rente	2019	500		500
Obligasjonslån frn.	2019	500		500
Obligasjonslån, fast rente	2020	500		500
Obligasjonslån frn.	2020	500		500
Obligasjonslån, fast rente	2021	350		350
Obligasjonslån frn.	2022	200		200
Sum obligasjonslån		5.550	662	4.888

Spesifikasjon av obligasjonslån

<i>Morbank</i>				
31.12.15				
	Forfall	Verdipapirgjeld	Egenbeholdning	Netto pålydende
Obligasjonslån frn.	2016	500	71	429
Obligasjonslån, fast rente	2016	1.000	98	902
Obligasjonslån frn	2017	1.000	100	900
Obligasjonslån, fast rente.	2017	500	0	500
Obligasjonslån frn.	2018	1.000	0	1.000
Obligasjonslån, fast rente	2018	500	0	500
Obligasjonslån, fast rente	2019	500	0	500
Obligasjonslån frn.	2019	400	0	400
Obligasjonslån, fast rente	2020	400	0	400
Obligasjonslån frn.	2020	400	0	400
Sum obligasjonslån		6.200	269	5.931

NOTE 35.2 - Ubenyttede trekkfasiliteter

<i>Konsern og morbank</i>		
	31.12.16	31.12.15
Kortsiktig trekkfasilitet, 1år	300	300
Sum ubenyttede trekkfasiliteter	300	300
Konsernets samlede likviditetsreserver vurderes å være tilfredsstillende.		
Konsernet har i tillegg:	31.12.16	31.12.15
Overskuddslikviditet i Norges Bank pr 31.12	49	50

Obligasjoner til flytende rente; rente fastsettes forskuddsvis for 3 måneder av gangen og belastes renteutgifter. Konsernets obligasjoner tilbakebetales ved forfall, dersom avtale tillater det og konsernet ønsker det kan lånet tilbakebetales tidligere. Ingen av konsernets senior

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

obligasjoner er sikret. Konsernet har ikke misligholdt lånte midler i løpet av regnskapsåret. Det gjelder både hovedstol, betaling av renter og/eller innløsningsbeløp.

NOTE 36 - Andre forpliktelser

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
31.12.15	31.12.16			31.12.16	31.12.15
31	36	Annen kortsiktig gjeld		36	31
56	65	Betalbar skatt		70	63
87	101	Sum annen gjeld		106	94
16	13	Påløpte feriepengar og arbeidsgiveravgift		13	16
16	13	Andre påløpte kostnader		14	16
32	26	Sum påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter		27	32
104	23	Netto pensjonsforpliktelser (note 12)		23	104
1	0	Avsetning til tap på garantier		0	1
105	23	Sum påløpte forpliktelser		23	105
224	150	Sum andre forpliktelser		156	232

Pantstillelser

Oversikt over konsernets pantstillelser fremkommer av note 41.

Forpliktende avtaler om anskaffelser av eiendom, anlegg og utstyr.

Per 31.12.16 hadde konsernet ikke inngått vesentlige forpliktende avtaler om anskaffelse av eiendom, anlegg og utstyr.

Pågående rettsvister

Helgeland Sparebank har ikke vært involvert i forvaltningssaker, retterganger eller voldgiftssaker de siste 12 måneder, og banken har heller ikke kjennskap til at det er anlagt eller varslet slike saker, som kan få eller som i den senere tid har hatt vesentlig innvirkning på bankens og/eller konsernets finansielle stilling eller lønnsomhet.

NOTE 37.1 - Ansvarlig lånekapital

<i>Morbank</i>					<i>Konsern</i>	
Instrument	Opptaksår	Pålydende	Rente	Innløsningsrett	31.12.16	31.12.15
Ansvarlig lån	2013	MNOK 300	3 mnd. nibor +200bp	Soft call 12.06.18	300	300
					300	300

NOTE 37.2 - Fondsobligasjonslån , klassifisert som egenkapital

<i>Morbank</i>					<i>Konsern</i>	
Instrument	Opptaksår	Pålydende	Rente	Innløsningsrett	31.12.16	31.12.15
Fondsobligasjon	2013	MNOK 220	3 mnd. nibor +520bp	Soft call 28.03.17	143	219
Fondsobligasjon	2016	MNOK 300	3 mnd. nibor +440bp	Soft call 01.12.21	300	0
					443	219

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 38 - Kapitaldekning

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.15	31.12.16		31.12.16	31.12.15
187	208	Egenkapitalbeviskapital	208	187
845	971	Overkursfond	971	845
-4	-3	Egne egenkapitalbevis	-3	-4
0	443	Fondsobligasjon	443	0
1.028	1.619	Sum innskutt kapital	1.619	1.028
466	516	Grunnfond	516	466
281	335	Fond for urealisert gevinster	335	281
29	40	Gavefond	40	29
425	575	Utjevningsfond	575	425
52	78	Avsatt utbytte	78	52
0	0	Annen egenkapital	45	54
1.253	1.544	Sum opptjent egenkapital	1.589	1.307
2.281	3.163	Sum balanseført egenkapital	3.208	2.335
	-444	Fondsobligasjon	-444	0
-33	-9	Utsatt skattefordel	-13	-37
-38	-19	Eierandel i finansinstitusjoner, ikke vesentlig eierandel	-19	-37
23	8	Overgangsregel; andel fradrag for ikke vesentlig eierandel	8	22
-60	-93	Utbytte / gaver, avsatt til utdeling / min.int.	-93	-60
2.173	2.606	Sum ren kjernekapital	2.647	2.223
-12	-6	Eierandel i finansinstitusjoner	-6	-11
-11	-4	Overgangsregel; andel fradrag for ikke vesentlig eierandel	-4	-10
220	443	Fondsobligasjon	443	220
2.370	3.039	Sum kjernekapital	3.080	2.422
300	300	Ansvarlig lånekapital	300	300
-7	-3	Eierandel i finansinstitusjoner	-3	-6
-11	-4	Overgangsregel; andel fradrag for ikke vesentlig eierandel	-4	-11
0	0	Øvrige	0	0
282	293	Sum tilleggskapital	293	283
2.652	3.332	Sum netto ansvarlig kapital	3.373	2.705
13,931	15,381	Vektet beregningsgrunnlag	16,439	14,676
15,60 %	16,94 %	Ren kjernekapitaldekning i %	16,10 %	15,15 %
17,01 %	19,76 %	Kjernekapital	18,74 %	16,50 %
19,04 %	21,66 %	Totalkapitaldekning	20,52 %	18,43 %

Kapitaldekning for 2016 er i.h.t. Basel III

Basel III og kapitaldekningsreglene

Helgeland Sparebank har valgt standardmetoden for beregning av kredittrisiko og basismetoden ved beregning av operasjonell risiko.

Bankvirksomhet innebærer risiko på mange områder. God risiko og kapitalstyring er et sentralt strategisk virkemiddel i Helgeland Sparebank. Som en del av Basel III er det for de ulike risikoområder vurdert behov for tilleggskapital. Vurderingene er underbygget med ulike interne vurderinger og beregningsmodeller. Dette er oppsummert i bankens ICAAP, som er styret sitt dokument for dokumentasjon av beregnet kapitalbehov og plan for kapitalstyring. Ut fra disse vurderingene har banken fastsatt mål for kjernekapitaldekning.

Vektingen av konsernets eiendels- og utenom balanseposter er foretatt i henhold til regler i Basel III, fastsatt av Finanstilsynet.

Kapitaldekningen viser konsernets soliditet i forhold til risikovektet balanse.

Banken er i dialog med Finanstilsynet vedr. Pilar 2 - tillegg, men har pt ikke mottatt endelig vurdering.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.15	31.12.16		31.12.16	31.12.15
0	0	Stater og sentralbanker	0	0
35	133	Lokale og regionale myndigheter	133	35
439	407	Institusjoner	190	211
399	715	Foretak	715	398
1.828	1.296	Massemarkedsengasjementer	1.389	1.896
8.591	9.698	Engasjementer med pant i eiendom	11.677	10.121
78	104	Forfalte engasjementer	104	78
535	621	Obligasjoner med fortrinnsrett	144	149
0	0	Andeler i verdipapirfond	0	0
958	1.058	Egenkapitalposisjoner	636	521
96	104	Øvrige engasjementer	170	218
12.959	14.136	Beregningsgrunnlag kredittrisiko	15.159	13.628
968	1.102	Beregningsgrunnlag operasjonell risiko	1.137	1.045
4	143	CVA tillegg	143	4
13.931	15.381	Totalt beregningsgrunnlag	16.439	14.676

Kapitalbehovet er beregnet ut fra standardmetoden for beregning av kredittrisiko og basismetoden ved beregning av operasjonell risiko. Kapitalkrav Basel III

NOTE 38.1 - Kapitalstyring

		<i>Konsern</i>
Bankens styre har vedtatt en kapitalplan for 2017 - 2021, hvor tilfredsstillelse av kapitalkravene i CRD IV er sentralt. Styret har fastsatt nye kapitalmål, der målsettingen er en ren kjernekapitaldekning (konsern) på minimum 14,5 % og en totalkapitaldekning på minimum 18,0 %.		
Konsernet styrket sin kapitaldekning etter emisjoner i 2016. Ren kjernekapitaldekning ble 16,1 (15,2) %, som er godt over lovbestemt minstekrav på 11,5 % fra 1. juli 2016. Kjernekapitaldekningen ble 18,7 (16,5) %, Totalkapitalen ble 20,5 % per 31.12.16 mot 18,4 % pr 31.12.15.		
Call fondsobligasjon i 2017 vil redusere kjernekapitalen og totalkapitalen noe.		

NOTE 39 – Egenkapitalbevis

NOTE 39.1 - Fordeling av egenkapitalbevis etter antall egenkapitalbevis

		<i>Morbank</i>		<i>31.12.16</i>
		Egenkapitalbevisere		Egenkapitalbevis
Fordeling etter antall egenkapitalbevis	Antall	Andel %	Antall	Andel %
1 –1 000	1.506	73,9 %	459.531	2,2 %
1 001 –10 000	430	21,1 %	1.307.272	6,3 %
10 001 –50 000	61	3,0 %	1.154.322	5,5 %
50 001 –100 000	20	1,0 %	1.392.149	6,7 %
> 100 001	20	1,0 %	16.558.153	79,3 %
Sum	2.037	100,0 %	20.871.427	100,0 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

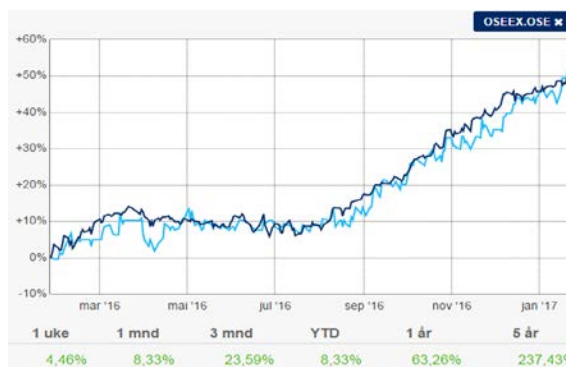
31.12.15

Fordeling etter antall egenkapitalbevis	Egenkapitalbevisiere		Egenkapitalbevis	
	Antall	Andel %	Antall	Andel %
1 –1 000	1.622	76,4 %	489.108	2,6 %
1 001 –10 000	422	19,9 %	1.246.984	6,7 %
10 001 – 50 000	48	2,3 %	914.416	4,9 %
50 001 –100 000	13	0,6 %	914.266	4,9 %
100 001 – 500 000	18	0,8 %	15.135.226	80,9 %
Sum	2.123	100,0 %	18.700.000	100,0 %

Omsetning av Helgelands Sparebanks egenkapitalbevis

Kurs per 31.12.16 var kr. 81,0 (59,0) per egenkapitalbevis. Graf for kursutvikling for Helgeland Sparebank og kursutviklingen for finanssektoren på Oslo Børs.

Sparebankstiftelsen Helgeland er største eier med 34,8 % av egenkapitalbevisene i HELG.

Marketmaking-avtale

Helgeland Sparebank har inngått marketmaking-avtale vedrørende handel av egenkapitalbevis. Formålet med avtalen er å sikre likviditet og jevne ut tilbud/etterspørsel, samt å bidra til markedsføringen av egenkapitalbevisene. Videre innebærer avtalen at forskjellen mellom kjøper og selgernoteing skal søkes holdt til maksimalt fire prosentpoeng, dog avrundet til det naturlige beløp. Forskjellen kan likevel holdes mindre dersom markedsinteressen tilsier det. Kursfastsettelsen skal til enhver tid gjenspeile markedets vurdering.

Avkastning og utbyttepolitikk

Det er et prioritert område å utøve en god egenkapitalforvaltning bl.a. ved å utøve en eierpolitikk som bidrar til å skape bedre likviditet i egenkapitalbeviset. Banken ønsker å holde en åpen dialog med egenkapitalbevisiere og øvrige aktører i markedet. Det er vår vurdering at korrekt og relevant informasjon til rett tid skaper tillit og forutsigbarhet og bidrar til riktig prising av Helgeland Sparebanks egenkapitalbevis. Ved hendelser som medfører informasjonsplikt vil meldinger bli sendt Oslo Børs, og etterpå bli lagt ut på bankens egne hjemmesider. Banken har vært børsnotert siden 2000, og har fulgt de krav til rapportering og informasjon som børsen krever av noterte selskaper. Bankens ticker er HELG.

Styret har valgt å foreslå et noe økt utbyttenivå for 2016. Dette er i tråd med tidligere gitt informasjon til markedet. Det er foreslått en utdelingsgrad på 41,9 (37,4) %. Engangseffekt pensjon er da holdt utenfor ved beregning av utdelingsgrad. Etter emisjonen eierbrøken økt fra 75,1 % til 76,5 %. Veid gjennomsnitt i 2016 ble 75,3 %.

NOTE 39.2 - Egenkapitalbeviskapital

Morbank

I.h.t. bankens utbyttepolitikk kan inntil halvparten av eierandelskapitalens andel av overskuddet utbetales som utbytte, og tilsvarende inntil halvparten av grunnfondskapitalens andel av overskuddet kan utbetales som gaver eller overføres til stiftelse(r). Resterende del av overskuddet overføres henholdsvis utjevningsfondet og grunnfondet. Banken har en strategi om en langsiktig og forutsigbar utbyttepolitikk.

Egenkapitalbeviskapitalen utgjør 208 (187) mill kr og er fordelt på 2.037 eiere. Note 39.3 viser oversikt over de 20 største egenkapitalbevisierne.

NOTE 39.3 - De 20 største eierne

Morbank

31.12.16

	Antall	% andel		Antall	% andel
Sparebankstiftelsen Helgeland	7.255.020	34,8 %	Vigner Olaisen AS	294.653	1,4 %
Pareto AS	1.937.392	9,3 %	Verdipapirfondet Pareto	269.000	1,3 %
Merrill Lynch Prof.	1.253.462	6,0 %	Catilina Invest AS	221.858	1,1 %
UBS AG, London Branc A/C	1.209.872	5,8 %	Apollo Asset Ltd.	181.749	0,9 %
VPF Nordea Norge	692.837	3,3 %	Forte Trønder	175.107	0,8 %
Pope Asset Managment BNY	654.041	3,1 %	Melum Mølle AS	150.985	0,7 %
Eika utbytte	521.175	2,5 %	Nordenfjeldske Bykreditt	128.194	0,6 %
MP Pensjon PK	462.203	2,2 %	Melesio Capital AS	113.000	0,5 %
Lamholmen AS	442.353	2,1 %	Steffen Nervik	110.000	0,5 %
Helgeland Kraft AS	377.691	1,8 %	Sniptind invest AS	107.061	0,5 %
Sum 10 største eiere	14.806.046	70,9 %	Sum 20 største eiere	16.557.653	79,3 %

Banken har per 31.12.16 utstedt totalt 20.871.427 stk. egenkapitalbevis pålydende kr. 10,-. Veid gjennomsnitt i 2016 ble 18.941.995 stk.

Morbank

31.12.15

	Antall	% andel		Antall	% andel
Sparebankstiftelsen Helgeland	6.599.598	35,3 %	Helgeland Kraft AS	340.494	1,8 %
Pareto AS	1.570.836	8,4 %	Verdipapirfondet Pareto	269.000	1,4 %
UBS AG, London Branc A/C	1.148.900	6,1 %	Sniptind Holding AS	201.801	1,1 %
Merrill Lynch Prof.	1.130.015	6,0 %	Catilina Invest AS	170.000	0,9 %
MP Pensjon PK	662.203	3,5 %	Brødrene Johanssen AS	137.731	0,7 %
BNY Mellon	593.741	3,2 %	Nordenfjeldske Bykreditt	134.194	0,7 %
Eika utbytte	578.213	3,1 %	Melum Mølle AS	124.000	0,7 %
VPF Nordea Norge	565.712	3,0 %	Steffen Nervik	110.000	0,6 %
Bergen Kommunale pensj.	400.000	2,1 %	Melesio AS	100.000	0,5 %
Lamholmen AS	398.788	2,1 %	Citibank	82.900	0,4 %
Sum 10 største eiere	13.648.006	73,0 %	Sum 20 største eiere	15.318.126	81,9 %

Banken har utstedt totalt 18.700.000 stk. egenkapitalbevis pålydende kr. 10,-.

31.12.16

Navn/Firma	Verv		Antall egne
Svendsen, Tom	Forstanderskapet	E	2.119
Høyen, Frank	Forstanderskapet	E	1.619
Trønsdal, Øyvin	Forstanderskapet	E	1.645
Hjorten, Per Gunnar	Forstanderskapet	E	22.505
Drevland, Wenche	Forstanderskapet	I	99
Luktvaslimo, John	Forstanderskapet	I	422
Risøy, Torill B	Forstanderskapet	I	676
Stanghelle, Helge	Forstanderskapet	I	214
Møllersen, Ingvar Johan	Forstanderskapet	I	262
Ditlefsen, Roger	Forstanderskapet	A	310
Eliassen, Einar	Forstanderskapet	A	453
Sagrabb, Nils	Forstanderskapet	A	274
Stamnes, Tore	Forstanderskapet	A	2.310
Rørmark, Sten Åge	Forstanderskapet	A	410
Myran, Morten	Forstanderskapet	A	1.095
Brattbakk, Ove	Styreleder	S	7.552
Lund, Inga Marie	Styremedlem	S	200
Hestvik, Eva Monica	Styremedlem	S	300
Furunes, Nils Terje	Styremedlem	S	5.709
Lorentzen, Birgitte	Styremedlem	SA	199
Søreng, Martin	Styremedlem	SA	175
Flågeng, Lisbeth	Adm. direktør	L	2.468
Klausen, Sverre	Direktør Finansstyring	L	664
Krogli, Ann Karin	Direktør Organisasjonsutvikling	L	512
Heimstad, Dag Hugo	Direktør Personmarked	L	775
Kråkstad, Ranveig	Økonomi direktør	L	175
Brønlund, Bjørn Tore	Direktør Bedriftsmarked	L	1.145
Ekroll, Anne	Direktør Risikostyring	L	1.365
Karlsen, Øyvind	Direktør forretningsutvikling	L	1.065

E = Egenkapitalbevisiere

L = ledende ansatte

I = Innskytervalgte

S = Styremedlem

A = Ansatte valgte

31.12.15

Navn/Firma	Verv	Antall egne
Svendsen, Tom	Forstanderskapet E	1.119
Høyen, Frank	Forstanderskapet/kontrollkomite E/M	822
Trønsdal, Øyvinn	Forstanderskapet E	1.445
Hjorten, Per Gunnar	Forstanderskapet E	9.505
Drevland Wenche	Forstanderskapet I	99
Stanghelle, Helge	Forstanderskapet I	114
Møllersen, Ingvar Johan	Forstanderskapet I	135
Ditlefsen, Roger	Forstanderskapet A	245
Eliassen, Einar	Forstanderskapet A	245
Sagrabbb, Nils	Forstanderskapet A	110
Stamnes, Tore	Forstanderskapet A	1.745
Rørmark, Sten Åge	Forstanderskapet A	245
Myran, Morten	Forstanderskapet A	917
Brattbakk, Ove	Styreleder S	3.552
Lund, Inga Marie	Styremedlem S	135
Furunes, Nils Terje	Styremedlem S	4.709
Heimdal, May	Styremedlem S	359
Flågeng, Lisbeth	Adm. direktør L	2.103
Klausen, Sverre	Direktør Finansstyring L	302
Krogli, Ann Karin	Direktør Organisasjonsutvikling L	347
Heimstad, Dag Hugo	Direktør Personmarked L	610
Kråkstad, Ranveig	Økonomi direktør L	110
Brønlund, Bjørn Tore	Direktør Bedriftsmarked L	790
Ekroll, Anne	Direktør Risikostyring L	1.085
Karlsen, Øyvind	Direktør forretningsutvikling L	110

NOTE 39.5 - Utbytte

	<i>Morbank</i>	
	31.12.16	31.12.15
Grunnlag for beregning av utbytte		
EK i balansen (ikke omarbeidet)	3.163	2.281
Fondsobligasjon	-443	
Fradragsposter (fond for urealiserte gevinster/avsatt utbytte/avsatt til stiftelse)	-428	-342
Sum justert egenkapital	2.293	1.939
Egenkapitalbeviskapital	208	187
Overkursfond	971	845
Utjevningsfond	575	425
Sum	1.755	1.457
Utbyttebrøk 01.01.	75,1 %	75,1 %
Veid gjennomsnitt	75,3 %	75,1 %
Utbyttebrøk 31.12.	76,5 %	75,1 %
Beregning av utbytte:		
Årsresultat morbank	358	214
Engangseffekt pensjon	-55	
Renter FO	-11	
Overført fond for urealiserte gevinster	-44	-31
Utbyttegrunnlag	248	183
Utbytte i mill kr	78	51
Utjevningsfond mill kr	150	86
Utbytte per egenkapitalbevis i kroner morbank	10,95	7,35
Herav kontantutbytte i kroner	3,75	2,75
Herav til utjevningsfond i kroner	7,20	4,60

NOTE 39.6 - Nøkkeltall egenkapitalbevis

	<i>Morbank</i>		<i>Konsern</i>	
	31.12.15	31.12.16	31.12.16	31.12.15
59 81 Børskurs			81	59
6,9 6,0 P/E (børskurs 31.12 dividert på fortjeneste per egenkapitalbevis)			6,0	7,1
0,6 0,8 P/B (børskurs 31.12 dividert på bokført EK per egenkapitalbevis)			0,8	0,6
75,1 76,5 Egenkapitalbevisprosent 31.12			76,5	75,1
91,6 100 Egenkapital per egenkapitalbevis, i kroner			101	93,7
8,6 13,5 Resultat per egenkapitalbevis, i kroner			13,5	8,4

NOTE 40 - Garantiansvar fordelt på garantitype

	<i>Morbank</i>		<i>Konsern</i>	
	31.12.15	31.12.16	31.12.16	31.12.15
253 240 Betalingsgarantier			240	253
121 153 Kontrakts garantier			153	121
158 142 Lånegarantier			142	158
20 21 Annet garantiansvar			21	20
552 558 Sum garantiansvar *			558	552

*) Justering til virkelig verdi er ikke innarbeidet i balansen, da verdiendring ikke er av vesentlig verdi.

31.12.15	31.12.16	Sikringsfondet	31.12.16	31.12.15
0	0	Garanti overfor Sikringsfondet	0	0

Det ble betalt inn sikringsfondsavgift i med 11,3 mill kr i 2016 og 11,5 mill kr i 2015.

NOTE 41 - Pantstillelser

<i>Morbank</i>		<i>Konsern</i>	
31.12.15	31.12.16	31.12.16	31.12.15
Obligasjoner er stillet som sikkerhet for			
464	520	D-lån i Norges Bank	520 464
464	520	Sum pantstillelser	520 464

NOTE 42 - Hendelser etter balansedagen
Konsern og morbank

Konsernet og morbanken er ikke kjent med hendelser etter balansedagen som påvirker regnskapet. Det er foreslått å dele ut kontantutbytte på 78,3 (51,4) mill. kr. av årets resultat til egenkapitalbeveiseierne i Helgeland Sparebank. Videre er det foreslått å sette av 25,7 (17) mill. kr. til gavefond / gavestiftelse. Forslaget er ikke vedtatt på balansedagen (31.12) og postene er derfor ikke ført som gjeld, men inngår i egenkapitalen.

NOTE 43 - Balansen splittet i kortsiktige og langsiktige poster

<i>Morbank</i>		<i>Konsern</i>	
31.12.15	31.12.16	31.12.16	31.12.15
Eiendeler			
91	93	Kontanter og fordringer på sentralbanker	93 91
1.007	1.489	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	509 510
2.931	3.423	Utlån til og fordringer på kunder	4.542 4.056
1.197	1.220	Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	1.220 1.197
52	56	Andre eiendeler	58 102
5.278	6.281	Sum kortsiktige eiendeler	6.422 5.956
15.270	15.634	Utlån til og fordringer på kunder	20.090 18.388
127	103	Finansielle derivater	103 127
2.446	2.539	Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	2.316 2.265
267	315	Investeringer i tilknyttede selskaper	315 267
345	444	Investeringer i datterselskaper	0 0
33	10	Utsatt skattefordel	14 37
36	45	Varige driftsmidler holdt for salg	123 92
18.524	19.090	Sum langsiktige eiendeler	22.961 21.176
23.802	25.371	Sum totale eiendeler	29.383 27.132
Gjeld og egenkapital			
18	0	Gjeld til kredittinstitusjoner	2 20
14.633	16.445	Innskudd fra og gjeld til kunder	16.128 14.407
1.331	1.001	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1.258 2.253
224	150	Andre forpliktelser	156 232
16.206	17.596	Sum kortsiktig gjeld	17.544 16.912
0	250	Gjeld til kredittinstitusjoner	250 0
11	45	Fastrente innskudd	45 11
5.027	4.281	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	8.300 7.596
58	36	Finansielle derivater	36 58
5.096	4.612	Sum langsiktig gjeld	8.631 7.665
21.302	22.208	Sum gjeld	26.175 24.577
1.453	1.751	Sum eierandelskapital	1.751 1.453
495	556	Sum grunnfondskapital	556 495
552	856	Sum øvrig egenkapital	899 605
2.500	3.163	Sum egenkapital	3.206 2.553
Ikke kontrollerende interesser		2	2
23.802	25.371	Sum gjeld og egenkapital	29.383 27.132

Helgeland Sparebank - Erklæring fra styret og adm. direktør

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2016 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet og konsernet står overfor.

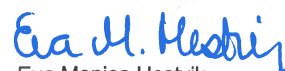
Mo i Rana 22. februar 2017

Ove Brattbakk
styreleder

Stein Andre Herigstad-Olsen
nestleder

Eva Monica Hestvik

Bjørn Audun Risøy

Inga Marie Lund

Nils Terje Furunes

Marianne Terese Steinmo

Birgitte Lorentzen
ansattetrepr.

Martin Søreng
ansattetrepr.

Lisbeth Flågå
adm. direktør

Til forstanderskapet i Helgeland Sparebank

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Helgeland Sparebanks årsregnskap som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Helgeland Sparebank per 31. desember 2016 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Helgeland Sparebank per 31. desember 2016 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2016. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Sentrale forhold ved revisjonen**Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen***Verdsettelse av utlån til kunder*

(Se også note 1.2)

Vi har fokusert på dette området fordi utlån utgjør en betydelig andel av eiendelene i balansen og fordi ledelsen benytter skjønn i vurderingen av nedskrivningsbehov for utlån. Bruken av skjønn kan påvirke årets regnskapsmessige resultat.

Bankens rutiner og systemer for oppfølging av utlån og identifisering av utlån med nedskrivningsbehov samt vurderingen av disse utlånene er sentrale. Etter regnskapsreglene skal banken på slutten av hver rapporteringsperiode vurdere om det finnes objektive indikasjoner på at et utlån har falt i verdi. Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall på utlån har inntruffet, skal nedskrivningsbeløpet beregnes som forskjellen mellom utlånets balanseførte verdi og nåverdien av fremtidige kontantstrømmer. Begge vurderingene involverer bruk av skjønn.

Vi har i revisjonen særlig fokusert på: Ledelsens prosess for identifisering av utlån med objektive indikasjoner på verdifall.

De forutsetninger ledelsen legger til grunn ved beregning av nedskrivningsbeløp for utlån som har objektive indikasjoner på verdifall.

Vi har gjennomgått og testet kontroller knyttet til nedskrivning av utlån til kunder. Dette var kontroller som var rettet mot identifisering av om utlånsengasjement har objektive bevis på verdifall og kontroller for hvordan nedskrivningsbeløpet blir beregnet når objektive bevis foreligger. Vi konkluderte med at vi kunne basere oss på disse kontrollene i vår revisjon.

Vi har gjennom 2016 avholdt møter med ansatte i banken hvor vi har utfordret deres vurderinger av om det foreligger objektive bevis for tap på utlånsengasjementer hvor dette ennå ikke er konstatert. Dette omfatter engasjementer vurdert av banken valgt ut basert på faktorer som bransje, størrelse og risiko. For de utlån hvor objektive bevis for tap var identifisert, utfordret vi banken og gjennomgikk relevansen og rimeligheten av viktige forutsetninger og metoden som var benyttet i beregningen av realisasjonsverdi. Vår gjennomgang viste at bankens forutsetninger og metoder var rimelige.

Vi testet et utvalg av utlånsengasjement basert på ulike kriterier og vurderte om det forelå objektive bevis for tap. Vi vurderte realisasjonsverdien som ledelsen hadde lagt til grunn for utlånsengasjementene. Resultatet av denne testingen av individuelle nedskrivninger viste at ledelsen hadde benyttet rimelige forutsetninger i beregningen av nedskrivningsbeløpene.

For nedskrivningsbeløp for grupper av utlån er beregning gjennomført av basert på et modellverk. Vi testet modellverket og tok stilling til relevansen og rimeligheten av viktige forutsetninger som var benyttet i beregningen. Nivået på de gruppevise nedskrivningene ble blant annet vurdert mot andre sammenlignbare banker. Resultatet av denne testingen viste at forutsetninger benyttet ved beregning av disse nedskrivningsbeløpene var rimelige.

IT-systemer som underbygger finansiell rapportering

Bankens finansielle rapporteringssystemer og virksomhet er avhengig av komplekse IT-systemer. Vi har fokusert på dette

Banken benytter eksterne serviceleverandører for å drifte enkelte sentrale IT-systemer. Revisor hos de relevante serviceorganisasjonene er benyttet til å

området fordi eventuelle svakheter i automatiserte prosesser og tilhørende IT-avhengige manuelle kontroller kan medføre problemer knyttet til den løpende driften av IT-systemene og risiko for feil.

evaluere design og effektivitet av og teste etablerte kontroller som skal sikre integriteten av IT-systemene som er relevante for finansiell rapportering. Vi har gjennomgått tilsendte rapporter og vi vurderte mulige avvik og tiltak. Vi har også gjennomført testing av generelle IT-kontroller der det var nødvendig av hensyn til vår revisjon.

Resultatet av våre kontroller viser at vi kan bygge på de av bankens IT-systemer og betalingsformidling som er relevante for vår revisjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar, administrerende direktørs kommentar, markedsinformasjon, nøkkeltall og beregninger, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

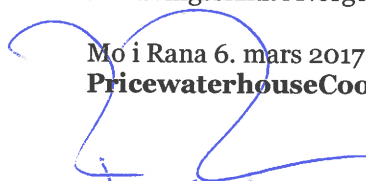
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokførings praksis i Norge.

Mo i Rana 6. mars 2017

PricewaterhouseCoopers AS

Per Erik Pedersen
Statsautorisert revisor

Resultat i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital

<i>Morbank</i>					<i>konsern</i>			
2013	2014	2015	2016		2016	2015	2014	2013
4,07	4,01	3,51	3,12	Renteinntekter og lignende inntekter	3,14	3,58	4,17	4,25
2,47	2,36	1,77	1,22	Rentekostnader og lignende kostnader	1,30	1,82	2,41	2,51
1,59	1,64	1,74	1,90	Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	1,84	1,76	1,75	1,74
0,39	0,40	0,42	0,39	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	0,34	0,37	0,35	0,35
0,04	0,04	0,04	0,04	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	0,04	0,04	0,04	0,04
0,34	0,35	0,38	0,35	Netto provisjonsinntekter	0,30	0,33	0,31	0,31
0,17	0,29	0,27	0,43	Netto resultat på finansielle instrumenter	0,26	0,08	0,17	0,06
0,07	0,06	0,06	0,02	Andre driftsinntekter	0,02	0,04	0,03	0,03
			0,30	Inntekter ved omdanning til innskuddspensjon	0,26			
1,04	1,09	1,13	1,03	Driftskostnader	0,96	1,03	1,01	0,95
0,12	0,19	0,14	0,14	Tap på utlån, garantier m.v.	0,13	0,12	0,17	0,13
1,02	1,07	1,19	1,83	Resultat før skatt	1,60	1,07	1,08	1,05
0,24	0,22	0,26	0,37	Skatt på ordinært resultat	0,36	0,27	0,26	0,29
0,78	0,84	0,92	1,46	Årsresultat etter skatt	1,24	0,79	0,83	0,77

Øvrige nøkkeltall

<i>Morbank</i>					<i>Konsern</i>			
2013	2014	2015	2016	(tall i mill kr og %)	2016	2015	2014	2013
22.977	22.838	23.802	25.371	Forvaltningskapital per 31.12.	29.383	27.132	25.798	25.985
22.407	23.219	23.181	24.576	Gjennomsnittlig forvaltningskapital ¹⁸	28.324	26.279	26.146	25.290
15.970	16.669	18.295	19.169	Brutto utlån	24.748	22.541	20.828	20.708
-40	-24	-19	-30	Spesifisert nedskrivning	-30	-19	-24	-40
-67	-68	-75	-92	Gruppenedskrivning	-87	-79	-72	-71
0	0	-1	0	Spesifisert nedskrivning garantier	0	-1	0	0
83,0 %	83,8 %	80,0 %	86,0 %	Innskuddsdekning i % av brutto utlån	65,4 %	64,0 %	65,9 %	62,7 %
55,8 %	59,2 %	60,7 %	58,6 %	Utlån til personmarkedskunder	67,6 %	67,7 %	67,1 %	65,6 %
7,7 %	4,4 %	9,8 %	4,8 %	Vekst brutto utlån ⁵	9,8 %	8,2 %	0,6 %	4,4 %
15,1 %	5,5 %	4,8 %	12,6 %	Vekst kundeinnskudd ⁶	12,2 %	5,0 %	5,7 %	15,9 %
2.125	2.322	2.652	3.332	Ansvarlig kapital per 31.12. ⁷	3.373	2.705	2.392	2.183
12.715	12.790	13.931	15.381	Vektet beregningsgrunnlag	16.439	14.676	13.929	13.640
12,7 %	14,0 %	15,6 %	16,9 %	Ren kjernekapitaldekning	16,1 %	15,2 %	13,4 %	12,3 %
14,4 %	15,5 %	17,0 %	19,8 %	Kjernekapitaldekning	18,7 %	16,5 %	14,8 %	13,9 %
16,7 %	18,2 %	19,0 %	21,7 %	Kapitaldekning	20,5 %	18,4 %	17,2 %	16,0 %
	9,0 %	8,2 %	9,8 %	Uvektet kjernekapital	10,1 %	8,5 %	8,2 %	
8,4 %	9,0 %	9,6 %	12,5 %	Egenkapitalprosent ⁸	10,9 %	9,6 %	8,2 %	7,7 %
9,5 %	12,2 %	9,9 %	13,5 %	Egenkapitalavkastning ⁹	13,0 %	9,3 %	11,7 %	10,4 %
0,8 %	0,8 %	0,9 %	1,5 %	Totalrentabilitet	1,2 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %
47,2	55,0	59,0	81,0	Børskurs, kroner per egenkapitalbevis	81	59,0	55,0	47,2
6,7	7,0	6,9	5,9	P/E ¹⁴	6,0	7,1	6,3	6,1
0,6	0,7	0,6	0,8	P/B ¹⁵	0,8	0,6	0,7	0,6
75,1	75,1	75,1	76,5	Eierbrøk 31.12	76,5	75,1	75,1	75,1
76,3	80,9	91,6	100	Egenkapital pr. egenkapitalbevis	101	93,7	83,2	78,5
7,0	7,9	8,6	13,8	Resultat per egenkapitalbevis, i kr	13,5	8,4	8,7	7,8
7,0	7,9	8,6	13,8	Utv. resultat per egenkapitalbevis, i kr	13,5	8,4	8,7	7,8
1,8	2,5	2,75	3,75	Kontantutbytte, i kroner				
5,2	5,4	4,60	7,20	Avsatt til utjevningsfond				
1,0	1,1	1,1	1,0	Kostnader i % av snitt forvaltning	1,0	1,0	1,0	0,9
45,8	46,3	44,4	38,2	Kostnader i % av inntekter	39,6	46,4	44,6	44,5
177	168	164	152	Antall årsverk ¹⁰	152	164	168	177
I % av brutto utlån:								
1,0	0,5	0,5	0,5	Brutto mislighold	0,4	0,4	0,4	0,7
0,8	0,4	0,4	0,4	Netto mislighold ²¹	0,3	0,3	0,3	0,6
0,7	0,6	0,5	0,6	Sum totale nedskrivninger	0,5	0,4	0,5	0,5
0,2	0,3	0,1	0,2	Tap på engasjement	0,1	0,1	0,2	0,2

Tabell side 110 som viser tall justert for prinsippendringer og engangseffekter.

Beregninger

Morbank				Konsern			
2013	2014	2015	2016 (tall i mill kr og %)	2016	2015	2014	2013
Resultat justert for prinsippendringer							
175	243	214	348	Resultat etter skatt	339	208	193
11	11	11	11	Renter fondsobligasjon (FO)	11	11	11
186	254	225	359	Resultat, justert for FO	350	219	204
1.745	1.926	2.062	2.281	IB egenkapital	2.336	2.122	1.780
219	219	219	219	IB FO	219	219	219
1.964	2.145	2.281	2.500	IB egenkapital inkl FO	2.555	2.241	1.999
1.926	2.062	2.281	2.944	UB egenkapital	2.765	2.336	1.988
219	219	219	219	UB FO	443	219	219
2.145	2.281	2.500	3.163	UB egenkapital inkl. FO	3.208	2.555	2.207
2.055	2.213	2.391	2.662	Snitt egenkapital inkl. FO	2.701	2.448	2.087
9,5 %	12,2 %	9,9 %	14,2 %	Egenkapitalavkastning	13,7 %	9,3 %	10,4 %
9,1 %	11,5 %	9,3 %	13,5 %	Egenkapitalavkastning inkl. FO	13,0 %	8,9 %	9,8 %
Nettorente, justert for prinsippendringer							
357	381	404	452	Nettorente	505	463	439
16	15	15	15	Renter FO	15	15	16
373	396	419	467	Nettorente, justert for renter FO	520	478	455
22.407	23.210	23.181	24.576	Gjennomsnittlig FVK	28.324	26.279	25.290
1,66 %	1,71 %	1,81 %	1,90 %	1 % av gjennomsnittlig FVK	1,84 %	1,82 %	1,80 %
Driftskostnader justert for engangseffekter							
229	252	261	253	Driftskostnader	271	270	239
0	0	0	-74	Engangseffekt ved omdanning pensjon	-74	0	0
229	252	261	179	Driftskostnader, justert for engangseffekter	197	270	239
1,0 %	1,1 %	1,1 %	0,7 %	Driftskostnader i % av gj. FVK, just. eng.eff.	0,7 %	1,0 %	0,9 %
45,7 %	41,3 %	44,8 %	27,0 %	Driftskostnader i % av innt., just. for eng.eff.	28,8 %	45,2 %	43,3 %
175	243	214	359	Resultat etter skatt, før juster. prinsippet./eng.eff.	350	208	193
Resultat, justert for prinsippend./eng.effekt							
373	396	419	467	Nettorente, justert for prinsippendring	520	478	455
77	82	87	85	Netto provisjonsinntekter	85	87	77
37	119	62	105	Netto resultat finansielle instrumenter	74	21	14
15	13	15	6	Andre inntekter	6	11	7
229	252	261	179	Driftskostnader justert for engangseffekt(2016)	197	270	239
28	48	32	35	Tap på utlån	36	32	32
245	310	290	449	Resultat før skatt, just. for prinsippet./eng.effekt	452	295	282
58	56	65	90	Skatt	102	76	77
187	254	225	359	Resultat etter skatt, just. prinsippet./eng.effekt	350	219	205

ÅRSBERETNING

Definisjoner nøkkeltall:

- ¹ Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter, ekskl. renter fondsobligasjon som ble omklassifisert til egenkapital med virkning fra og med 01.01.16
- ² Ordinære driftskostnader, før reduksjon av inntektsføring ved omdanning pensjon
- ³ Resultat av ordinær drift, før nedskrivninger på utlån, netto resultat av finansielle investeringer og inntekt ved omdanning pensjon
- ⁴ Inntekt ved omdanning pensjon, effekt oppløsning av pensjonsforpliktelse ytelsespensjon
- ⁵ Vekst brutto utlån, 12 mnd vekst brutto utlån fra 31.12.15 til 31.12.16
- ⁶ Vekst kundeinnskudd, 12 mnd vekst kundeinnskudd fra 31.12.15 til 31.12.16
- ⁷ Ansvarlig kapital, sum ansvarlig kapital ihht kapitaldekningsoppgave
- ⁸ Egenkapitalprosent, sum egenkapital i balansen dividert på sum balanseverdi
- ⁹ Egenkapitalavkastning, resultat i forhold til gjennomsnittlig egenkapital
- ¹⁰ Antall årsverk, fast ansatte i banken
- ¹¹ Antall kontorer, antall bankkontorer
- ¹² Sum totale nedskrivninger i % av brutto utlån, nedskrivninger i balansen i % av brutto utlån
- ¹³ Tap på engasjement i % av brutto utlån, resultatførte nedskrivninger på utlån i % av brutto utlån
- ¹⁴ P/E, Børskurs 31.12 dividert på resultat per egenkapitalbevis
- ¹⁵ P/B, børskurs 31.12 dividert på bokført egenkapital per egenkapitalbevis
- ¹⁶ Egenkapitalbevisbrøk, egenkapitalbevisernes andel av egenkapitalen, eks fondsobligasjon
- ¹⁷ Egenkapital per egenkapitalbevis, egenkapitalbevisernes andel av egenkapitalen, eks fondsobligasjon, 31.12 i forhold til antall EK-bevis
- ¹⁸ Veid gjennomsnitt av forvaltningskapital gjennom året
- ¹⁹ Vektet beregningsgrunnlag, definert ihht Finanstilsynets definisjoner og forskrifter
- ²⁰ Kostnader i % av inntekter, sum kostnader ekskl. inntekter ved omdanning pensjon, i % av nettorente: netto provisjonsinntekter, netto resultat finansielle instrumenter og andre inntekter
- ²¹ Netto mislighold, sum mislighold > 90 dager fratrasket individuelle nedskrivninger

ÅRSBERETNING

Forstanderskapets medlemmer:

Leder: Hjorthen, Per Gunnar

Nestleder: Steinrud, Marianne Myrnes

Innskytervalgte:

Steinrud, Marianne Myrnes

Møllersen, Ingvar

Ivarrud, Håmund - død juni 2016.

Drevland, Wenche

Bonsaksen, Geir Hogne

Solhaug, Sten Oddvar

Luktvasslimo, John

Risøy, Torill Beate

Stanghelle, Helge

Egenkapitalbeviseiervalgte:

Forbergskog, Brynjar

Svendsen, Tom Rømer

Trønsdal, Øyvin

Høyen, Frank

Larsen, Inger-Lise

Lunde, Lars Martin

Jakobsen, Anne Påsche

Hjorthen, Per Gunnar

Strøm, Inger Lise

Mevold, Toril

Ansattevalgte:

Ditlefsen, Roger

Eliassen, Einar

Sagrabb, Nils

Myran, Morten

Stamnes, Tore

Rørmark, Sten Åge

Styrets medlemmer:

Styreleder: Brattbakk, Ove

Nestleder: Herigstad-Olsen, Stein Andre

Øvrige styremedlemmer:

Hestvik, Eva Monica

Risøy, Bjørn Audun

Lund, Inga Marie

Furunes, Nils Terje

Steinmo, Marianne Terese

Lorentzen, Birgitte

Søreng, Martin

Hovedadministrasjon og nøkkelpersoner:

Flågeng, Lisbeth, administrerende direktør

Klausen, Sverre, finansdirektør

Krogli, Ann Karin, direktør organisasjonsutvikling

Heimstad, Dag Hugo Gangmark, direktør personmarked

Kråkstad, Ranveig, økonomidirektør

Brønlund, Bjørn-Tore, direktør bedriftsmarked

Ekroll, Anne, direktør risikostyring

Karlsen Øyvind, direktør forretningsutvikling